

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra sociální pedagogiky

Sociální skupina chovatelů psů a její životní styl

Diplomová práce

Autor: Bc. Zdeňka Stejskalová
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Vedoucí práce: PaedDr. Monika Žumárová, Ph.D.

Hradec Králové
2015

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

Pedagogická fakulta

Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Zdeňka Stejskalová
Osobní číslo: P13310
Studijní program: N7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Název tématu:
Zadávající katedra: Katedra sociální pedagogiky

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je charakterizovat sociální skupinu chovatelů psů a vymezit specifika jejich životního stylu. Teoretická část je zaměřena na oblast vývoje vztahu člověka a psa z pohledu historického až po současnost, životní styl a jeho specifika u chovatelů psů. Empirické šetření pomocí dotazníků a rozhovorů mezi majiteli a chovateli psů si klade za cíl objasnit důvody, které vedou k obrovské oblibě psa bez ohledu na to, zda je pes v roli společníka, terapeuta či pomocníka.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah odborné literatury:

Vedoucí diplomové práce: **PaedDr. Monika Žumárová, Ph.D.**
Katedra sociální pedagogiky

Datum zadání diplomové práce: **7. ledna 2014**
Datum odevzdání diplomové práce: **6. března 2015**

Doc. PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.
děkan

L.S.

Mgr. Iva Junová, Ph.D.
vedoucí katedry

dne:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Bolehošti dne 6. 2. 2015

Podpis autora

Poděkování

Děkuji PaedDr. Monice Žumárové, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, poskytování rad a trpělivost, kterou mi po celé vedení mé práce projevovala.

Anotace

STEJSKALOVÁ, Zdeňka. *Sociální skupina chovatelů psů a její životní styl*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 96 s. Diplomová práce.

Cílem diplomové práce je charakterizovat sociální skupinu chovatelů psů a vymezit specifika jejich životního stylu. Teoretická část je zaměřena na oblast vývoje vztahu člověka a psa z pohledu historického až po současnost, životní styl a jeho specifika u chovatelů psů. Popisuje možnosti trávení volného času chovatelů psů a vliv psa na osobnost svého majitele a jeho rodiny z hlediska psychické pohody, zvýšení fyzické aktivity a navýšení sociálních kontaktů mezi osobami se stejnou volnočasovou aktivitou. Empirické šetření, kvantitativní metodou využitím dotazníků mezi majiteli a chovateli psů, si klade za cíl objasnit důvody, které vedou k obrovské oblibě psa bez ohledu na to, zda je pes v roli společníka, terapeuta či pomocníka. Provedené rozhovory kvalitativně doplňují výsledky získané kvantitativním šetřením o pocity chovatele v situacích, které chov psa neodmyslitelně přináší. Odhalují i hloubku citu, který je vytvořen na jejich společné cestě životem.

Klíčová slova: sociální skupina, pes, majitel, chovatel, životní styl, volný čas

Annotation

STEJSKALOVÁ, Zdeňka. *Social group of breeders of dogs and her lifestyle*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 96 s. Diploma Dissertation Degree Thesis.

The aim of this thesis is to characterize the social group of dog breeders and to define the specifics of their lifestyle. The theoretical part is focused on the development of the relationship between man and dog from a historical perspective up to present, lifestyles and the specifics of dog breeders. It describes the possibilities of leisure of dog breeders and dog influence on the personality of its owner and his family in terms of psychological well-being, increase physical activity and social contacts between persons of the same leisure activities. Empirical investigation, quantitative methods using questionnaires between dog owners and breeders, aims to clarify the reasons behind the huge popularity of the dog, regardless of whether the dog is in the role of a partner, therapist or assistant. Conducting interviews qualitatively completed the results obtained quantitative survey of owners are in situations that breed of dog inherently brings. They also reveal the depth of feeling that is created on their way of living.

Keywords: social group, dog, dog owner, breeder, lifestyle, leisure

Obsah:

Úvod	10
1 Sociální skupiny	12
1.1 Vymezení.....	12
1.2 Klasifikace sociálních skupin.....	13
1.2.1 Charakteristické znaky sociální skupiny (síla sociální skupiny).....	15
1.2.2 Postavení jedince ve skupině (jeho role).....	19
2 Životní styl	23
2.1 Definice životního stylu.....	24
2.2 Životní styl a volný čas v postmoderní společnosti.....	24
2.3 Faktory ovlivňující životní styl.....	26
2.4 Volný čas.....	28
3 Chovatelé psů	30
3.1 Historický vývoj.....	32
3.2 Zrod chovatele, změna životního stylu.....	33
3.2.1 Finanční náklady na chov psa.....	34
3.2.2 Časová dotace pro chov psa.....	37
3.3 Zastřešení chovatelství psů – legislativa.....	38
3.3.1 Poplatky ze psů.....	39
3.3.2 Odpovědnost za škodu způsobenou psem.....	40
3.4 Trávení volného času se psem v rodině s dítětem.....	42
3.5 Volný čas a pes.....	43
3.5.1 Záchranářská kynologie.....	45
3.5.2 Sportovní kynologie.....	46
3.5.3 Dostihový sport – dostihy chrtů.....	47
3.5.4 Agility.....	48
3.5.6 Tanec se psem.....	49
3.5.7 Flyball.....	49
3.5.8 Lovecká kynologie.....	50

3.5.9 Dogfrisbee	51
3.5.10 Dogtrekking	53
3.5.11 Obedience	52
3.5.12 Mushing	54
3.5.13 Pulling	53
3.5.14 Canisterapie	55
3.5.15 Pasení - sportovní	57
3.6 Sociální sítě, tetování a zdobení, jako znak životního stylu „pejskařů“	56
3.7 Poslední rozloučení	57
4 Empirická část.....	61
4.1 Výzkumné cíle a stanovení hypotéz.....	61
4.2 Zvolené výzkumné metody.....	63
4.3 Výzkumný soubor, charakteristika respondentů.....	64
4.4 Interpretace a vyhodnocení výzkumného šetření.....	66
4.4.1 Vliv psa na životní styl chovatele – oblast č. 1	66
4.4.2 Předávání záliby v chovu psa mezi generacemi – oblast č. 2.....	69
4.4.2 Odpovědnosti chovatelů při kontaktu psa a dítěte - oblast č. 3	72
4.4.3 Vliv psa na osobnost chovatele - oblast č.4.....	75
4.4.4 Vlastní vzdělávání chovatelů v oboru zájmu- oblast č.5	80
4.4.5 Význam vztahu vytvořeného mezi chovatelem a psem - oblast č.6... ..	83
4.5 Diskuse k výzkumnému šetření.....	86
Závěr.....	88
Seznam použitých zdrojů.....	90
Seznam příloh.....	96

Úvod

Téma diplomové práce bylo autorkou vybráno zcela jednoznačně a cíleně. Důvodem je celoživotní zájem o chovatelství nejen psů, ale i koní, koz, ovcí a láska ke zvířatům od nejútlejšího věku. Tato diplomová práce se věnuje sociální skupině majitelů a chovatelů psů a životnímu stylu této skupiny, která dobrovolně s radostí a chutí věnuje svému vztahu se psem mnohdy veškerý svůj volný čas a velkou část financí. Jejich přátelství záhy po pořízení štěněte přechází v hluboký cit a lásku, dající se srovnávat pouze se vztahem k rodinnému příslušníkovi. Diplomová práce se věnuje velké skupině lidí, kteří si zaslouží název *chovatel* a kteří prožívají se štěnětem jeho první kroky při socializaci a výchově, čerpají energii po jeho boku v průběhu krátkého psiho života a jsou mu oporou při jeho odchodu z láskyplného rodinného kruhu.

V odborné literatuře lze najít několik zásadních publikací, zaměřených nebo dotýkajících se tématu chovu psa a etických témat s tím spojených. Jako jedno z nejvýznamnějších jmen je třeba uvést doc. MVDr. Zdeňka Procházku a jeho publikaci *Chov psů*. Tato kniha se stala pokladem v knihovnách chovatelů a majitelů psů, k níž se vracíme znovu a znovu všichni ti, kteří se chtějí poučit a načerpat inspiraci pro další práci se psem a poznat jeho potřeby a základy jeho fyziologie.

Nelze pominout jméno znalce psiho chování a psi duše Rudolfa Desenského, považovaného za odborníka na nápravu a zpětného začlenění psů, nad kterými ostatní již „zlomili hůl“. Jeho tři knihy: *Jak poznat psi duši*, *Psí poradna, souvislosti a informace* a *Pes přítel člověka by si měli přečíst všichni, ať již doma psiho společníka mají nebo se teprve chystají rozšířit si svůj okruh přátel o tohoto nejvěrnějšího a nejvděčnějšího – psa*. Ke specializovaným publikacím patří *Zooterapie ve světle objektivních poznatků* od prof. MUDr. Miloše Velemínského, CSc., prof. PhDr. Zdeněk Matějček, CSc. a jeho kniha *Domácí zvířata jako vychovatelé, která je sama studnicí moudrosti a empatie*.

Cílem diplomové práce je charakterizovat sociální skupinu chovatelů psů a vymezit specifika jejich životního stylu. Teoretická část je zaměřena na oblast vývoje vztahu člověka a psa z pohledu historického a životní styl včetně specifík, která najdeme pouze u sociální skupiny chovatelů psů. Následným empirickým šetřením pomocí dotazníků a rozhovorů mezi majiteli a chovateli psů si klade za cíl objasnit důvody, které vedou k obrovské oblibě psa bez ohledu na to, zda je pes v roli společníka, terapeuta či pomocníka.

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. Část teoretická má tři kapitoly, které se zabývají obecnými východisky. Vymezuje charakteristiku sociální skupiny, životního stylu a přibližuje a definuje pojem chovatel a chovatelství od prvních kroků při domestikaci osířelých mláďat vlka až po současnost, kdy se pes těší oblibě nejvyhledávanějšího domácího společníka.

Diplomová práce se zabývá soužitím člověka a psa a jejich trávením společného, pro člověka ve většině případů volného času. Pro psa naopak času pracovního, kdy již jen jeho fyzická přítomnost je pro mnoho klientů s handicapem fyzickým nebo psychickým, uvolňujícím prvkem a motivačním činitelem k rozvoji osobnosti jak po stránce psychické, fyzické i sociální a naplňuje tak snahu o maximální přenos pozitivní energie na klienta svou láskou, vděčností, radostí a příchylností v každé sekundě společně strávené, kterých pes rozdává vrchovatě. Člověk v podobě psa získává pomocníka, lékaře, terapeuta, kamaráda i ochránce, usnadňujícímu mu procházet trnitou cestu jeho života a snáze navazovat sociální vztahy.

Empirické šetření pomocí dotazníků a rozhovorů mezi majiteli a chovateli psů si klade za cíl vymežit specifika životního stylu a důvody, které vedou k obrovské oblibě psa bez ohledu na to, zda je pes v roli společníka, terapeuta či pomocníka. Dílčím cílem bylo také zjistit, jak chovatelé využívají svůj volný čas strávený se psem. Práce je doplněna přílohami a ukázkami chovatelské činnosti.

Diplomová práce vychází ze studia odborné literatury, například od Matějčka, Velemínského, Procházky, Desenského a mnoha dalších, ale z velké části i z osobních zkušeností, z části pedagogických, ale zejména chovatelských. Autorka práce se věnuje více než třicet let chovu psů, jejich výcviku, výstavám a v posledních pěti letech i canisterapii. Ve své mezinárodně chráněné chovné stanici pod zastřešením FCI, odchovala několik mezinárodních šampionů krásy, národních šampionů krásy, klubových šampionů a v roce 2012 se dokonce dočkala největšího uznání, kdy se pes z jejího odchovu stal nejkrásnějším a nejúspěšnějším výstavním psem v celé výstavní sezoně v České i Slovenské republice ve svém plemeni.

1 Sociální skupiny

1.1 Vymezení

Sociální skupina je sdružení dvou a více osob, kteří vyznávají nějakou společnou ideologii, směřují ke stejnému cíli, uznávají danou strukturu, dodržují normy a případně jsou schopni podřizovat se i systému sankcí při nedodržování pravidel, která vyznává většina členů. Vytváření společenství více či méně početného můžeme označit jako tvorbu sociálních skupin. Sociální skupina je specifickým sociálním útvarem, vytvářený různým počtem jedinců a vždy určitým způsobem tak, že jedinci k sobě patří nebo jsou přiřazováni. Je to soubor jedinců, kteří se odlišují podle nějakého znaku od jiných.

Vzhledem k tomu, že žádný člověk nežije naprosto osamoceně a je více či méně a převážně i velice úzce spjat s jinými lidmi, patří vždy do nějaké sociální skupiny. Tato touha vyplývá z lidské podstaty a charakteru vývoje lidského jedince. Člověk je tvorem společenským a žít osamoceně, bez jiných lidí, není pro něj přijatelné. Vždyť největším trestem v celé historii lidstva bylo vyhnání ze společenství lidí a tím v podstatě vynesení rozsudku smrti. Ještě do počátku 20. století byli trestanci i na území ČR umísťováni do tzv. samovazeb, kde nebyla možnost kontaktu s jiným člověkem. Nebylo výjimkou, že mnoho takto trestaných vězňů trpělo halucinacemi, částečnou ztrátou zdravého rozumu nebo přišlo o rozum zcela. V některých zemích je tento trest stále používán, nikoli již v civilizovaném světě.

Sociální skupina zcela zásadním způsobem ovlivňuje existenci každého jednotlivce a výrazně formuje jeho chování, jednání a prožívání. Takže pouze o skupině, kterou tvoří lidé, můžeme mluvit jako o sociální skupině, jen zde nacházíme přirozené množství vazeb „*týkající se společenských vztahů neboli to, co je společné všem lidem*“ (Hartl, Hartlová, 2000, s. 548). Dvěma důležitými znaky v sociální skupině je *koheze* a *tenze*.

Koheze je vlastně soudržnost skupiny její pospolitost a vzájemnost, která vytváří atmosféru přátelství a bezpečí. Pro členy skupiny je velmi přitažlivá a lákavá. Jako faktor je stabilizační, bez koheze by skupina nemohla ani pracovat, ale ani existovat. Co se týká chovatelů psů, kohezi nacházíme v chovatelských klubech jednotlivých plemen. Společné řešení problémů plemene, chovatelských priorit a vytyčení a dosažení cílů je dokonalým stmelujícím prvkem pro všechny členy stejného chovatelského klubu.

Druhým zásadním faktorem ve skupině je **tenze**. Tenze je faktorem dynamizujícím, provokujícím, nutícím ke změně a pohánějícím členy skupiny pracovat i na složitých nebo

nepříjemných úkolech. I zde bychom mohli nahlédnout do chovatelských klubů. Například v CHK STAB je import nových jedinců k oživení chovaného plemene staffordšírského bullteriéra ze země jeho vzniku vždy určitým prvkem napětí a očekávání, často až provokací pro velké množství členů a tato událost je vždy velmi obsáhle členy diskutována a komentována.

Dynamická rovnováha těchto dvou zásadních faktorů je pro fungování skupiny zásadně důležitá. Kratochvíl (2005, s. 20-21) píše že: „*Významný vztah je mezi kohezí a tenzí. Kohezi můžeme pokládat za faktor stabilizující: vlivem koheze pociťují členové skupiny podporu a bezpečí. Tenzi můžeme pokládat za faktor dynamizující: vede k nespokojenosti a úsilí po změně. Koheze a tenze ovšem nejsou ve vlastním smyslu protikladné pojmy. Opakem koheze je nesoudržnost, opakem tenze uvolnění. Ve skupinové dynamice si je však lze představit jako síly, které působí proti sobě. Přitom obě mají svůj důležitý pozitivní význam, jsou-li v dynamické rovnováze*“. Velká míra koheze vede ke stagnaci vývoje skupiny, k neopodstatněné spokojenosti a skupina se propadá do klamu, že není potřeba usilovat o pokrok, postup a zlepšení. Převažuje-li ve skupině tenze, pak je přítomna i ostražitost a agresivita, není možné řešit osobní a intimní témata, ničí se sociální vztahy. Ovzduší ve skupině se stává neakceptovatelným a někteří členové se snaží ze skupiny uniknout.

1.2 Klasifikace sociálních skupin

Skupina může být vymezena **kvalitativně**, kdy je charakteristická tím, že mezi osobami dochází ke vzájemným kontaktům a reakcím a směřuje v tomto případě ke společným cílům, tvorbě norem a ke vzájemné závislosti na jednotlivých sociálních rolích ve skupině. Pojem sociální skupiny může být vymezen i **kvantitativně** a to pokud skupinu tvoří alespoň dva lidé, pak ji označíme termínem *dyáda*, který odkrývá interpersonální vztah mezi dvěma osobami a nelze je pozorovat ve větších skupinách. Vztahy v ní jsou naprosto specifické a nezaměnitelné, nemůže vzniknout většina. Ostatní sociální skupiny se vyznačují vztahy, které obsahují:

- **Interakci** - každá osoba ovlivňuje někoho ve skupině a zároveň je každá ovlivňována jinou osobou

- **Komunikaci** - odevzdávání a přijímání informací při sociálním styku, kdy každý člověk potřebuje pro svůj život komunikovat a při delší nucené izolaci dochází k psychickým poruchám (deprivacím)
- **Organizaci** - společné fungování koordinovaným způsobem a směřování k dosažení specifických cílů, je možné popsat jako určité upevnění struktury a formalizaci vnitřního uspořádání
- **Strukturovanost** mezilidských vztahů
- Uvědomovanou vzájemná **závislost**

Všechny tyto prvky jsou obsaženy v jednotlivých chovatelských klubech psů. Ovlivnění kvalitou chovaného psa nebo feny, přístupem k chovatelství, jako takovému, vyvolává interakce mezi členy skupiny, dochází k diskusi v sociálním styku osobním i přes sociální síť. Bez organizovanosti a koordinace všech zúčastněných by nebylo možné dojít k cílům, které byly stanoveny. Při fungování klubů a pořádání klubových akcí se projevuje strukturovanost sociálních vztahů a všichni členové si uvědomují svou vzájemnou závislost na skupině.

Podle počtu členů se sociální skupiny dělí na **malé** do 30-40 osob a **velké** nad 40 osob. Nejmenší malou skupinou je *dyáda*, která čítá dva členy a jen jedním členem navíc je již tvořeno *kolegium*. Na dělení není zásadní přesný počet členů, ale vztah, který mezi nimi panuje. Nejdůležitějším znakem malých skupin je vzájemná znalost mezi všemi členy. Ti jsou mezi sebou ve vzájemné, nezprostředkované interakci a komunikaci. Dá se říci, že je mezi nimi utvořen stabilní systém skupinové struktury.

Velmi důležité jsou i vlastnosti, kterými se skupina prezentuje. Podle Řezáče (1998, s. 184-185) jimi jsou:

- **Stabilita skupiny** - projevuje se změnami v proměnlivosti členské základny
- **Integrace skupiny** - projevuje se kompaktností a jednotou činností a postojů členů
- **Koheze** - soudržnost je charakterizována pevností a stálostí vztahů ve skupině, projevuje se mj. pocitem sounáležitosti.
- **Atraktivnost** skupiny - přitažlivost, je podmíněna významem skupinových cílů a činností pro jedince (v souvislosti s jeho vlastními cíli a motivy).
- **Stálost skupiny** – (stabilitu skupiny) z hlediska časového horizontu.

- **Autonomie skupiny** - mírou autonomie označujeme stupeň nezávislosti na ostatních skupinách
- **Velikost skupiny** - kritérium je v kvantitativním pohledu a možnost interakce „každý s každým“
- **Intimita vztahů ve skupině** - znamená existenci hlubokých, emotivních vztahů mezi členy
- **Propustnost skupiny** - je vyjadřována mírou, stupněm překážek, které klade do cesty „novým“ příchozím
- **Homogenita - heterogenita skupiny** - složení, co do jednoho znaku
- **Zaměřenost skupiny** - zaměření na „nějaký“ cíl
- **Hodnotová orientace skupiny** - hodnoty usměrňující činnost vedoucích k dosahování cílů
- **Míra uspokojení** - je závislé na saturaci individuálních potřeb skupinou.
- **Stupněm libosti** - jak příjemně či naopak nepříjemně prožívá jedinec zařazení do skupiny
- **Míra kontroly** - uplatňování skupinové moci

V jednotlivých chovatelských klubech jsou splněny všechny prezentované vlastnosti sociálních skupin. Stabilita skupiny je snad až neotřesitelná. Přesto, že někteří členové z různých důvodů (věk, nemoc, jiné plemeno, ztráta pejska...) skupinu opustí, přicházejí členové noví, kteří se skupinovým pravidlům podřizují, tak, aby mohli ve skupině participovat na cestě k vytyčenému cíli. Zakoušejí pocity homogenity skupiny i intenzivně prožívají sociální vztahy ve skupině a přes značnou velikost členské základny poznávají hloubku vztahů ve skupině...někdy i negativních.

1.2.1 Charakteristické znaky sociální skupiny (síla sociální skupiny)

Pro podřízení se skupinovým normám, dokáže sociální skupina vyvíjet na své členy poměrně silný tlak. Ti jedinci, kteří se nechtějí podřít, se od počátku stávají středem pozornosti stávajících členů, kteří se je snaží přinutit ke konformitě. Pokud není skupina schopna donutit vzpouzející se individualitu k přijetí norem, skupina ho vyloučí ze svého středu a přidělí mu pozici skupinového outsidera na okraji společnosti. „Vztah k normě je vedle stupně skupinového tlaku závislý na vnitřních zvláštностech člena skupiny.

Řezáč (1998, s. 167–168) uvádí, že se obvykle vyvíjí etapovitě:

- „*respektování normy motivované snahou vyhnout se sankcím (trestu)*
- *přizpůsobení se normě jako hledání výhod (odměn);*
- *konformita jako snaha vyhnout se odmítání jinými členy;*
- *konformita motivovaná snahou nenarušit život skupiny, event. vyhnout se následným pocitům viny z narušení chodu skupiny;*
- *akceptace normy jako psychologické smlouvy (tzn., že je přijímán sám fakt nutnosti regulace vzájemných vztahů a součinnosti);*
- *akceptace (nebo neakceptace) normy na základě svědomí, tj. porovnáním reálné normy s vlastní vnitřní osobně zdůvodněnou normou“ .*

Velké sociální skupiny (od 40 osob výše) - v odborné literatuře je takováto sociální skupina označována jako *sociální makroskupina* a může se jednat o např. obyvatele města, národa nebo v případě této diplomové práce a pro její potřeby chovatele a milovníky psů. Tato sociální formace neumožňuje vzhledem k velikosti vzájemnou znalost mezi všemi svými členy. Jedinec se může stát členem velké skupiny na shromáždění, kulturní nebo sportovní akci, při vstupu do politické, společenské nebo církevní organizace, může být příslušníkem cechu nebo profese (holiči nebo vojáci), může být i členem velké skupiny nezaměstnaných. Z výše popsaného je patrné, že každý jednatel se do sociální skupiny dostává buď na základě svého vlastního rozhodnutí (chovatel psa,) nebo i bez své osobní intervence (člen národa, etnika, města, vesnice).

Za zvláštní velkou skupinu je někdy považován **dav**. „*Dav je náhodné nebo úmyslné dočasné shromáždění většího počtu osob ve stejném prostoru, které spojuje postoj k určitému problému, osobě či skupině. Dav není sociální skupinou v sociologickém smyslu slova, ale sociálním agregátem. Přítomnost v davu má vliv na chování jednotlivců (tzv. davové nebo též kolektivní chování), silně se zde projevuje princip nápodoby, dav je velmi sugestibilní a má sklon k hysterickému chování. Jednání jedinců je ovlivněno anonymitou a poklesem sociální a racionální kontroly“* (Geist, 2000, s. 55). Nicméně i v tomto případě se jedná se o skupinu, která má stejný zájem a cíl. Ovšem jeho chování vykazuje specifické rysy. Činy jednotlivců se v davu mění, je snížena jejich racionální sebekontrola, narůstá jejich sebevědomí, pocit moci, zvyšuje se sugestibilita, projevy chování jsou spontánnější, mají menší zábrany, často mohou chování ovládnout bazální pudy (destruktivní, sexuální,

fanatický nacionalismus). V davu se projevuje značná konformita. Chování jedinců je zahalováno anonymitou, kterou dav skýtá.

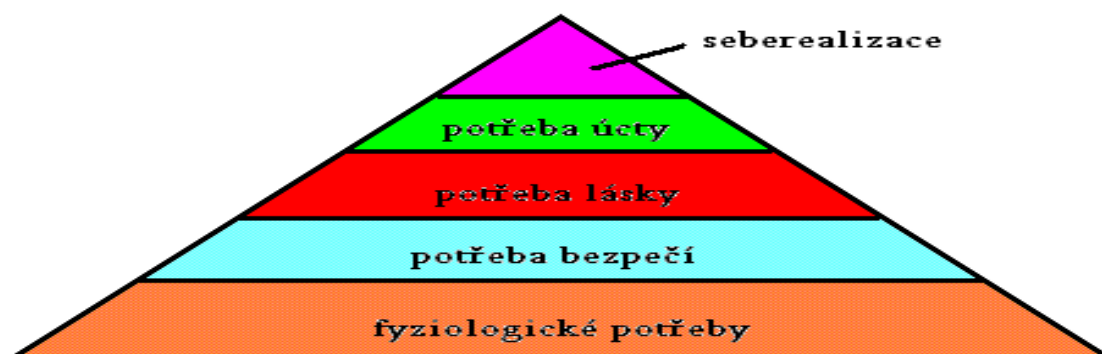
Přesto, že by se mohlo zdát, že skupinu chovatelů psů nelze s davem spojovat, opak je pravdou. Návštěva mezinárodních výstav psů, zvláště velmi prestižních, jako je například CRUFTS, staví chovatele psů do davu se všemi negativy s tím spojenými. Společný cíl několika tisíc lidí a několika tisíc psů ve stejný den a stejnou hodinu dá mnohdy průchod nepříjemným konfliktním situacím, které by za jiných okolností vůbec nevznikly nebo byly řešeny zcela jednoznačně jiným způsobem.

Další dělení sociálních skupin:

- *SS primární a sekundární* - kdy primární skupina je charakterizována důvěrnými vztahy mezi členy skupiny, komunikací tváří v tvář, intimní atmosférou a silnými citovými vazbami (typickým zástupcem této skupiny je rodina). Sekundární skupina se naopak vyznačuje náhodnými vztahy, které jsou spíše důsledky určitého zájmu či úkolu, nebo společné činnosti. Pro potřeby této práce by se jednalo například o střediska výcviku psů, kde panuje až rodinná atmosféra – jako skupina primární. Jako skupinu sekundární by bylo možné nazvat zájmové kluby chovatelů s několika stovkami členů.
- *SS formální a neformální* - formální skupina vzniká podle předem stanovených pravidel a norem, určených zvenčí, a musí se jimi řídit, organizuje ji nějaká samostatná instituce, např. škola. Po splnění úkolu, pro který byla založena, může zaniknout; naopak neformální skupina (např. přátelé na výletě) si upravují pravidla vzájemného soužití a normy chování uvnitř skupiny, jejich vznik je spontánní.
- *SS referenční a členské* - referenční (vztažná) skupina je ta, do níž chce jedinec patřit a s jejímiž hodnotami, normami a vzorci chování se identifikuje. Členská skupina je ta skupina, kam jedinec fakticky patří a je jejím členem. Je – li stav pro jedince ideální, pak je jeho členská skupina současně skupinou referenční. V tomto případě by se jako referenční mohla označit skupina chovatelů psů s PP a skupinou členskou chovatelé bez PP. Bohužel často mezi nimi vždy nepanují ideální vztahy. Zvláště chovatelé psů s PP, jen se jen velmi neradi ztotožňují s názory chovatelů bez PP.

- *SS vlastní a cizí* - vlastní skupina je ta, kterou jedinec chápe jako „my“, cizí jsou „oni“, i zde v případě chovatelství je možné uvádět skupinu chovatelů psů s PP (my) a bez PP (jako oni) nebo naopak, podle toho, z jaké strany se chovatel dívá.
- *SS situační a stálé* - situační skupinou rozumíme například osoby na společné rekreaci po jejíž ukončení není důvod k dalšímu setrvávání a skupinou stálou je například rodina.
- *SS otevřené a uzavřené* - skupina otevřená je přístupná novým členům a v uzavřené skupině je velmi problematické se novým členem stát.
- *SS s dobrovolným a automatickým členstvím* - dobrovolným členstvím rozumíme vstup do zájmového kroužku nebo party a automaticky jsme členy své vlastní rodiny ihned při narození.

Sociální skupina zprostředkovává jedinci plnohodnotný kontakt s okolním makrosociálním prostředím. Význam sociálních skupin spočívá v posilování sociální identity jedince, kdy se jedinec stává plnohodnotným členem skupiny, jeho osobnost se může plně realizovat. Cítí, že je přijímán jako rovnocenný partner a tím i dochází k dotváření sociálních rysů osobnosti, jeho formování jako člověka a individuality. Je součástí lidského společenství, cítí svou sounáležitost, je ostatními akceptován, dostává se mu uznání a vlastní seberealizace. Členství v sociální skupině nabízí i přijetí role nebo rolí, kterou jedinec svou iniciativou či naopak pasivitou může budovat nebo naopak snižovat svůj sociální status.

Obr. č. 1: Maslowova pyramida lidských potřeb

Sociální skupina na jedince působí tzv. prostředky. Jsou to lákavé cíle, systém perspektiv, zájmy, sociální kontakty a uspokojování svých vlastních potřeb jako je pocit bezpečí, ochrany, jistoty, uznání, seberealizace, zvyšování sebeúcty podle stupnice Maslowovy pyramidy lidských potřeb (obr. č. 1).

V sociálních skupinách můžeme vysledovat složitou dynamiku vztahů. Vznikají, vyvíjejí se i zanikají, mění se jejich cíle, náplň činnosti, vztahy mezi členy, zcela zákonitě vznikají i konflikty a vytvářejí se a mění **sociální role** členů. Ve skupinách chovatelů psů je cíl společný: zdravý jedinec, společník pro rodinu, mazlík pro děti, spolupracovník pro společně trávené chvíle výcviku, pes, co nejvíce splňující standard daného plemene. Cesta, kterou je třeba ujit, je pro každého člena jinak klikatá. Z toho důvodu vznikají konflikty, třenice a výměny názorů, zvláště při volbě nejkrásnějšího psa celého klubu, organizaci klubových akcí s mezinárodními rozhodčími má každý jiný názor. Vztahy dostávají dynamiku a náboj, komunikace nabývá i ostrosti a síle.

1.2.2 Postavení jedince ve skupině (jeho role)

Sociální role ve skupině

Postavení každého z jedinců ve skupině je rozdílné. Nejsou všichni členové stejně oblíbení, nedosahují ani stejného sociálního statusu, tedy místa, které člověk zaujímá v určitém společenském systému na základě vrozených, získaných a připsaných vlastností. Práva a povinnosti člověka spojené s jeho statutem lze chápat jako jeho společenskou roli. Kratochvíl (2005, s. 16) říká: „*Pozice (status) s sebou nese různá práva a různé povinnosti. Využívá-li jedinec tato práva a povinnosti a chová-li se podle očekávání, která z jeho pozice vyplývají, mluvíme o roli*“.

Ve skupinách chovatelů psů, zvláště klubů příslušným k určitému plemeni, jsou pozice na čele skupiny voleny celou členskou základnou. Tyto funkce jsou všemi členy sociální skupiny respektovány. I v těchto případech je jasně vidět popularita zvolených osob a jejich oblíbenost u většiny členů. Ve většině případů jsou zvoleni do řídicích funkcí chovatelé zasloužilí, kteří v rámci plemene nebo na poli posuzovatelském jako mezinárodní rozhodčí, již předvedli svou odbornost, charakter a znalosti.

Stupnice sociálních pozic (rolí) podle sociální přitažlivosti:

- populární osoby - pro většinu členů přitažlivé
- oblíbené – pro mnohé členy přitažlivé
- akceptované – část skupiny je preferuje
- trpěné osoby – malá část skupiny je preferuje
- mimo-stojící osoby – nikdo ze skupiny je nepreferuje, v případě neúspěchu jsou to často „otloukánci“, v případě šikany bývají v první linii na pozici obětí

I mimo stojící osoby se najdou v klubech chovatelů psů. Jsou to většinou lidé s ne zcela rovným přístupem k dalším členům a vyznávajícím specifické postupy v přístupu ke psům, porušujícími etický kodex chovatelů, se kterými ostatní členové nesouhlasí, nepřekračují však literu zákona. Ti bývají v mezích možností z klubů vyhoštěni, nelze-li to, pak alespoň ignorováni.

Z výše uvedené kategorizace vyplývá, že ve skupině jsou někteří jedinci velmi oblíbení a ostatní členové jejich přítomnost vyhledávají, jejich názor má velkou váhu a udávají v mnoha směrech trend pro ostatní. Někteří jsou ale neoblíbení a přesto, že do sociální skupiny patří, ostatní členové si k nim zachovávají sociální odstup a jednají s nimi rezervovaně. Nejpočetnější jsou ve skupině jedinci bezvýrazní, kteří se nechávají unášet „proudem“, nezanechají výraznější stopu. Pro určení postavení jedince ve skupině je tedy významná jednak jeho sociální přitažlivost, jednak míra jeho osobní moci a prestiže.

Obsah sociální role

V obsahu sociální role nalézáme *předpis* a *výkon*. Předpisem sociální role rozumíme rozsah norem, ustanovení, očekávání či konvencí vztahujících se k určité specifické roli. Jsou případy, kdy je předpis jednoznačně a závazně určen a nelze ho měnit – role žalobce či obhájce. Mění se pouze v závislosti na čase, prostředí a situaci. Výkon role je uskutečňování toho, jaké je od role očekávání (např. předpis role zákonodárce - jaký by zákonodárce měl být - výkon role zákonodárce - jaký skutečný je).

Hlavními předpoklady pro volbu a výkon role jsou:

- vlohy a schopnosti
- temperament
- charakter
- fyzické dispozice, tělesný vzrůst a vzhled

Základní role, které jsou obsaženy ve všech specifických pozicích:

- nadřazená role – role matky, přednášejícího, nadřízeného
- podřízená role – dítěte, studenta, zaměstnance
- souřadná role – role přítele, kolegy, spolužáka

Se sociálním statusem je ve skupině úzce spjata pozice, kterou člověk zaujímá. Ta určuje veličinu práv ale i povinností, které společenství skupiny jedinci přisoudila. Status, který je možné rozdělit na vrozený (např. pohlaví, společenská sociální stratifikace), získaný (např. společenská aktivita a chování - umělci), připsaný (např. věk), připisuje povinnosti, práva, prestiž a moc. Je zajímavé, že: *„nepříznivý sociální původ (chudá rodina, nevzdělání rodiče apod.) není osudem, který jednoznačně předurčuje, jakého postavení může dítě pocházející z takové rodiny dosáhnout. O budoucí dosažené pozici (sociálním statusu) totiž rozhodují aspirace a výkon samotného dítěte. Na aspirace dítěte má vliv významné sociální okolí dítěte“* (Kubátová, 2010, s. 58).

Pro správné fungování skupiny a její sílu je nejdůležitější role vůdce. Vůdce se deleguje z velmi silných a dominantních individualit, které ve své osobnosti nesou určité množství agresivity a dalších vlastností pro vůdce nepostradatelných. Vůdce může být jmenován, pak mluvíme o formálním vůdci a jeho práva a povinnosti jsou jasně specifikovány a možnost rozhodovat o chování členů skupiny je dána funkcí, která přísluší jeho pozici v organizaci hierarchie moci nebo si své postavení vydobyl svou schopností ostatní členy vést a formulovat jasně a spontánně skupinové cíle a jeho vedoucí role je neformální a je založena hlavně na jeho morálně – volných vlastnostech ... inteligenci, dobré schopnosti sociální adaptability, nadprůměrným stupněm extroverze, vysokou míru dominance, dobrými organizačními vlastnostmi a schopnostmi.

Kategorie sociálních pozic podle míry osobní moci:

- dominující osoby – vůdcové
- aktivní osoby – pomocníci
- závislé osoby – souputníci
- pasivní osoby
- periferní role

Tak jako v jiných sociálních skupinách, tak i mezi chovateli psů jsou osoby v plemeni dominující, tzv. lídři, udávající směr a trend chovu. Největší počet členů je ale lidí závislých na vedení, těch, kteří se jen „vezou“.

Typy vedení sociálních skupin

- *autoritativní* (dominantní) - vůdce rozhoduje sám, nijak se neradí se svými podřízenými, úkoly jsou plněny rychle a obvykle i velmi kvalitně, vedoucí vyžaduje kázeň řád a výsledky, ve skupině obvykle převažuje nespokojenost s vedoucím a pracovními podmínkami, ve skupině vládne napětí, strach, pomluvy pramenící ze snahy zalíbit se vůdci
- *demokratické* - vůdce se radí s ostatními, při svém rozhodování přihlíží k jejich názorům, přáním, námětům, přihlíží i k jejich potřebám, ale plnění úkolů je často pomalejší a mnohdy zaostává i kvalita, ve skupině ale vládne pohoda, dobré vztahy a spokojenost
- *liberální* - řízení je slabé nebo vůbec žádné, vůdce je nerozhodný, váhavý, neprůbojný, laxní, odpouští i větší chyby, členové mají volnost při plnění úkolů, nejsou ale motivováni k výkonům, jsou proto pasivní, lhotejší, úkoly se neplní dobře, vládne chaos a anarchie, převládá nespokojenost s vedením...chybí „pevná ruka“ a jasné delegování pravomocí a definování úkolů

Aby byl vůdce i úspěšným vedoucím, je třeba umět měnit způsoby vedení podle typů plněných úkolů a podle počtu a individualit, které jsou na jeho vedení závislé. Sociální skupiny jsou přirozenými formacemi, do kterých se lidský jedinec nuceně, ale i dobrovolně začleňuje. Členství v nich zásadním způsobem ovlivňuje existenci každého jednotlivce. Skupiny vznikají obvykle k dosažení určitých společných cílů, takových cílů, kterých by osamocený jedinec nikdy nemohl dosáhnout. Sociální skupiny chovatelů psů, alespoň ve skupinách plemen s PP, zcela podstatným způsobem ovlivňují fungování každého svého člena. Mají vypracovaná pravidla pro uchazeče a kodexy chování členů. Při prohřešku nastupují sankce nebo i ztráta členství ve skupině.

Sociální skupina jednotlivci mnoho nabízí a dává, proto také od něho hodně požaduje. Členství v některých sociálních skupinách může jedinci zcela zásadně změnit pohled na svět, na přítomnost, na vlastní budoucnost, je schopno změnit jedinci od základů jeho životní styl.

2 Životní styl

„Životní styl“ a „životní způsob“, to jsou často zaměňované výrazy, které používáme v domnění, že se jedná o synonyma, přitom se tyto dva výrazy vykládají různým významem. Je to určitá transformace společenského systému a možností, který nabízí jednotlivcům i skupinám nebo celkům k uspokojování jejich potřeb. Hodaň (2000, s. 152) vysvětluje: „*Životní způsob je termín určitým způsobem nadřazený v tom smyslu, že se týká skupiny, třídy, populace. Má tedy skupinový charakter a může představovat určitou úroveň či dokonce normu, která je pro danou skupinu typická...*“ a navazuje: „*...naproti tomu životní styl se týká jednotlivce, je od životního způsobu odvozen, je individualizován*“

Životní styl je značně individuálním fenoménem. Přesto, že se životní způsob týká určité části a mnohdy i značně velké části populace, působí na životní styl a životní způsob stejné faktory. Je to sociální status a výše příjmu, kterou může jedinec, potažmo rodina investovat jinak než na zajištění bazálních potřeb, nutných k přežití a pokrýt jimi potřeby v Maslowově pyramidě (obr.č.1) položené na nejnižším stupni, ovšem s největším objemem základny, protože jsou to potřeby, které jsou vlastní každé lidské bytosti. V životním stylu hrají významnou roli individuální vlastnosti a zájmy jedince, který podle nich orientuje svou energii a vkládá svou osobnost k jejich naplnění, většinou ve svém volném čase. Často je jeho snaha orientována, vedena a usměřována v orientační rodině a vzbuzený zájem přetrvává celoživotně a přenáší se do rodiny prokreční, je tak následně předáván znovu další a další generaci. Kraus (2008, s. 87) píše, že rodina jako nejmenší a základní sociální jednotka: „*předává svůj životní styl, především v souvislosti s využíváním volného času (zájmová činnost, míra a způsob využívání masmédií, cestování, trávení dovolených, stravovací návyky apod.*“ Rodiny nejčastěji uskutečňují aktivity, vyplňující volný čas tak, aby byly společně uspokojovány záliby všech členů současně a zároveň všichni členové byli ve volných chvílích spolu. Současně s přihlédnutím k sociálnímu statusu a finančním možnostem dochází k nenásilnému formování životního stylu. Žumárová píše: „*život každého z nás se odvíjí po určité dráze, která je trvalým sledem mnoha paralelně probíhajících aktivit, zahrnuje velmi složitou mozaiku různých činností. Právě tento široký komplex činností, jimiž uspokojujeme své potřeby spolu s komplexem vztahů, které v rámci různých aktivit vznikají, lze definovat jako životní styl*“ (Kraus, Poláčková et al., 2001, s. 153).

2.1 Definice životního stylu

K pochopení náplně životního stylu přikládáme různé definice několika autorů.

„Životní styl je spojnicí, mechanismem spojení a smíření dvou sfér – individuální a společenské, respektive privátní a veřejné. Je to způsob propojení soukromé a veřejné sféry, přizpůsobování zvolených prvků privátnímu, osobnímu rozměru. To nejsubtilnější se odehrává v privátní sféře.“ (Šmídová, 1992, s. 131)

Pro chovatele psů je životní styl spojením soukromí, kde pes figuruje jako přítel a společník k trávení volných chvil a při společenských setkáních s podobně zaměřenými jedinci jako objekt pýchy a chlouby, zvláště při prezentaci na kynologických sportovních kláních a ve výstavních kruzích. Zcela dobrovolně a s plným vědomím opouštějí aktivity, které byly jejich prioritou před pořízením pejska. S jeho přítomností zásadně mění vše a podřizují mu svůj životní styl.

Podle Machové a Kubátové (2009, s. 16): *„Životní styl zahrnuje formy dobrovolného chování v daných životních situacích, které jsou založené na individuálním výběru z různých možností. Můžeme se rozhodnout pro zdravé alternativy z možností, které se nabízejí, a odmítnout ty, jež zdraví poškozují. Životní styl je tedy charakterizován souhrou dobrovolného chování (výběrem) a životní situace (možností)“*. Chov psa je dobrovolný způsob a výběr z mnoha alternativ jedné z nejzdravějších, a psychické, fyzické i sociální stránce osobnosti prospěšné. Dle Slepíčkové (2008) životní styl je: *„funkční a estetická integrace společenského života. Jinými slovy řečeno, životním stylem se myslí souhrn životních forem, které dospěly k jednotnému výrazu a vyjadřují tak cítění skupiny lidí, národa nebo celé lidské společnosti v určitém historickém okamžiku“*. Z historického hlediska je chov psa na našem území tradicí a nadpoloviční většina populace tuto tradici ve svém životním stylu zohledňuje.

2.2 Životní styl a volný čas v postmoderní společnosti

O životním stylu širokých vrstev obyvatelstva je možné začít hovořit až ve 20. století v období po druhé světové válce. S vývojem civilizace se mění pohled na pojetí volného času a tím i životního stylu. Do této doby byla náplní života a životního stylu převážně práce a regenerace pracovních sil ve volných chvílích, ponejvíce odpočinkem a rekreací, protože jen tak mohl člověk odvádět v pracovním procesu vysoké pracovní nasazení

a vysoké pracovní výkony. Také vzdělávání mělo v tomto období úzkou souvislost s pracovním procesem anebo přípravou na něj.

V postmoderní společnosti je kladen důraz nejen na čas, který jedinec stráví v pracovním procesu, ale i na čas strávený zábavou, čas, který je určen k uspokojování základních biologických potřeb, čas na regeneraci psychickou i fyzickou, čas pro rozvíjení vlastní tvořivosti a na setkávání se s druhými nebo-li na sociální interakci. Celkově tedy na všechny činnosti jedince, které naplňují jeho dvacet čtyři hodin každý den, na jeho životní styl. Podle všech těchto faktorů je na osobnost jedince ostatní populací nahlíženo. K typickým znakům, které utvářejí životní styl jedince podle Žumárové (Kraus, Poláčková et al., 2000, s.153.-154.) patří:

- *kognitivní zhodnocení sebe sama a svého postavení ve světě – osobní životní filozofie představuje hlavní instanci v životě každého člověka.*
- *způsob prožívání – kvalitou a intenzitou prožitku se lidé navzájem liší a např. potlačování emocionálních stavů může být doprovázeno dokonce poruchami zdraví.*
- *vztah k práci, odpočinku a pohybové aktivitě – za nejtypičtější formu duševní regenerace se považuje kompenzační seberealizace, klíčovým bodem odpočinku je však i schopnost relaxovat*
- *zvládání sociální interakce – člověk by měl mít dostatečnou opěrnou sociální síť, v níž by se cítil dobře a mohl jí důvěřovat, ale zároveň by neměl ztrácet svou citovou autonomii a nestávat se závislým na nějaké osobě.*
- *ego úroveň – kompetence při zvládání náročných životních situací*

Všechny tyto znaky utvářející životní styl jedince, jsou důležitými faktory při rozhodování, zda se jedinec stane chovatelem psa nebo zůstane na druhém břehu bez psího společníka. Přesto, že chov psa je náročný v mnoha ohledech, cílem chovu je pes v roli společníka, terapeuta a pomocníka, který jedinci často pomáhá vytvářet životní filozofii, napomáhá prožívání a je nápomocen i při chvílích zvládání těžkých životních situací a velkou měrou doplňuje a naplňuje sociální vztahy.

Životní styly lze rozdělit i podle hodnot, které jsou pro jedince v životě převažující. Pro skupinu jedinců, které charakterizuje zvědavost, kteří mají potřebu se učit, rádi se věnují četbě a návštěvám kulturních podniků, je charakteristický **životní styl s náplní studia**. Sportovci, sportovní fanoušci, lidé milující oslavy a navštěvující často podniky nabízející

zábavu vyznávají **životní styl s nejvyšší hodnotou hraní**. **Životní styl s rozjímáním** je nepřijatelnější pro osoby, které netouží po společných chvílích se svou rodinou. Tráví většinu svého času o samotě nebo v komunitách stejně orientovaných jedinců. Lidé, věnující se práci jako hlavní náplni života, vyznávají **pracovně orientovaný životní styl**. „*Jsou to lidé, často propadající závislosti na práci tzv. workoholismu. Jsou-li nuceni odpočívat, regenerovat své síly a nemohou-li se věnovat práci, pak se u nich dostavují abstinenční příznaky*“ (Nešpor, 2011, s. 39). „**Hédonistický životní styl** můžeme popsat jako přesunutí hlavního života do oblasti volného času, práce je podružná, nutná jen k finančnímu zajištění žádoucích aktivit. **Celistvý životní styl** neodděluje jednotlivé oblasti života a snaží se o vyváženost ve všech oblastech“ (Žumárová in Kraus, Poláčková et al., 2001, s. 155)

2.3 Faktory ovlivňující životní styl

V pojetí a utváření životního stylu působí na jedince dvě skupiny faktorů. Žumárová k nim řadí: **Objektivní společenské faktory**, mezi které jsou řazeny především *ekonomické a politické poměry*. Je logické, že nedostatečný přísun financí (může se to týkat nezaměstnaných, matek samoživitelek nebo velké skupiny seniorů) zcela zásadně ovlivňuje charakter životního stylu postižené skupiny. Vliv politických poměrů lze najít v jisté uniformitě v životním stylu při preferenci stylu v oblékání nebo umělecké sféře a vlivu reklamy na jednotlivce. Slepíčková (2008) uvádí: „*Jako příklad slouží tlak reklamy ukazující **správný životní styl** spojený s určitými výrobky. Přitom takových reklam prezentujících ten svůj **správný výrobek** působí současně velké množství. Jestliže jedinec nepoužívá určitý výrobek, nosí z módy vyšlé oblečení, neužívá tu **správnou službu** ve sportovním zařízení, může být ohrožen jak svým vlastním nízkým hodnocením, tak to může mít odraz v jeho sociálním statusu a členství ve skupině. Zůstává však otázkou, zda opravdu u všech toto vyvolává stavy úzkosti, či jsou vůči tomu rezistentní*“

Neodmyslitelný vliv na životní styl mají zvyky a tradice celospolečenské nebo regionální, které se mohou prolínat životním stylem buď zásadně nebo jen zlehka, ale nelze je v pohledu na životní styl nikdy zcela opominout. Dalším faktorem je úroveň vědy a techniky ve společnosti, kde úroveň životního stylu posuzujeme. Velmi dobrým příkladem je kvalita a rychlost cestování a tím otevřené dveře dokořán poznávání celého světa a vychutnávání nabídek, o kterých lidé dříve pouze snili. Slepíčková (2008)

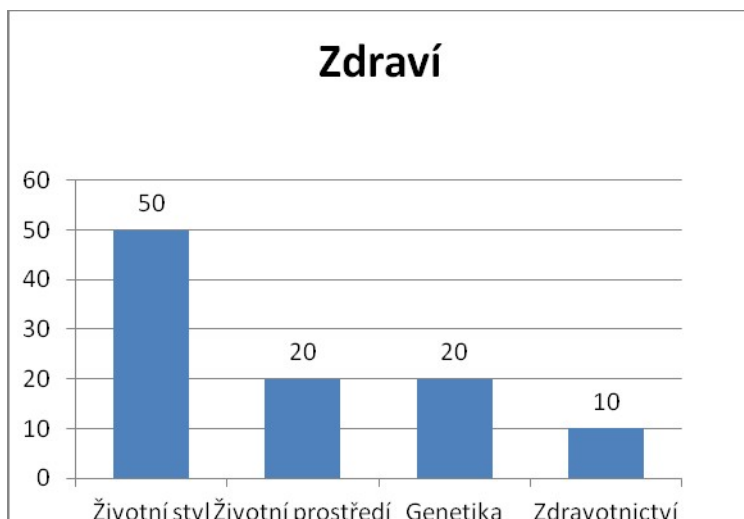
upřesňuje: „Je třeba připomenout, že rozšiřování spektra činností, zálib a konzumu souviselo s nárůstem masovosti všech společenských produktů (včetně volného času), s globalizací a rychlou proměnlivostí dění ve společnosti. Jedním z výsledků tohoto směru byla i tvrzení, že pro utváření skupin už není prvotní příslušnost k třídě, ale charakteristiky neekonomické povahy jako gender, příslušnost k etniku, životní styl a spotřeba. To, jaké mají lidé spotřební a kulturní zvyklosti, tak určuje symbolické hranice mezi skupinami, do nichž náležejí“.

Společenské tradice mají v chovatelství psů na území České republiky víc než důležitou roli. I z historického hlediska bylo na našem území chováno již od dob Karla IV. velké množství psů, zvláště v početných loveckých smečkách, patřících šlechtickému stavu. Trend chovu psů se nezměnil ani v současnosti, kdy více než polovina populace žije v domácnosti se psem, a chov psa je často ovlivňován módními trendy.

Subjektivní společenské faktory jsou dány individualitou jedince, u kterého životní styl posuzujeme. Huláková (1980, s. 15) tvrdí: „Životní způsob neobsahuje jen souhrn materiálních a duchovních potřeb a způsob jejich uspokojování, jde o vnitřně propojenou soustavu potřeb spjatých s hodnotami, v níž se materiální a duchovní prolíná a projevuje v obsahu a formách života“.

Mezi českými příslovími nacházíme výstižné: „Někdo má rád holky a jiný zase vdolky“. Rozdílly zaznamenáme ve vztahu k pohlaví, věku, temperamentu, inteligence, vzdělání, zdravotnímu stavu a k výchově jako celku. Žumárová podrobněji vysvětluje: „Ve spojitosti s rodinou je třeba se ještě zmínit o závažné úloze rodiny. Právě způsob, jakým žije rodina, klade základy celé osobnosti dítěte, včetně zásad a vzor, podle níž si bude vytvářet svůj osobní životní styl v budoucnu...“ a pokračuje... „Avšak životní styl doznává pochopitelně změny v průběhu celého života, proto dalšími faktory této skupiny jsou věk a zdravotní stav“ (Kraus, Poláčková et al., 2001, s. 156).

Proto, pokud je dítě od útlého věku vedeno k lásce ke psu, empatii ke všem živým tvorům a celkově k respektu k přírodě, je předpoklad, že vyroste do environmentálně uvědomělého, socializovaného jedince, který bude své pozitivní postoje k lidské společnosti i okolní přírodě předávat dalším generacím.

Graf č. 1: Působení životního stylu a dalších determinantů na zdraví jedince (upraveno podle Machová, Kubátová, 2009, s. 13)

Podle Machové (Machová, Kubátová, 2009, s. 13) má životní styl až padesátiprocentní vliv na zdraví jedince (graf. č. 1). Při špatném životním stylu výrazně klesá naděje dožití jedince a snižuje se hranice věku při jeho úmrtí.

2.4 Volný čas

Volný čas má obecně pro člověka význam regenerační, zdravotně hygienický, vzdělávací, kompenzační a socializační. Pro každého jedince má volný čas svůj specifický význam a je využíván ve výše uvedených oblastech v různém poměru. Volný čas je po splnění všech povinností pracovních, studijních a rodinných, po odečtení času na naplnění biologických potřeb (jako je hygiena a čas na jídlo), časem, který může jedinec využít pouze podle vlastního uvážení a rozhodnutí. Jedná se většinou o činnosti, které ho baví, těší se na ně a přinášejí mu uspokojení, zbavují ho stresu a úzkosti, které se v jeho osobnosti kumulují zatížením pracovním a rodinným. V současné době, kdy je prioritou mládeže, ale i dalších generací ve volném čase využívání ICT technologií a trávení volného času pohybem, sportem, četbou knihy, je výsadou pouze malé části populace, je chov psa vynikajícím prostředkem ke zlepšení psychické i fyzické kondice jedince. Pešek, Praško, Šípek (2013, s. 208) píší: „*Tělesný pohyb má z hlediska psychoterapie doplňující a podpůrný význam*“, a pokračují „*lidé, kteří více cvičí a sportují, trpí méně úzkostnými poruchami a také se jim daří zvládat úzkostné stavy v případě, že se s nimi předtím léčili. Pravidelný vytrvalostní pohyb, nejméně 5x týdně po dobu 40 minut, má již za šest týdnů podobný a protidepresivní*

efekt, jako některá antidepressiva.“ Ke zlepšení dochází i v oblasti sociálních kontaktů a k navýšení sociálních kontaktů s jedinci zajímající se o stejnou volnočasovou aktivitu jako chov psa je.

Trávení a smysluplné využívání volného času, ať ho jedinec využívá jakkoli, je vždy spojeno s jistou obnovou organismu jedince. Jako volnočasová aktivita může být chápáno trávení volného času aktivně, ale stejně tak i pasivně. Z hlediska znovuoobnovení tělesných a duševních sil mají obě polohy nezastupitelný význam. Preferovat jednu na úkor druhé není žádoucí.

Základy smysluplného trávení volného času jsou pokládány již v dětství v rodině orientační. Návyky zakořeněné v tomto období se přenášejí přes mládí až do dospělosti, do rodiny prokreační. Po narození dětí dochází k předávání pozitivních návyků na další generace. Rodiny v převážné míře realizují aktivity, vyplňující volný čas tak, aby byly společně uspokojovány záliby všech členů současně a zároveň všichni členové byli ve volných chvílích spolu. Současně s přihlédnutím k sociálnímu statusu a finančním možnostem dochází k nenásilnému formování životního stylu.

Důležitost ukázat a naučit smysluplně trávit volný čas je považováno za velmi důležité, a priori dnes, v období redukce mnoha sociálních styků přes obrazovku počítače, na němž děti a mládež prožívají realitu on-line a místo skutečného života žijí život virtuální. Minimalizuje se schopnost mezilidské komunikace a je dokonce tvořen jazyk zkratk, používaný mladou generací k rychlému předávání zpráv. Snižuje se schopnost dialogu a argumentace tváří v tvář, ztrácí se umění řešit konflikty, problémy, které se v tomto období u dětí a mládeže začínají vyskytovat. Hofbauer (2010, s. 31) o volném čase píše: „*Základní vývojovou tendencí je rozšiřování a demokratizace volného času., jež se uskutečňuje v individuálním a sociálním životě jednotlivce, v setkávání a někdy také střetávání zřetele individuálního a společenského*“, a pokračuje: „*Děje se v podmínkách, v nichž se volnočasové výchovné prostředí výrazně medializuje a kdy do něho pronikají jak pozitivní, tak také negativní vlivy*“.

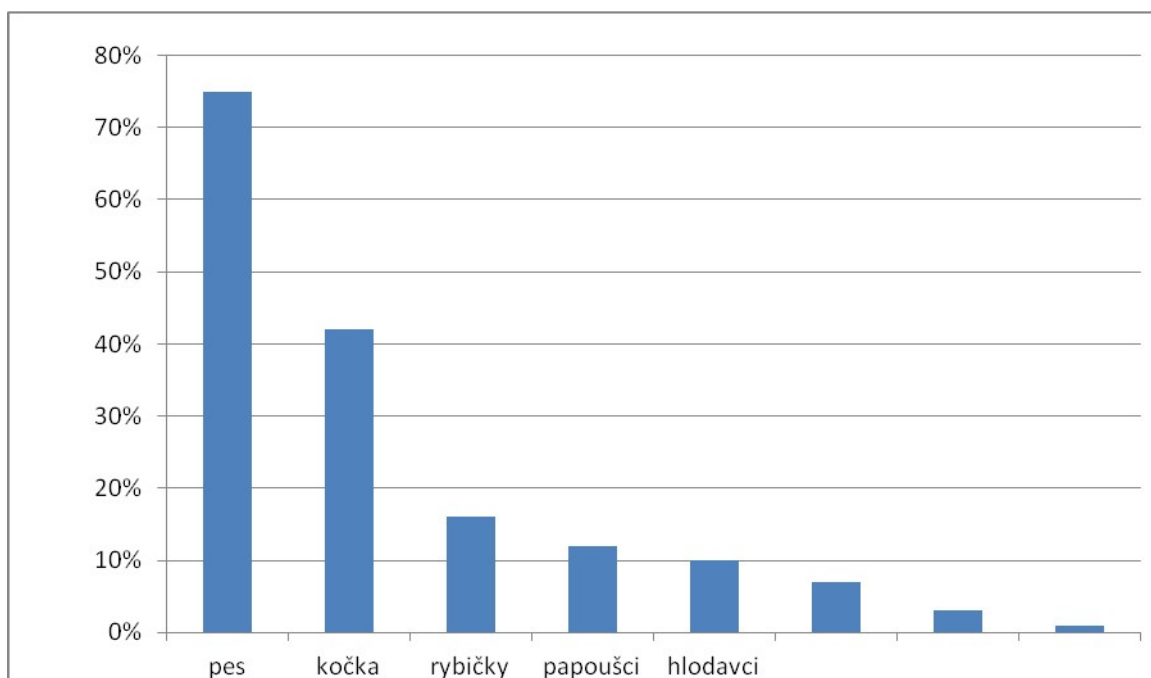
Pokud nefungují rodičovské vzory v rodině v pozitivním smyslu nebo jsou vztahy z nějakých důvodů narušeny, může být trávení volného času pojímáno problematicky v partách s patologickými sociálními jevy s projevem delikventního chování a jednání a může to vést až k tzv. juvenilní kriminalitě, která je většinou ještě spojena s jinými negativními společenskými jevy jako je například užívání omamných a psychotropních látek, nikotinismus, alkoholismus a další.

3 Chovatelé psů

„Vždycky stojím a budu stát na straně zvířat, i kdyby to mělo být proti lidem.“

Rudolf Desenský

Chov zvířat a zvláště psů má v České republice velmi dlouhou tradici. Historicky již od dob Karla IV. a jeho rozsáhlé lovecké smečky psů, přes období Rakouska-Uherska až do dneška a tlak módních vln, působících na oblibu jednotlivých plemen psů. Podle průzkumu, který provedla společnost Focus, Marketing & Social Research v roce 2010, je ve více než polovině českých domácností chováno nějaké zvíře (graf č. 2). Nebyla sčítána zvířata hospodářská, pouze ta, jež jsou chována jako domácí mazlíčci. *„Dotázáno bylo 1030 respondentů ve věku 18 a více let, vzorek byl reprezentativní na populaci ČR z hlediska pohlaví, věku, vzdělání, velikosti sídla a kraje, kde dotázaní žijí. V zálibě chovat či nechovat domácí zvíře se běžná populace rozdělila téměř přesně na dvě stejné poloviny. 51% osob starších 18 let deklarovalo, že v jejich domácnosti s nimi žije i zvíře. Pokud žijí dotázaní v rodinném domě, pak jich nějaké zvíře chová až 70%. Z osob žijících v bytě (bez závislosti na typu bytu – panelový či cihlový) chová nějaké zvíře 37% dotázaných“* (Focus, Marketing & Social Research, 2010).

Graf č. 2: Oblíbenost různých druhů zvířat v domácnostech (zpracováno dle Focus, Marketing & Social Research, 2010)

Podle očekávání jako nejoblíbenější zvíře v této studii je udáván pes. Ten žije až v 75% domácností, které přiznaly soužití se zvířetem. Ve 42% domácností byla chována kočka, v 16% rybičky, ve 12% papoušci, v 10% hlodavci, 7 % domácností chová králíčky, 3% hady, 1% pavouky a hmyz. Z uvedených čísel je zřejmé, že mnoho domácností se nespokojuje s chovem jednoho živočišného druhu, ale chovají druhů několik. Focus, Marketing & Social Research ve svém průzkumu z roku 2010 uvádí, že si zvíře lidé pořizují nejčastěji jako dobrého společníka - 53% všech chovatelů bez ohledu na druh zvířete, více než třetina považuje vlastnictví zvířete za dobrého koníčka - 35%, pro 23% představuje chov zvířete rodinnou tradici a 19% osob přiznává, že zvíře pořizuje zejména kvůli dětem.

Statistický úřad udává v roce 2010 celkový počet hospodařících domácností 4 411,5 tis. (ČSÚ, 2014). Jednoduchým výpočtem (počet domácností násobeno % domácností se zvířetem, násobeno počtem domácností se psem) zjistíme, že by v České republice mohlo žít okolo 1 700 000 oficiálně chovaných psů. Ale ani toto číslo není konečné, některé domácnosti chovají psy dva nebo i více, nejsou započítáni psi toulaví, psi patřící bezdomovcům, psi žijící v útulcích. Odhady počtu psů se blíží číslu 2 000 000 jedinců. ČSÚ (2014) uvádí v roce 2010 jako střední stav obyvatel číslo 10 517 247. V průměru tedy na 1000 obyvatel připadá asi 200 psů. Přesný počet není bohužel znám. ČSÚ statistiky chovaných psů neeviduje. Česká republika s těmito vysokými odhady řadí na přední místo v Evropě v počtu chovaných psů k počtu obyvatel.

Celkovou oblíbenost psa i v celoevropském měřítku lze pochopit po přečtení evropské statistiky: *"Je těžké odhadnout, kolik domácích zvířat žije v evropských domácnostech. Největší průzkum mazlíků dosud, byl pořázen Světovou společností na ochranu zvířat v roce 2008. Průzkum odhaduje, že 6,7 milionu psů a 9,8 milionu koček žije ve Spojeném království. V Itálii a Polsku nalézáme velmi podobná čísla. Německo má stav s asi 7,8 milionu koček a 5,2 milionu psů. Ostatní země jsou výrazně pro-kočičí. Švýcarské domácnosti chovají, neuvěřitelných 1,4 milionu koček, ale méně než půl milionu psů "* (The nest, 2014)

Vysoké počty chovaných psů by mohly být varováním, které evokuje zhoršení sociálních vztahů mezi lidmi a hledání lásky a porozumění u jiné bytosti než u člověka, kterou pes beze zbytku představuje a rozdává.

3.1 Historický vývoj

Po stopách předků psů se musíme vypravit do hluboké minulosti. Stejskalová uvádí: „*Jen s velkými obtížemi je možné stanovit dobu, kdy prapředek psa začal člověka doprovázet tak, aby bylo možné mluvit o jeho domestikaci. Dle paleontologických nálezů je toto období vzdáleno zhruba 60000 let do minulosti. Tehdy byl prapředek dnešního člověka téměř výhradně lovcem a ne vždy byl jako lovec úspěšný tak, jak celá tlupa potřebovala. Snažil se proto zvýšit úspěšnost lovu a využít pomoci při nahánění zvěře psů, které našel coby mláďata bez matky a jenž v jeho blízkosti vyrostla.*“ (Stejskalová, 2013) S velkou jistotou je obrovský rozmach oblíbenosti psa připisován do období *neolitu*, velkého rozvoje zemědělství zpět do historie až 14 tisíc let zpět, kdy se z člověka stal pastevec dobytka. Vykopávky fosilií koster „prapsů“ ale naznačují, že vznik psa, jako samostatného druhu je třeba hledat ještě v mnohem větší časové vzdálenosti. Procházka (2005, s. 15) hovoří o: „polyfyletickém původu psa, což je teorie, která říká, že předkem psa jsou kříženci psovitých šelem“. Zřejmě se ale nejedná o přímého předka nynějších plemen psa tak, jak je známe v současné době. S jistotou lze říci, že nejstarší praprapra předek dnešního psa, je vlk. Nerandžič (2006, s. 30) objasňuje, že: „*se předpokládá, že se jednalo o ochočeného vlka, který se zdržoval v blízkosti lidských sídlišť, kde nacházel dostatek potravy*“. Za nejstarší nález a potvrzení zdomácnění se považuje vykopávka psí lebky, která je zasazena do období před 36 tisíci lety. Přítomnost psů v po boku člověka dokazují nálezy fosilií v západní Evropě, Číně a na Kamčatce a jeho vývoj do tzv. typu evropského psa. Tichá (ČMKU, 2014) píše, že: „*V průběhu doby bronzové (4500 - 3000 př. n. l.) se v Evropě vyvíjejí další typy psů. Od velkých rozměrů psů zahraničních např. od potomků severních a stepních vlků, vznikají evropští a asijské ovčáky*“ (ČMKU, 2014). Asi před 500 lety se tento evropský typ psa dostal do Ameriky a došlo k postupnému nahrazení původních linií psů, kteří na tomto kontinentu žili. Teprve asi 200 – 150 let zpět můžeme pozorovat vývoj mnoha druhů plemen tak, jak je známe v současnosti.

Je nutné si uvědomit, že přírodní výběr po tisíce let, a důsledné šlechtění člověka v několika posledních stovkách let, vytvořilo dnešních 468 plemen psů, která splňují všechny požadavky lidského rodu na vzhled, povahu, velikost i vlastnosti psů. Ne každé plemeno vyhovuje každému člověku. Přesto, že vlastnosti a povaha byly a stále jsou upevňovány výběrem, drží ve psu i instinkty divokého vlka, které příroda ukládala do genetické výbavy po nesrovnatelně delší dobu, než člověk a s tímto vědomím je nutné ke

každému jedinci přistupovat jako k individualitě. Nejdůležitějším aspektem při pořízení a chovu psa je posouzení vlastních schopností jako vůdce smečky.

3.2 Zrod chovatele, změna životního stylu

Ve světle právě dočtených řádků je nutné podotknout, že z celé populace lidí v České republice, která činí přes 10 500 000 lidí (ČSÚ, 2014) je statisticky, dle doložených průzkumů Focus, Marketing & Social Research (2010) v kontaktu se psem víc než 4 000 000 osob. Buď ho vlastní sami nebo některý člen jejich rodiny. Není možné tvrdit, že se všichni vlastníci psa dají označit i jako „chovatelé“ v pravém smyslu slova. Tato diplomová práce se zabývá těmi, kteří svého psa milují, ne pouze vlastní. Nebude se zabývat ukrutnostmi, které je člověk schopen na psovi páchat, nechce popisovat případy, kdy se člověk zbaví psa tím, že ho uváže v lese, zabije ho na maso nebo ho využívá ke psím zápasům, bije ho a nechává ho na řetězu. Přesto, že takové případy existují a média je přinášejí poměrně často, je nesrovnatelně více těch, kteří si pejska pořizují proto, že chtějí kamaráda a počítají s ním jako s novým členem rodiny. Zahrnují ho láskou, zajišťují mu veterinární péči, pracují s ním, cvičí ho, někdy i slaví jeho narozeniny a kupují mu dárky, a když se naplní jeho čas, je pro ně jeho odchod bolestnou zkouškou. Nezřídka nechávají jeho ostatky zpopelnit nebo pohřbít a vzpomínají na něj po zbytek svého života.

Pro správnou výchovu empatické osobnosti je velmi vhodné umožnit soužití dítěte s živým tvorem. Velmi často je do domácnosti pořizován právě pes... často pro dítě. Tichá (Velemínský, 2007, s. 131) uvádí řazení zvířecích druhů (dle Matějčka) s rozdílným vlivem na dětský vývoj. Zjišťujeme, že nejvyšší dvě příčky obsadil pes a kuň, nejnižší místo akvarijní rybičky. Dítě si většinou přeje pejska i koně. Kuň není pro většinu domácností šťastnou a dostupnou volbou, takže vítězí pejsek. Ale i tak má pořízení jednu velmi podstatnou podmínku! Nelze kupovat pejska JEN pro dítě. Dítě není schopno domyslet a většinou ani dlouhodobě zajistit dostatečnou míru odpovídající péče pro psa. V této situaci je samozřejmě rozhodující věk dítěte, ale jednoznačně lze tvrdit, že pes by se měl přivést do rodiny teprve tehdy, pokud je alespoň jeden z rodičů ochoten se o něj starat současně s dítětem nebo ho zcela v péči zastoupit. Podmínkou je i tolerance všech ostatních členů rodiny a to nejen tolerance sociální, ale nutná je i tolerance zdravotní. Přes všechny sliby dítěte, že pejska bude pravidelně venčit, krmit a uklízet po něm, nesmí se rodič nechat umluvit, nechce-li pejska sám. V ideálním případě je pořízení psa přáním celé

rodiny. Jen tímto způsobem se předejde pozdějším nepříjemnostem, nedorozuměním a hádkám, kdo vlastně půjde s pejskem na procházku nebo v nejhorším případě „Kam s ním?“, když ho najednou nikdo nechce venčit, není na něj čas, pes zůstává dlouho sám a stává se z něj frustrovaný, stresovaný jedinec, který dokáže snadno zničit celý byt majitele. Příchod štěněte totiž značně připomíná narození a příchod nového miminka do rodiny. Změna životního stylu přichází současně s příchodem pejska. Procházka (2005, s. 196) píše: „*Výchovný proces (ze štěněte v ovladatelného a příjemného společníka – psa) je natolik složitý, že vyžaduje odbornou přípravu studiem příslušné literatury nebo aktivním členstvím v kynologickém klubu. Vzhledem k tomu, že řada rodičů přistupuje bez jakékoli přípravy k výchově svých dětí, nelze ji u většiny nových majitelů předpokládat ani při výchově štěňat!*“.

Klidný, ničím nerušený, dosavadní chod rodiny je ten tam. Rodina je doslova vzhůru nohama. Člověk najednou musí vstávat o půl nebo hodinu dříve. Z části, aby mohl uklidit, co štěňátko provedlo přes noc, ale hlavně, aby ještě před odchodem do práce vyběhl s pejskem ven a „vyvenčil ho“. Nejlepším obdobím pro příchod pejska je léto. V létě se poměrně dobře vstává i o hodinku dřív a navíc i do tepla. Ale podzimní deště a plískanice, a v zimě mráz spolehlivě člověku ráno kazí náladu. Potom je často již pozdě na pochybnosti o správnosti rozhodnutí. Pejska to nezajímá. Chce a musí ven a to za každého počasí. Rychle si přivykne na dobu, kdy jeho člověk vstává pravidelně do práce a budí si pánečka i v sobotu a v neděli, kdy je obvykle možné si přispat. Na protahování spánku lze s příchodem pejska pouze již jen vzpomínat. Každé lenošení je potrestáno, myšlenky typu: „ještě chvíli v teplé posteli“, přinesou jen úklid navíc, protože štěňátko není schopné počkat a nedokáže ovládat své biologické potřeby. Sladkou odměnou chovateli je šťastná psí tvářička a divoce vrtící se ocásek. S příchodem pejska přichází i zásadní změna životního stylu.

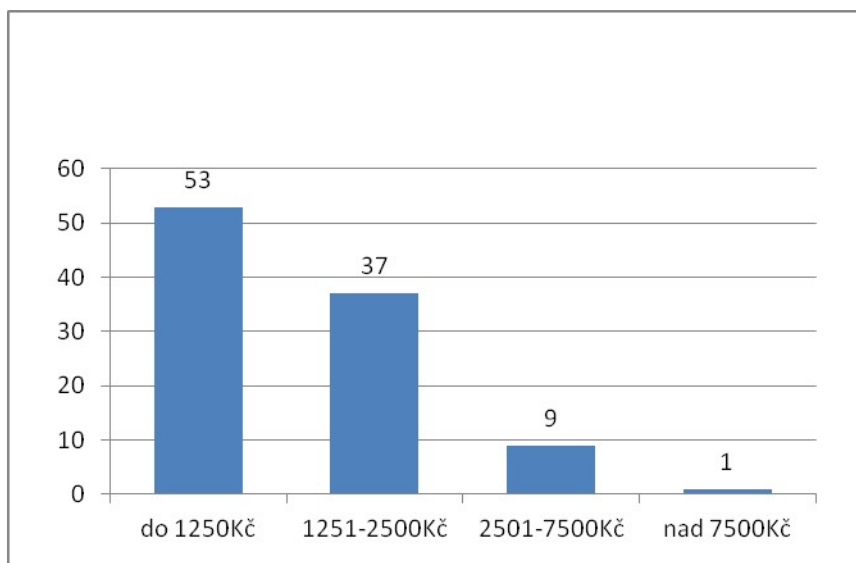
3.2.1 Finanční náklady na chov psa

Ještě předtím, než si budoucí chovatel přinese domů pejska, musí učinit zásadní rozhodnutí. Je – li koupě psa jistá, je třeba určit, zda koupit pejska čistokrevného s průkazem původu (dále jen PP) nebo zajít do útulku pro nějakého nechtěného, odloženého, nalezence.

V České republice, která je v Evropě na prvním místě v počtu psů na počet obyvatel, je celých 25% psů s PP. Ti, kteří touží po pejskovi, se kterým budou moci pracovat, skládat zkoušky a získávat certifikáty a osvědčení o výkonnosti nebo se věnovat dalšímu chovu

a zušlechťování vybraného plemene nebo soutěžit se psem na poli výstavním, ti musí při pořízení štěňátka sáhnout poměrně značně hluboko do kapsy. Cena štěňátka s PP začíná většinou okolo 10 000 Kč a končí...? To záleží na exotičnosti, módnosti, počtu chovaných jedinců. Není výjimkou, že štěně stojí 25-35 000 Kč, cena se může vyšplhat i na 70-80 000 Kč u plemen málopočetných a moderních. Vlastnictví psa specifického plemene je v současnosti stejné jako vlastnictví vozu určité značky... je to nutnost, nezbytná součást a prezentace životního stylu. Takže i pes, ale hlavně plemeno psa, dává okolí najevo, do které společenské třídy patří ten, kdo drží konec vodítka.

Ať si jedinec pořídí pejska s PP, či bez PP, další výdaje týkající se přímo psa bude chovatel pociťovat naprosto stejně. Z hlediska plateb za veterinární péči, nákupu krmení, hlídání ve psím hotelu a dalšího potřebného vybavení si jsou všichni psi rovni a chovatel musí počítat se značně vysokými částkami, které pro nadcházejících 10-12 let (což je průměrný věk psa), ale v případě malých plemen i okolo 20 let, neinvestuje do sebe, do své rodiny, do dovolené nebo do svého auta, ale do psa a jeho welfare.

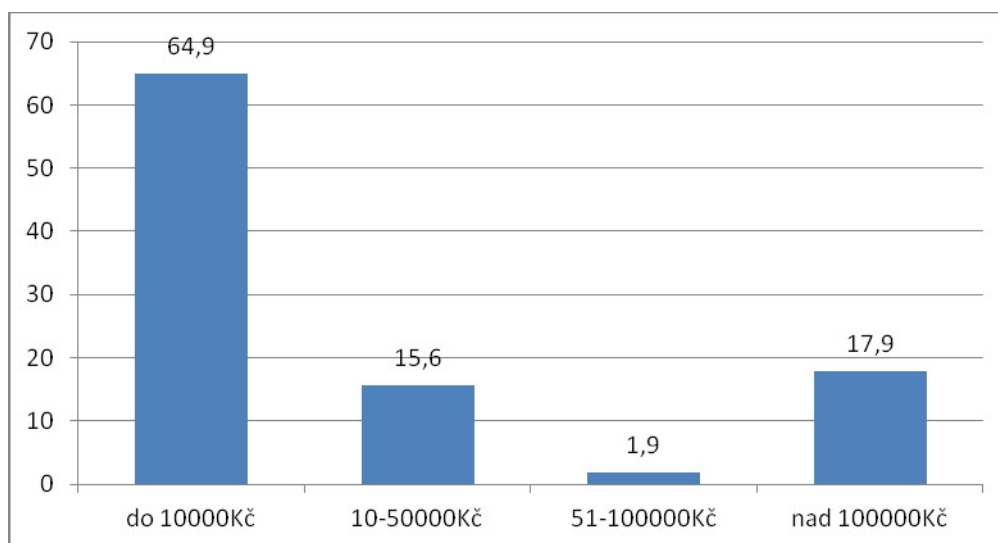
Graf č. 3 : Měsíční náklady na psa (vlastní úprava)

Dle Novinky.cz (2014): „Více než polovinu českých majitelů žijících ve městech přijde pes každý měsíc na částku do 1250 korun. V celkových investicích jsou zahrnuty veškeré náklady, jako je například nákup krmiva, psích pamlsků, potřeb pro psy i náklady za

veterinární ošetření“ Procentické vyjádření počtu chovatelů a jejich finančních nákladů na psa je k posouzení na grafu č. 3.

Jednoduše (znásobením nákladů a průměrného dožívaného věku psa), můžeme vyčíslit náklady na psa za jeho celý život na částku mezi 150 až 180 tisíci korunami. I bez počáteční částky na pořízení štěněte, je tedy držení psa velmi náročným koníčkem. Finanční stránka je rozhodně jeden z důvodů, proč si pořízení psa důkladně promyslet. Proto je ale zajímavý fakt, že společnost psa vyhledávají příslušníci všech příjmových skupin obyvatel. Většina z nich svým finančním možnostem přizpůsobuje nejvíce počáteční vstup, to je cenu štěněte. A mnozí, kteří touží po plemeni, které přesahuje jejich finanční možnosti, volí nákup štěněte sice údajně čistokrevného, ale bez PP, takže i s cenou podstatně nižší. Je to podobné, jako nákup „značkového“ oblečení na tržišti za podezřele nízkou cenu a alespoň pocit, že inkriminovaná osoba patří do vyšší společenské kategorie a vytoužené referenční skupiny.

Po přečtení výše uvedených dat není nijak podivné, že velká většina lidí, chovajících psa, je schopna investovat i několik desítek tisíc korun navíc do svého bydlení jen proto, aby svému „mazlíkovi“ co nejvíce zpříjemnila společně strávené roky.

Graf č. 4: Investice do bydlení pro pejska (vlastní úprava)

V anketě Novinky.cz (2013), kde celkem hlasovalo 6807 čtenářů, by až 65% majitelů domácích zvířat při pořízení nového bydlení či při velké rekonstrukci stávajícího bytu či domu investovalo více peněz, jen aby lépe vyhovělo svému mazlíčkovi. Na potřeby svého zvířátka by přitom častěji hleděli muži (82 %) než ženy (70 %). Na otázku: „Kdybyste si

vybírali nové bydlení, kolik korun byste byli kvůli domácímu mazlíčkovi ochotni investovat navíc?“ Grafické vyjádření odpovědí na tuto otázku nalezneme v grafu č. 4.

3.2.2 Časová dotace pro chov psa

Příchod štěněte či pejska do domácnosti je náročný i časově. Po pořízení pejska chovatel najednou zjistí, že věnuje veškerý volný čas buď štěněti nebo tématu *pes*. Je mnoho PRO pořízení pejska, ale je i mnoho PROTI. Všechna je nutné položit na pomyslné váhy a důkladně vše zvážit.

Je-li chovatel tím, kterého by si přál každý zástupce živočišného druhu, tak první myšlenka ráno po probuzení patří pejskovi. Několikrát za den vyvenčit, alespoň jednou na delší procházku. To se nedá nijak odsunout, pozdržet, vynechat, zapomenout. Dokud je štěňátko malé, věnuje se chovatel socializaci. Seznamuje svého pejska s jinými lidmi, jinými zvířaty, s jinými psy, s auty, se vším, co ho bude běžně potkávat po celý život. Chovatel najednou s údivem zjistí, že ho při venčení a procházkách oslovují naprosto neznámí lidé. A hovoří se vždy jen o jednom: o štěněti o psovi. Téma „pes“ sjednocuje, boří mýty, stírá sociální nerovnosti. Otázek je mnoho. Odpovědi je nutné nalézt, nastudovat, poradit se se zkušenými nebo prostě vyzkoušet na „vlastní kůži“ formou pokus a omyl. Řeší se: *„Jak očkovat (?), kdy (?), jaký veterinář je v okolí nejlepší (?), ke kterému se pejsek nebojí chodit (?). Čím krmít (?), jak často a kolik krmít (?). Jsou lepší granule nebo maso? A proč neposlouchá? Jaké dávat pamlsky, aby poslouchal? Jak vůbec docílit toho, aby poslouchal? Cvičák? Kdy se chodí na cvičák? Lepší je školička pro štěňátka? A také jste tam s tím Vaším chodili? Takže středa odpoledne a neděle dopoledne (a já je...to zase bude mít partner radost, že nebudeme doma!) A pojedete na dovolenou s pejskem nebo pro něj hledáte „psí hotel“? Jak to snáší? Jak to snášíte Vy? Také tam každý den telefonujete, jestli je ten náš chlupáček v pořádku? A letos pojedete i s pejskem? A kampak, kde berou i pejsky? Manželka bez něj nechce nikam jet!“*

Tyto a mnohé další otázky vyvstávají, jakmile má chovatel pejska doma a chce mu zajistit odpovídající welfare. Postupně zjišťuje, že při každém plánování svého volného času nebo volného času celé rodiny, je vždy nutné zodpovědět, zda se psem nebo bez něj. A pokud bez něj, kdy, kde a kdo s ním zůstane nebo ho bude hlídat.

3.3 Zastřešení chovatelství psů - legislativa

Pokud má být lidská činnost prováděna cílevědomě a bez anarchistického přístupu, je třeba, aby byla vydána v platnost legislativa, kterou je třeba dodržovat. V případě chovatelství zvířat a tím i psů je v platnosti od 30. ledna 2013, je nová legislativa k podmínkám při chovu psů a koček a ke vzdělání na úseku ochrany zvířat proti týrání. Sbírka zákonů obsahuje dvě vyhlášky Ministerstva zemědělství, a to vyhlášku č. 21/2013 Sb. o stanovení podmínek při chovu psů a koček a vyhlášku č. 22/2013 Sb. o vzdělání na úseku ochrany zvířat proti týrání. Tyto vyhlášky jsou prováděcími právními předpisy k zákonu č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, který byl kvůli implementaci předpisů EU novelizován zákonem č. 359/2012 Sb. s účinností k 1. 1. 2013.

Zákon má celkem osm částí:

- *Obecná ustanovení* – definuje zvíře jako živého obratlovce, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo, a jako živého tvora schopného pociťovat bolest a utrpení; zcela zakazuje jejich bezdůvodné usmrcování, týrání i propagaci takového týrání
- *Ochrana zvířat při usmrcování, použití znečitlivění a ochrana zvířat při veřejných vystoupeních* – obsahuje ustanovení o možnostech a způsobech porážení a utrácení zvířat, o technických a jiných požadavcích na jatka; dále zakazuje se zvířete zbavit nebo je vyhnat (kromě vypuštění do jeho přirozeného prostředí) a reguluje také veřejná vystoupení zvířat
- *Ochrana zvířat při přepravě* – reguluje způsobilost zvířat k přepravě, maximální dobu přepravy, postupy při přepravě i technické požadavky na přepravní prostředky a odborné požadavky na přepravující osoby
- *Ochrana hospodářských zvířat, zvířat v zájmových chovech a volně žijících zvířat* – kromě obecných podmínek pro chov hospodářských zvířat a zvířat v zájmových chovech jsou zde obsaženy podmínky nakládání s volně žijícími, toulavými a opuštěnými zvířaty, stejně jako se zvířaty handicapovanými
- *Ochrana pokusných zvířat* – stanoví podmínky pro lékařské nebo vědecké pokusy na zvířatech

- *Orgány ochrany zvířat* – dává především Ministerstvu zemědělství, Státní veterinární správě a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností konkrétní pravomoci při působnosti v oblasti ochrany zvířat
- *Správní delikty* – obsahuje jak přestupky, kterých se může v oblasti ochrany zvířat dopustit kterákoli fyzická osoba, tak správní delikty právnických nebo podnikajících fyzických osob, a sankce za ně
- *Závěrečná ustanovení (PSPČR)*

3.3.1 Poplatky ze psů

V souladu se zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 565/1990 Sb.“), mohou obce formou obecně závazné vyhlášky vybírat poplatky z držení psů. Dle vyhlášky to není povinnost, ale právo obce, resp. pravomoc na vydání právního předpisu obce v samostatné působnosti. Místní poplatek z držení psa je jedním z nejrozšířenějších druhů místních poplatků.

Zákon č. 565/1990 Sb. stanovuje dvě sazby místního poplatku ze psů:

- „**základní**“ sazba činí až 1 500 Kč za kalendářní rok a jednoho psa,
- „**snížená**“ sazba činí až 200 Kč za kalendářní rok a jednoho psa, která se vztahuje na psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmů, anebo poživatel sirotčího důchodu.

U **druhého a každého dalšího psa** může obec horní hranici sazby zvýšit až o 50 %, tj. v případě „základní“ sazby může maximální výše místního poplatku dosáhnout až 2 250 Kč za kalendářní rok a jednoho psa, zatímco u „snížené“ sazby může maximální výše místního poplatku dosáhnout až 300 Kč za kalendářní rok a jednoho psa. V případě držení psa po dobu kratší než jeden rok se platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců.

V souladu se zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 565/1990 Sb.“), mohou obce formou obecně závazné vyhlášky zavést některý z osmi druhů místních poplatků. Zavedení místního poplatku je právem (nikoliv povinností) obce, kdy obec realizuje své právo, resp. pravomoc na vydání

právního předpisu obce v samostatné působnosti. Jedním z nejrozšířenějších druhů místních poplatků je místní poplatek ze psů.

Aby bylo zřejmé, jak finančně náročné je držení psa ve velkých městech, a že některé obce využívají možnosti výběru nejvyšších možných poplatků ze psů, položila autorka této diplomové práce dotaz zástupcům hlavního města Prahy ohledně situace v tomto městě. Doslovná odpověď zní: „Evidovaných psů k dnešnímu dni je 96 606. O neregistrovaných psech nemáme žádnou evidenci. Poplatek za jednoho psa v Praze dle vyhlášky hl. m. Prahy č. 23/2003 Sb. je roční sazba 1500,- Kč, za každého dalšího je 2 250,- Kč“.

Je zajímavé, že poplatky ze psů jsou obcemi vybírány zcela běžně a standardně, ale žádné poplatky nejsou požadovány za jiná zvířata. Ani za tzv. „ostatní domácí mazlíky“ (kočky, fretky, papoušky, činčily, hady...) ani za zvířata velká, hospodářská (ovce, kozy, krávy, koně, osly...) ani malá hospodářská (slepice, husy, kachny, krůty, pštrosy...).

3.3.2 Odpovědnost za škodu způsobenou psem

Často medializovaná a diskutovaná jsou témata útoku psa a zvláště označení „bojový pes“ je polovinou populace, která psa nevlastní, často skloňováno ve všech pádech. Útok, ale častěji obrana psa proti dospělému člověku nebo dítěti může zanechat devastující šrámy na jeho „těle i duši“. Ne vždy je atak souhrou nešťastných náhod. V mnoha případech si za incident může oběť sama. Často psa dráždí, testuje hranici, co všechno si může ke psu dovolit a zapomíná na to, že pes je šelma, která po tisíce let musela používat zuby k přežití a dodnes je použit umí. Většina lidí nedokáže navíc správně dekodovat varovné signály, které **každý** pes před útokem vysílá. Stačilo by si všimnout a chtít rozumět...Stačilo by se ke zvířeti chovat tak, jak se sluší na bytost na nejvyšším stupni pomyslného žebříčku socializace.

Malý krůček ke zlepšení situace zvířat byl učiněn vydáním Nového občanského zákoníku a tím změny statusu zvířete. Zvíře již není věc. Zákon na něj pohlíží jako na živého tvora, proto se s ním také tak musí zacházet.

Při držení psa je také nutností dodržovat určitá pravidla chovu. Každý majitel je povinen současně svého psa zajistit tak, aby nedošlo ke zranění osob nebo jiných zvířat. Podle ustanovení § 415 občanského zákoníku je každý povinen zachovávat vždy takový stupeň pozornosti, který lze po něm vzhledem ke konkrétní časové a místní situaci rozumně

požadovat, a který – objektivně posuzováno – je způsobilý zabránit či alespoň co nejvíce omezit riziko vzniku škod na životě, zdraví či majetku. Nepočíná-li si někdo v souladu s takto obecně stanovenou právní povinností, chová se protiprávně a postihuje ho za to – za splnění dalších předpokladů – občanskoprávní odpovědnost za škodu podle ustanovení § 420 občanského zákoníku. Odpovědnost chovatele psa za škodu způsobenou jeho zvířetem se posuzuje podle ustanovení § 415 a § 420 občanského zákoníku, a to z hlediska potřebného dozoru nad chovaným zvířetem. Platí zde také presumce nevinny, s možností vyvinění se ve smyslu § 420 odst. 3 občanského zákoníku, když žalovaný prokáže, že škodu nezavinil, že si ji způsobil sám poškozený nebo třetí osoba, anebo že vznikla náhodou, k níž sám nevytvořil podmínky (NOZ, 2014)

Hlášené případy kousnutí psem, hospitalizace a úmrtí 2000 až 2012				
rok	počet případů -věk 0-14 let	-od 15 let celkem	počet hospitalizací	počet úmrtí
2000	897	1791	2688	436
2001	763	1644	2407	363
2002	675	1534	2209	555
2003	568	1358	1926	463
2004	437	1164	1601	485
2005	457	1234	1691	436
2006	358	1043	1401	366
2007	335	1011	1346	379
2008	312	892	1204	365
2009	283	817	1100	366
2010	249	780	1029	399
2011	272	764	1036	410
2012	269	848	1117	391

Obr.č.2: Hlášené případy pokousání psem (zdroj Ústav zdravotnických informací a statistiky)

Statistika z Ústavu zdravotnických informací a statistiky ilustruje počet případů pokousání psem, hospitalizací a úmrtí za léta 2000 – 2012. Při pečlivém prostudování zjistíme, že se počet pokousání za uvedené období radikálně snížil, zvláště ve věkové skupině 0 – 14 let až 3,3 krát a ve věkové skupině nad 15 let až 2,1 krát. V celkových počtech až 2,4 krát (obr. č. 2).

Velkou roli v těchto pozitivních číslech hraje míra osvěty, kterou populace i „nepejskařů“ získává z médií a různých forem canisterapie, v současnosti často využívané moderní

formě seznamování se se živým zvířetem. Při canisterapii pes pomáhá po stránce psychické, fyzické a sociální, je nápomocen při celkové rehabilitaci osobnosti. Navíc osobní styk se zvířetem, zkušenost a trpělivé vysvětlování odborníka na psí psychiku a chování poučí děti i dospělé o nesprávné formě kontaktu, o problematice „cizích psů“, o tom, jak ke psu přistupovat a rozpoznat varovné signály, které pes před útokem vždy vysílá. Primární prevence aplikovaná širokým vrstvám veřejnosti může být nápomocná při ještě dalším snižování případů napadení psem. Roli hraje i vzájemná arogance mezi skupinou majitelů psů a ostatních, z ní plynoucí vyhrocené situace, kterým je třeba předcházet nebo je řešit s klidem a rozvahou. Za nejdůležitější považuje pisatelka této diplomové práce toleranci mezi skupinami chovatelů psů a skupinou lidí, kteří psa nikdy nechovali, nechovají, chovat nechtějí nebo zvířata přímo nesnášejí. Bez vzájemné tolerance, respektu k právům toho druhého a neochoty o postupnou změnu z obou stran není možná dohoda a smír mezi oběma skupinami.

3.4 Trávení volného času se psem v rodině s dítětem

Je zajímavým zjištěním že: „*Domácí zvíře (mazlíčka) chovají spíše nejmladší lidé ve věku 18 – 24 let nebo naopak lidé ve věku 45 – 64 let, se středoškolským vzděláním s maturitou, OSVČ, lidé v domácnosti, s příjmy celé domácnosti nad 30 000 Kč, dotázaní žijící v rodinách s dětmi či v širokých rodinách a lidé žijící v menších obcích. Psa či více psů najdeme spíše v domácnostech lidí starších 45 let nebo naopak nejmladších 18-24 let, lidí se základním vzděláním nebo s výučním listem, lidí s nižšími nebo naopak s nejvyššími příjmy, lidí žijících v menších obcích do 20 000 obyvatel*“ (Focus, Marketing & Social Research, 2010).

Většina lidí, kteří si pořizují psa, od něj očekává hlavně společné trávení volného času, společnou účast na sportovních, výstavních, pracovních nebo služebních polích. Člověk hledá psa jako svého společníka, společníka pro své dítě, jako náhradu za svůj nevydařený partnerský vztah, ke společným procházkám a trávení společných večerů a víkendů. Současně s přihlédnutím k sociálnímu statusu a finančním možnostem osoby nebo rodiny dochází k nenásilnému formování životního stylu.

Tam, kde je pes pořizován jako přání celé rodiny, je ve většině případů vybíráno plemeno, které by bylo vhodné i pro kontakt s dítětem, které v rodině žije nebo je naplánováno, že se v budoucnosti do rodiny narodí.

Kdo z nás neměl v dětství plyšové hračky? Kdo z nás mezi první svá slova nezařadil odpověď na otázku: Jak dělá pejsek? Odpověď: Haf, haf... Kdo z nás si nepředstavoval, že hračka, kterou drží v ruce, a se kterou usíná, není živé zvířátko? Kdo z nás nechtěl dostat od rodičů pejška? A jak jsme záviděli těm, kteří pejška dostali nebo doma měli... Téměř každé dítě je schopno se zvířetem navázat hluboký a citlivý vztah. Pes se tak stává neocenitelným pomocníkem při výchově. Galajdová (1999, s. 45-46) tuto situaci objasňuje: „Zde je opět nutno zdůraznit a různé výzkumy to opakovaně potvrzují, že nikoli pouhé vlastnictví zvířete samo o sobě ovlivňuje vývoj dítěte, ale hloubka vztahu mezi ním a zvířetem. Síla vazby dítě-zvíře se ukázala být daleko spolehlivějším měřítkem vlivu zvířete na dítě než pouhá jeho přítomnost v rodině“. Někteří z nás z toho vyrostli, někteří zůstali věrni, u někoho dokonce vztah ke zvířatům a láska ke psům ovlivnila celoživotně profesní zaměření osoby. Ovšem většině lidí stačí, když na něj po příchodu z práce čeká jeho čtyřnohý společník a kamarád, který vyslechne všechny stížnosti a nářky s veselým vrtěním ocasu a je mu jedno jestli jsme tlustí nebo tencí, jestli jsme mladí a krásní nebo staří a musíme se opírat o hůl nebo je naším nerozlučným společníkem invalidní vozík. Každé pohazení a podrbání za ušima je pro něj ta největší odměna, procházka s páníčkem je vrcholem blaha, každý kontakt vítá a i po pětiminutovém odloučení projevuje obrovskou radost z našeho návratu tak, jako by nás neviděl roky.

Jak bylo již popsáno výše, rodiny nejčastěji uskutečňují aktivity, vyplňující volný čas tak, aby byly společně uspokojovány záliby všech členů současně a zároveň všichni členové byli ve volných chvílích spolu. Pes může být pojítkem ke střetávání se, jak při aktivitách sportovních mimo obydlí, tak i v kontaktu a setkávání se uvnitř domácnosti. Je to téma, které nezevšední ani v období, kdy jsou děti malé a aktivity dětí s pejskem jsou častým námětem ke společné konverzaci, ale i když jsou děti již dospívající nebo dospělé a z „rodného hnízda vylétnou“. V této situaci se pes stává jakousi náhradou a zaujímá doslova uvolněné místo po dětech. Partneři se k němu chovají jako k dítěti a svému mazlíčkovi vděčí za nový podnět a náboj v jejich vztahu. Trauma z odchodu dětí je s pejskem snáze překonatelné. Stále je doma někdo, kdo potřebuje opečovávat, hýčkat, hladit, s kým je potřeba chodit na procházky, kdo dává životu nový, další smysl.

3.5 Volný čas a pes

Každý si dle svého temperamentu a potřeb může vybrat plemeno pro něj nejvhodnější. Jsou plemena služební pro policejní a vojenské využití. Myslivci mají možnost širokého

výběru loveckých psů pro speciální práci v lese, poli, noře nebo vodě. Jsou plemena psů, která si vybírají terapeuté k pomoci v sociální oblasti a k výcviku canisterapie. 468 psích plemen je dostatečnou zárukou toho, že si každý může vybrat podle svých představ a požadavků. Psi jsou rozděleni podle FCI do skupin, které napovídají o pracovní upotřebitelnosti plemen do nich zařazených. Toto rozdělení je nápomocno při rozhodování budoucího majitele o povaze vyvoleného plemene. Budoucí kynolog může vybírat z 11 skupin, které FCI rozlišuje:

„plemena ovčácká, pastevecká a honácká (I.skupina)

pinčové, knírači, plemena molossoidní a švýcarští salašníčtí psi (II. skupina)

teriéři (III. skupina)

jezevčáci (IV. skupina)

špicové a tzv. primitivní plemena (V. skupina)

honiči a barváři (VI. skupina)

ohaři (VII. skupina)

slídiči, retrieveři a vodní psi (VIII. skupina)

plemena společenská (IX. skupina)

chrti (X. skupina)

FCI neuznaná plemena (XI. skupina)“ (ČMKU, 2014)

Dle toho, jak aktivně je orientován majitel psa, může se zapojit do různých sportů se psem na vyplnění svého volného času, ale i jako profesionální psovod. Nejčastějšími aktivitami, které vyžadují vlastnictví psa jsou:

- Záchranářská kynologie
- Sportovní kynologie
- Dostihový sport – dostihy chrtů
- Agility
- Tanec se psem
- Flyball
- Lovecká kynologie
- Dogfrisbee
- Obedience

- Dogtrekking
- Pulling
- Mushing
- Pasení
- Canisterapie

Každá ze zmíněných aktivit je plnohodnotnou z hlediska přínosu pro kynologa, chovatele a majitele psa. Každý pes při kontaktu přináší uspokojení z hlediska psychického, fyzického i sociálního. Záleží pouze na rozhodnutí vůdce psa, kterou aktivitu zvolí tak, aby vyhovovala oběma. Pro bližší představu jsou aktivity a formy práce se psem popsány.

3.5.1 Záchranářská kynologie

Společenská organizace, která se zabývá záchranářským výcvikem psů a záchrannými pracemi v České republice, nese název „Svaz záchranných brigád kynologů ČR“. Jejich prací je vyhledávání osob pod sněhovými lavinami v zimním období v horách a v letním období vyhledávání turistů ve špatně schůdných terénech, ztracených dětí i seniorů. Jednou ze specializací v záchranářské kynologii je výcvik psů pro vyhledávání utonulých osob za pomoci člunů. Kynolog záchranář podle chování psa a jeho „označování“ lokalizuje místo, kde se pod hladinou nachází tělo utonulého. Takto speciálně vycvičený pes dokáže najít utonulého i v hloubce desítek metrů. Nutno podotknout, že využití schopností takového psa je možné pouze na „klidné“ vodě. Nelze je využívat při utopení na řekách.

Největší objem práce odevzdají kynologové se svými psy v oblasti vyhledávání v sutinách. Jedná se o vyhledávání ve zříceninách po výbuchu plynu, při sesutí staveb, mostů, železničních hromadných neštěstích. Pohotovostní jednotka SZBK českých záchranářů je dlouhodobě žádána mezinárodním společenstvím o pomoc při živelných katastrofách v zahraničí, například při zemětřesení a sesuvech půdy. Dosahují zde vynikajících výsledků. Jejich výcvik odpovídá náročným podmínkám při ostrých zásazích. Kynologové se se svými psy účastní několikrát týdně výcviku v záchranářské lavinové, sutinové, vodní, terénní a specializaci ve stopařských pracích, ale musí se připravovat i po stránce psychické a tělesné. Při výkonu práce (velmi často dobrovolné) nasazují životy své i svých čtyřnohých přátel a dostávají se do kritických situací, kde jsou nuceni poskytovat i krizovou pomoc.

Na většinu záchranářských prací lze cvičit jakákoli plemena psů, včetně kříženců. Záleží pouze na individuálních schopnostech jedince a kvality vedoucího kynologa. Záchranář a jeho pes při společném nácviku záchranářských dovedností a v případě záchranné akce přinášejí užitek nejenom sobě navzájem, ale i všem lidem, kteří se dostanou do situace, ve které potřebují pomoc.

3.5.2 Sportovní kynologie

Sportovní kynologie se v České republice cvičí pod záštitou ČKS (Český kynologický svaz) a MSKS (Moravskoslezský kynologický svaz). Tyto dvě organizace se liší pouze územním rozmístěním. Tyto organizace jsou dobrovolnými, otevřenými, sportovními a zájmovými sdruženími. V jejich řadách najde uplatnění a vyžití skutečně každý milovník našich čtyřnohých přátel (ČMKU). Každá organizace je rozdělena do základních kynologických organizací. Zde působí zkušení kynologičtí instruktoři, kteří dokážou i naprostému začátečníkovi vysvětlit, jak se chovat ke psovi, aby už „konečně“ začal poslouchat. V obecné povědomosti mezi širokou veřejností jsou základní kynologické organizace nazývány „Cvičák“. Pro majitele malých štěňat, zvláště poblíž měst, jsou na cvičacích organizovány výcvikové školky. Psi školky bývají většinou placené a fungují jen do určitého věku psa. Jsou ale skvělým prostředkem, jak majitele štěňete naučit postup výchovy a socializace pejska. Po absolvování základního štěněčího výcviku může chovatel přejít do výcviku pro pokročilé a později skládat zkoušky podle požadavků zkušebních řádů. Pro mnohé se pravidelný výcvik stává drogou. ZKO vychovává kynology k výcviku všestrannosti i specialisty stopaře i obránáře.

Všestranný a speciální výcvik psa je v ČR možné cvičit dle těchto řádů:

- Národní zkušební řád
- Mezinárodní zkušební řád
- Řád pro sportovní výcvik psů

Po alespoň základním výcviku se ze psa stane příjemný společník a pouto se mezi ním a člověkem se ještě více prohloubí.

Většina majitelů psů se v ZKO naučí svého pejska chápat a dokážou ho vycvičit tak, aby byl ovladatelný a poslušný, aby se na něj mohli spolehnout v různých situacích, do nichž se budou dostávat na společné cestě životem.

3.5.3 Dostihový sport – dostihy chrtů

Dostihy jsou adrenalinový sport, kterým se zabývají lidé vyznávající nejčastěji *životní styl s nejvyšší hodnotou hraní*. Chovatelé dostihových chrtů se svým psům musí věnovat jako trenéři špičkovým sportovcům. Mimo speciálního tréninku musí psům podávat i speciální stravu a umožnit jim trénovat na dostihových drahách k tomu určených (obr. č. 3)

Obr. č. 3: Dostihy chrtů provozují lidé s potřebou „hraní“ (vlastní úprava)

S koňským dostihovým sportem mají psí dostihy společné sázky a výhry a také osud hlavních aktérů. Profesionální kariéra je velmi krátká. Bohužel dostihoví psi nejsou schopni podávat maximální výkony po celý svůj život. S vyšším věkem nejsou psi schopni konkurovat mladým jedincům a velmi často se stává, že vlastník psy starší a s nižší výkonností prodá a pro potřeby dostihů si nakoupí psy mladé a výkonné.

Obr. č. 4: Coursing (vlastní úprava)

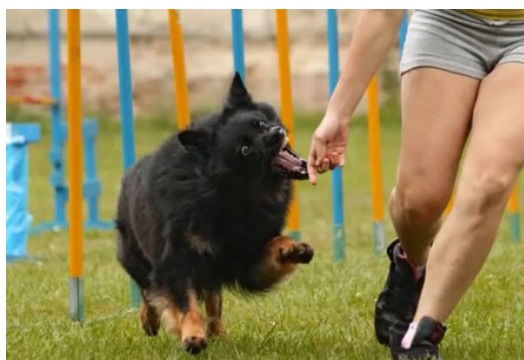
Obdobou dostihů chrtů je tzv. *Coursing* (obr. č. 4), pro který se využívají také chrtovitá plemena psů, ovšem v terénu, ne na dostihových drahách.

3.5.4 Agility

Je v současnosti velmi populární sportovní disciplínou. Běh a skoky přes překážky pro psy a jejich majitele velmi připomíná parkurové klasické skákání s koňmi. Kořeny této volnočasové sportovní aktivity můžeme nalézt ve Velké Británii. Podstata agility (parkuru) je taková, že pes překonává různé překážky v pořadí, které je určeno. Pes musí být na volno a je směřován jen slovem svého vůdce. Ani pro toho není agility odpočinkovou aktivitou, musí se rychle pohybovat mezi parkurovými překážkami a slovně navádět svého psa na tunely, skoky, houpačku, kladinu a slalom (obr.č.5). Tento sport vyhovuje lidem aktivním, kteří se při práci se psem věnují nejen výcviku psa, ale chtějí si zvýšit i svou fyzickou kondici nad hranici dosahovanou při běžných denních povinných procházkách se psem.

„V agility se pořádají zkoušky a závody, ve kterých vítězí tým (tj. psovod + pes), který doběhl v nejrychlejší čas a s nejnižším počtem chyb. Ukázky agility je možné často vidět i na větších výstavách psů“ (ČMKU)

„Agilitáči“ se v ČR sdružují do Klubu agility České republiky, který byl založen v roce 1992, rok po prvním závodě agility v České republice, a je členem ČMKU prostřednictvím Českého kynologického svazu. Zájemci o tuto sportovní aktivitu se mohou účastnit každoročně i Mistrovství České republiky a Mistrovství mládeže v agility s jakýmkoli psem, PP ani plemeno není podmínkou.

Obr. č. 5: Aktivní přístup kynologa při agility (vlastní úprava)

3.5.6 Tanec se psem

Tanec se psem je vyhledávanou disciplínou, které se věnují převážně ženy. Jeho podstatou je vzbuzení dojmu, že pes se svým vedoucím vlastně na zvolenou hudbu tančí. Cviky jsou sestaveny do celkové choreografie tak, aby působily harmonicky současně s hudbou (obr.č. 6). Stálé sledování psovoda psem je naprosto nezbytné pro navázání dalších cviků a rychlého podávání odměn (pamlsků) mezi jednotlivými tanečními cviky. Krátké ukázky tance se psem jsou dnes k vidění téměř na každé soutěži krásy psů v národním nebo mezinárodním měřítku.

Obr. č. 6: Souznění psovoda a psa na hudební doprovod (vlastní úprava)

Vzhledem k atraktivitě této sportovní disciplíny se dvojice provozující tuto aktivitu na vrcholné úrovni často zúčastňují soutěží o přízeň diváka. Pravidelně se propracovávají do závěrečných kol soutěží typu “ Česko a Slovensko hledá talent“.

Sportovci mohou provozovat „tanec“ individuálně nebo jako členové skupiny Klub Tance se psem České republiky, založeném v roce 1999. „*Klub Tance se psem České republiky (dále jen KTP ČR) vypracoval a schválil soutěžní řád, který je platný pro všechny soutěže v Tanci se psem pořádané pod záštitou KTP ČR. Činnost Klubu je ryze zájmová a veřejně prospěšná. Zájemci o výcvik Tance se psem se sdružují v Místních Klubech KTP ČR, které jsou registrovány a podporovány výborem KTP ČR a MSKS*“ (ČMKU).

3.5.7 Flyball

Zatímco předcházející popsané aktivity jsou pojaty výhradně individuálně a výsledek je součtem výkonu vedoucího psovoda a jeho psa, *Flyball* je zábava skupinová. Je to velmi

dynamický a rychlý sport (obr. č. 7), kde spolupracuje tým čtyř psovodů a čtyř psů. Každý vedoucí psovod má za úkol, aby jeho pes co nejrychleji překonal stanovené překážky „spustil nášlapný mechanismus“ v dávkovači míčků, chytil letící míček (fly-ball), a co nejrychleji ho po stejné dráze donesl na určené výchozí místo.

Obr. č. 7 : Flyball je sport pro akční jedince (vlastní úprava)

Nutná je nejen rychlost, ale i přesnost a dokonalá poslušnost psa. Vedoucí psovodi musí mít dokonale secvičenou souhru všech čtyř psů. Je třeba natrénovat snášenlivost psů a dokonalou ochotu aportovat. Flyball mohou trénovat majitelé všech psů bez rozdílu plemen. Výška překážek se přizpůsobuje nejmenšímu z týmu. Všichni ve skupině se učí dokonalé spolupráci a toleranci jeden ke druhému.

3.5.8 Lovecká kynologie

Z historického hlediska má myslivost obrovskou zásluhu na značném rozšíření psů mezi běžnou populaci a skokové zvýšení oblíbenosti loveckých, ale i ostatních psů. V současnosti nemá myslivost mezi lidmi nijak velkou podporu. Zásluhu na tom mají členové mysliveckého spolku, kteří jsou mnohdy více ostudou nežli přínosem. Je třeba mít na paměti, že výkon mysliveckého práva je hlavně o péči o zvěř. Odstřel zvěře by měl být pro myslivce svátkem. Je to bonus za celoroční ochranu a péči, kterou naprostá většina členů mysliveckých spolků dělá bez nároku na finanční odměnu a věnuje jí desítky hodin svého času. Bez vzorně vycvičeného psa by se myslivost nedala provozovat na špičkové

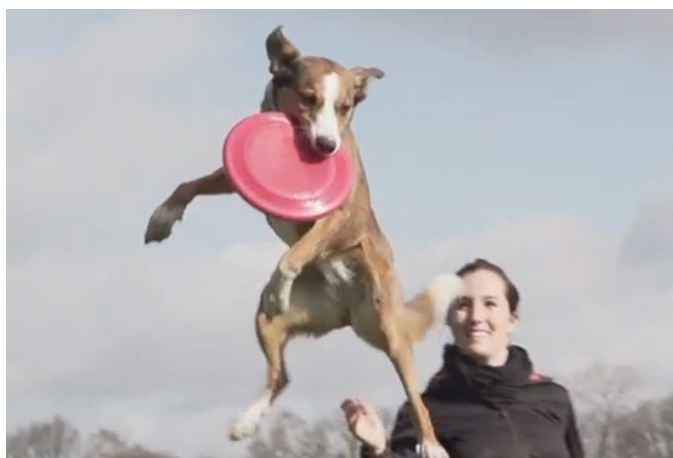
úrovni, jakou je Česká republika známá v FCI. Lovecky upotřebitelných plemen je pro výkon myslivosti celá řada. Každý vůdce si může vybrat loveckého psa dle svých nároků.

„Pojmem lovecky upotřebitelný je označován pes, který složil příslušnou zkoušku z výkonu. Zkouška lovecké upotřebitelnosti pak kvalifikuje psa pro práci v poli, v lese, ve vodě, při dosledu zvěře nebo pod zemí. Zkoušky se dělí podle plemen (zkoušky pro ohaře, slídiče, teriéry, jezevčíky, retrievery, honiče a barváře) a dále pak podle typu výkonu (např. norování, barvářské zkoušky, lesní zkoušky, podzimní zkoušky, všestranné zkoušky). Z hlediska chovu psů je jistě zajímavé a důležité v Zákoně o myslivosti zakotvený požadavek, který říká, že zkoušek lovecké upotřebitelnosti se může zúčastnit pouze pes s průkazem původu a to příslušník plemene uznaného FCI“ (ČMKU, 2014).

3.5.9 Dogfrisbee

Dogfrisbee je aktivní sportovní disciplína jak pro kynologa, tak pro jeho psa. Američan Alex Stein, hráč frisbee, si velmi rychle uvědomil, že jeho pes je umělohmotnými létajícími talíři zcela okouzlen. Tak vzniklo dog - frisbee. Spolek, sdružující nadšence v házení létajících talířů byl založen v roce 2006 a nese název DiscDog klub ČR.

Nadšení chovatelé psů, kteří tomuto sportu propadli, se již od roku 2004 mohou účastnit soutěží v různých stupních výkonnosti, až po nejvyšší - mistrovství světa. Radost, uvolnění a štěstí prožitku práce se psem je to, co člověk může očekávat s naprostou jistotou (obr. č. 8).

Obr. č. 8: Radost a vzrušení při dogfrisbee (vlastní úprava)

Soutěžít se může v různých disciplínách, někdy připomínajících akrobatické umění. Podstatou tohoto sportu je vždy přesné chycení disku psem. DiscDog klub ČR pořádá pravidelně pro zájemce o disciplínu několik akcí typu výuky i několik soutěží v různé obtížnosti.

3.5.10 Dogtrekking

Dogtrekking je sport pro vytrvalce. Extrémní kynologický sport na vzdálenost 100 a více kilometrů, přesně určenou pořadatelem dle mapy. Vedoucí i pes jsou spojeni vodítkem buď k postroji nebo bedernímu pásu pomyslně „v jedno tělo“. Celý čas závodu nese s sebou dvojice vše, co na absolvování závodu potřebují, jídlo, pití, karimatku k přespání v přírodě (obr. č. 9)

Obr. č. 9 : Dogtrekking, sport vhodný pro milovníky přírody (vlastní úprava)

„V průběhu soutěže účastníci rozvíjí své fyzické, psychické i orientační schopnosti a učí se kladnému vztahu k okolní přírodě. To vše po boku čtyřnohého společníka, což vede k vzájemné souhře a pochopení člověka a psa“ (ČMKU, 2014).

Závod je přístupný všem sportovcům všech věkových kategorií a jejich psům včetně „voříšků“, jedinou podmínkou je schopnost absolvování celého kursu po svých tlapkách. Účastníci si mohou vybrat, zda absolvují trasu individuálně (vyhovuje-li jim turistika o samotě a spoléhají-li pouze sami na sebe) nebo v týmu několika soutěžících, kde je možná určitá spolupráce členů.

3.5.11 Obedience

Obedience (překlad do češtiny je poslušnost) je sport, jehož kořeny najdeme ve Velké Británii. V tomto sportu se klade důraz na spolupráci dvojice obedienci předvádějící. Tento sport si klade za cíl prohloubení vzájemného vztahu psovoda se psem. Schopnost a ochota psa pracovat na pokyn vedoucího ve značné vzdálenosti od svého vůdce, pouze na jeho pokyny, bez vodítka „na volno“, prověří dokonale poslušnost a ovladatelnost. Specialitou je cvik na rozlišení předmětu psovoda, který spadá do pachových prací. Historie této sportovní disciplíny sahá až do roku 1949. Čeští sportovci, cvičící obedienci se sdružují do skupiny od roku 2007, pod názvem klub Obedience CZ. Sportovci se mohou účastnit soutěží v několika úrovních, takže od naprostých začátečníků, až po účastníky v mezinárodních soutěžích. Zajímavostí je, že se mohou účastnit pouze psi s PP.

3.5.12 Mushing

U nás začal být tento vytrvalostní sport populární v 80. letech. V počátcích byli využíváni pouze čistokrevní psi, specialisti určení k tahu.

Obr. č. 10 : Mushing, je pouze pro velmi tvrdé jedince (zdroj Šediváčkův long)

V současnosti mohou musherové (vedoucí spřežení) soutěžit i se psy kříženými ve speciální kategorii specializujícími se na rychlost. V České republice, ale i daleko za našimi hranicemi je nejpopulárnější závod psích spřežení s názvem „Šediváčkův long“, konaný každoročně v Deštném v Orlických horách (obr. č. 10). Je to sport pouze pro tvrdé a odvážné lidské jedince a stejně takové psy.

„Když popisujeme tento závod, můžeme používat přívlastky jako nejdelší, nejtěžší, nejnámější a jeho věhlas mezi evropskými mushery stále roste. Tento závod láká do tohoto krásného kraje mnoho návštěvníků, kteří mají chuť okusit kouzla polárních světů, světa lidí vzdorujících mrazivému počasí a jejich věrných pomocníků- psů“ (Šediváčekův long, 2014).

Od nepaměti byli psi používáni k tahu saní v oblastech, kde nebylo možné používat jiné dopravní prostředky. Pouze psi dokážou pracovat v tahu za polárním kruhem i za těch nejnižších teplot. Psí spřežení byla použita k dosažení Severního i Jižního pólu. Tyto psy jejich vedoucí po generace vybírali s důrazem na odolnost k mrazivému počasí, nenáročnosti ke krmení, ale hlavně na naprosto podřízené chování k lidem. Agresivní psi byli bez milosti vyřazováni. Důvod byl prostý. Pokud pes propadl ledem, jeho pán se ho snažil vytáhnout za jakoukoliv část těla a pes nesměl ublížit. Tak se zformovalo plemeno, pomáhající člověku přežít i v těch nejnepříznivějších podmínkách, jaké dokáže příroda vytvořit.

3.5.13 Pulling

Závody psů v tahu břemen jsou v historii známy od dob *zlaté horečky* na Aljašce. V současnosti se soutěží v tahu břemene „na suchu“ (Pulling). Jde o to, aby pes za podpory svého vedoucího rozpochyboval břemeno o určité váze po určené dráze. Vedoucí psovodi přihlašují své svěřence do kategorií dle hmotnosti a pohlaví. Závodu se mohou účastnit všechna plemena. Na vítěze se uzavírají sázky.

3.5.14 Canisterapie

Galajdová (Galajdová 1999, s. 24–25) o canisterapii píše: *„Je to označení způsobu terapie, který využívá pozitivního působení psa na zdraví člověka, přičemž pojem zdraví je myšlen přesně podle definice WHO jako stav psychické, fyzické a sociální pohody. Canisterapie klade důraz především na řešení problémů psychologických, citových a sociálně – integračních. Uplatňuje se zejména jako pomocná (podpůrná) psychoterapeutická metoda při řešení situací, kdy jiné metody selhávají nebo je nelze použít“.*

Osoby (canisterapeuté), které se canisterapii věnují se svými psy (koterapeuty) mají nadprůměrně silně vyvinuto sociální cítění a zakotvenou empatii ve své osobnosti.

Canisterapeut musí vybírat pro tuto náročnou činnost psa spolehlivého, ve výborné tělesné i psychické kondici, připraveného s radostí přijímat nové klienty nebo skupiny klientů.

V přítomnosti psa se bojí bariéry, které mezi ně a okolní svět postavil jejich psychický, fyzický, sociální nebo kombinovaný hendikep. Klientům, kterým je canisterapie určena, je nabízena ve čtyřech formách:

- *AA = animal-assisted activities - společné aktivity za účasti zvířat*
- *AAT = animal-assisted therapy - terapie za pomoci zvířat*
- *AAE = animal-assisted education - vzdělávání za pomoci zvířat (obr. č. 11)*
- *AACR = animal-assisted crisis response - krizová intervence za pomoci zvířat (Velemínský a kol. 2007, s. 36-37).*

Obr. č. 11: Canisterapie pro děti praktické školy (vlastní úprava)

Vedoucí terapeutického týmu si pro canisterapeutickou práci může vybrat jakékoli plemeno psa s PP nebo bez PP. Důležitou podmínkou, mimo povahových vlastností canisterapeutické dvojice, je zvládnutí zkoušek, které opravňují k nabízení terapií.

3.5.15 Pasení - sportovní

Pasení zvířat jako sport je založeno na schopnosti ovládat jiná zvířata pomocí vycvičeného psa (obr. č. 12). Celosvětově je provozováno jako sportovní disciplína. Je pro ně

vypracován mezinárodní zkušební řád. Vedoucí (ovčák) při práci se psem rozvíjí jeho schopnost, danou geneticky, ovládat stádo samostatně a přivést stádo pohromadě do míst, které jsou k tomu určeny (tzv. košár).

Obr. č. 12: Pasení se čtyřnohým psím pomocníkem (vlastní úprava)

„Jen dobrým ovčákem je ten, který má dobrého ovčáckého psa“.

3.6 Sociální sítě, tetování a zdobení jako znak životního stylu „pejskařů“

Dnes snad nejrozšířenější komunikační prostředek – sociální sítě, jsou neuvěřitelně využívány všemi chovateli, a psů zvláště. Médium, jako je Facebook, spojuje, ale i rozděluje. Chovatelé jednotlivých plemen se zde dělí do skupin a v diskusích se probírá úplně všechno. Zvláště pak ale ti, kteří nejsou zrovna připojeni. Kdo se nepodívá na Facebook denně, naprosto ztrácí přehled, co se právě děje. Zde se najde a prodiskutuje vše. A všichni všechno druhým tzv. „lajkují“ (chválí kliknutím na: to se mi líbí), jiný názor se téměř nepřipouští, pokud se najde osoba s jiným názorem na diskusní příspěvek, je obrazně řečeno „ukamenována“, protože to, co by nikdo nikomu nedokázal říct z očí do očí, to klidně napíše tak, aby si to mohly přečíst tisíce lidí. A bohužel mnozí lidé rychleji píší než myslí. Výsledky bývají někdy i nenapravitelné, neboť již Quintus Horatius Flaccus řekl že: *„Vyřčené slovo již letí a nelze je přivolat zpět“*, v případě Facebooku je to slovo sice psané, rychlost jeho letu se však zvýšila natolik, že dosáhla téměř rychlosti světla.

Každou minutou přibývají fotky mazlíků a situací, které s nimi chovatelé zažili, kterými se chtějí pochlubit nebo situací na něž sami nestačí a chtějí požádat o radu zkušenější. Někteří chovatelé nevydrží ani jeden den bez vložení příspěvku a komentování otevřených vláken.

Je ovšem daleko větší skupina lidí, kteří na Facebook „chodí“ proto, aby zůstali v obraze, aby věděli, co se děje. Nic nevkládají, nic nekomentují, ale čtou... Jsou to pouze pozorovatelé.

Obr. č. 13: Tetování motivu psa na rameno (vlastní úprava)

Další velmi zjevnou aktivitou prezentující životní styl chovatelů psů je zdobení čehokoliv motivy se psem. Chovatelé si obrázky svých mazlíků zdobí své okolí, zahrady, domy, byty, auta. Není výjimkou, že si majitel nechá podobiznu svého psa umělecky ztvárnit na svou kůži jako tetování (obr. č. 13), jako by člověk bez svého psa nemohl být ani na chvíli. Obrázky svého tetování tyto jedinci s velkou oblibou prezentují na sociálních sítích. Citové pouto, které bylo vytvořeno přítomností psa, si majitel uchovává do konce svého života a chce si ho připomínat při každém pohledu do zrcadla na vytetovaný obrázek. Ti, kteří si netroufají tak zásadního zásahu do svého těla, provádění zdobení své osoby náramky, přívěšky, nosí klíčenky se psy, peněženky s rytinami svých psů.

3.7 Poslední rozloučení

Přesto, že se té chvíle bojí každý chovatel psa, jednou přijde okamžik, a musí padnout rozhodnutí, zda pejskovi, který ušel po našem boku určitou dobu, ale někdy i 15 – 20 let, můžeme ulehčit poslední dny a hodiny. Pro člověka, který nikdy neměl zvíře, se to může zdát jako jednoduché rozhodnutí, ale opak je pravdou. Existují sice formy euthanasie pro zvířata, za kterou by velký počet nevléčitelně nemocných lidských pacientů bylo vděčno...ale ti by se rozhodovali sami za sebe. S milovaným zvířetem je to zcela jiná situace. V rozhodnutí, zda ukončit život, je částečně cítit „hra na Boha“. Pozdější

otázky, zda bylo či nebylo v mých silách a možnostech pomoci milovanému pejskovi prodloužit kvalitní život, jsou pro mnohé majitele frustrující, traumatizující a vyvolávající slzy v očích ještě roky po pejskově odchodu.

Dalším problémem, který majitelé v tomto těžkém okamžiku musí vyřešit, je: „kam s tělem zvířete?“. Velká většina kynologů bydlících na vesnici nebo v domku se zahrádkou, ukládá svého zemřelého pejska na vlastní pozemek. Je to standardní, povolený postup, který upravuje vyhláška č.82/2014 Sb. ze dne 2. května 2014 o kadáverech zvířat v zájmovém chovu. Pokud člověk, řešící tuto otázku, nemá možnost hrobečku na vlastním pozemku, lze využít nabídky kafilerního, sanačního podniku a je možné nechat tělo nezávadně zlikvidovat tímto způsobem. Ne každý se s takovým postupem dokáže smířit.

Obr. č. 14 : Urničky psích přátel v domácnosti chovatelky (vlastní úprava)

Pro takové případy nabízejí své služby tzv. „psí hřbitovy“. Psi se jim říká podle poměru chovatelů zvířat, kteří o službu žádají. 90% hrobečků je obsazováno pejsky, ale pohřbívají se i kočky, ptáčky, želvičky a hlodavci. V současnosti již téměř všechna velká města mají vyčleněné pozemky, kde jsou hřbitovy pro zvířátka zřizovány. Existují i spalovny zvířat, kde si majitel odebírá popel zvířete, buď v objednané urně nebo schránce. Urnu s popelem svého psího kamaráda si může umístit do míst, která jsou pro něj dosažitelná a nejpříjemnější jako místo posledního odpočinku (obr. č. 14).

Velký hřbitov pro milovaná zvířata můžeme najít v Hradci Králové. Svě brány otevřel v roce 2002. Správce pohřebiště Josef Jaroměřský říká: „Dnes vlastně neděláme rozdíl mezi pohřbem člověka nebo zvířete. Víme dobře, že mnozí lidé mají ke svým zvířatům velmi silný vztah. Často silnější než k lidem ve svém okolí či v rodině“. Jeho slova potvrzuje starší muž, přicházející denně se ženou na hrobeček s nápisem Beryk. „ Beryček byl jako

naše dítě. Byl lepší než někteří lidé. Když zemřel, měl dvanáct let. Psychicky jsem to tehdy nezvládl. Zvířata jako on si zaslouží, aby byla pohřbena. Byli jsme jak jedno tělo, jedna duše. Dirigoval nás a věděl dobře, kdy jít spát, kdy vstávat, kdy jít na procházku. Život bez něj je těžší“ (Broulík, MF Dnes).

Obr. č. 15 : Hrobečky psích mazlíčků na psím hřbitově (vlastní úprava)

Broulík v MF Dnes (2009) píše, že zaměstnanci Lesního hřbitova, pod který pohřebiště domácích zvířat spadá, někdy z telefonátu zpočátku nepoznají, zda se bude jednat o pohřeb člověka nebo čtyřnohého miláčka. Lidé bývají velmi rozrušení, dlouho mluví pouze o svém miláčkově. Zaměstnanci trpělivě čekají, kdo ten miláček vlastně je. Může být milovaný pes, malé dítě nebo tragicky zesnulý mladý člověk. Na psím hřbitově leží voříšci i výstavní šampioni. Do hrobečků a na ně dávají lidé svým mazlíčkům hračky a obojky, někdy i pamlsky, které zvířata milovala (obr. č. 15). „Pohřby domácích zvířat jsou pietní a často se jich zúčastňují celé rodiny, v nichž zvířata žila. Lidé si někdy víc váží psa, který je jim za všechno vděčný a který je má nefalšovaně rád. Mnohdy víc než jejich děti nebo rodinní příslušníci“, říká správce zvířecího pohřebiště Josef Jaroměřský (Broulík, MF Dnes, 2010).

Zcela specificky pojmají odchod svého pejska někteří majitelé, kteří si dávají pejska vycpat. Přesto, že by se tento postup mohl zdát přinejmenším netradiční, je nutné podotknout, že i historie pamatuje na stejnou aktivitu a například na hradě Bítov je k vidění největší sbírka vycpaných psů v Evropě a na světě vůbec. Poslední soukromý majitel hradu baron Jiří Haas vytvořil sbírku 51 vycpaných psů různých ras (obr. č. 16).

Obr. č.16 : Největší sbírka vycpaných psů na hradě Bítov (zdroj: www.hradbitov.cz)

Odchod zvířecího člena rodiny je pro naprostou většinu majitelů a chovatelů krizovým mezníkem v jejich životě. V mnoha případech je možné, že jej majitelé zemřelého psa vnímají stejně silně, jako odchod jiného lidského člena rodiny, a stává se traumatem, které si v sobě nesou po velmi dlouhou dobu. Mladší generace má možnost nové volby. Znovu zvíře pořídit nebo zůstat bez čtyřnohého společníka. V náručí s novým štěňátkem vzpomínky většinou dostávají snesitelnější obrysy. Jiný postoj k této situaci zaujímají lidé ve vyšším seniorském věku, žijící osamoceně se zvířetem. Ti pociťují při jeho odchodu ztrátu nenahraditelnou, životní. Z důvodu svého stáří či zdravotního stavu je pro ně pořízení nového pejska nemyslitelné. Může se stát, že v těchto případech mohou přijít i o poslední smysl života.

4 Empirická část

4.1 Výzkumné cíle a stanovení hypotéz

Cílem empirického šetření pomocí dotazníků a rozhovorů mezi majiteli a chovateli psů je objasnit důvody, které vedou k obrovské oblibě psa bez ohledu na to, zda je pes v roli společníka, terapeuta či pomocníka.

K tomuto cíli se vztahují následující dílčí oblasti průzkumného šetření:

- Zjistit, zda je životní styl ovlivněn chovem psa (oblast č. 1)
- Zjistit, chtějí-li chovatelé předat tuto zálibu mladším generacím (oblast č. 2)
- Zjistit odpovědnost chovatelů při kontaktu jejich psa a dítěte (oblast č. 3)
- Zjistit, zda má pes vliv psa na osobnost chovatele po stránce psychické, fyzické a sociální (oblast č. 4)
- Zjistit snahu o vzdělávání chovatelů v oboru chovatelství (oblast č. 5)
- Zjistit, zda vztah, který si chovatel se svým psem během života vytvoří, pokládá za významný (oblast č. 6)

Na základě dílčích oblastí průzkumného šetření jsou formulovány tyto hypotézy:

H1 Životní styl chovatelů psů je ovlivněn vztahem ke svému psu.

Hypotéza vychází z předpokladu, že chovatel dobrovolně a cílevědomě svůj (zvláště volný) čas plánuje nejen podle potřeb svých a své rodiny, ale i dle potřeb chovaného psa. Jak píše Machová a Kubátová (2009, s. 16): „*Životní styl zahrnuje formy dobrovolného chování v daných životních situacích, které jsou založené na individuálním výběru z různých možností.* Snaží se o blízkost psa i v době jeho odpočinku, používání symbolů, jež chov psa charakterizují a prezentaci objektu svého zájmu směrem k dalším členům stejné sociální skupiny a tím sdílení společných vizí a zájmů.

H2 Předpokládám, že chovatelé psů vedou k této zálibě i své děti.

Hypotéza vychází z vlastní dlouhodobé chovatelské zkušenosti, kdy společnost psů byla významným faktorem při výchově dvou dětí autorky této práce a její snaha předat jim pozitivní obraz vztahu ke zvířeti obecně a k výchově environmentálně založené osobnosti

cháající nutnost tohoto postoje v současné společnosti. Rodina jako nejmenší a základní sociální jednotka: „*předává svůj životní styl, především v souvislosti s využíváním volného času (zájmová činnost, míra a způsob využívání masmédií, cestování, trávení dovolených, stravovací návyky apod.*“ (Kraus, 2008, s. 87).

H3 Odpovědní chovatelé dodržují pravidla bezpečnosti při styku psa a dítěte.

K formulaci této hypotézy přispěl předpoklad, že samotní chovatelé psů obecná pravidla bezpečnosti kontaktu zvířete ostatních osob společnosti znají a dodržují. Problematické chování ke psu vychází z neznalosti osob, které nejsou konfrontovány přítomností psa soustavně a nejsou schopny detekovat znaky, kterými pes upozorňuje před zamýšleným útokem nebo obranou, což má ve většině případů následky naprosto shodné...pokousání.

H4 Chov psa má vliv především na majitelovu psychickou pohodu, fyzickou aktivitu a množství kontaktů ve stejné sociální skupině.

Hypotéza vychází z vlastního úsudku a třiceti let osobních zkušeností autorky této diplomové práce, ale i z obecného předpokladu velké skupiny lidí ve společnosti, že pes je jako společník, pomocník, ochránce, parťák, terapeut, mazlík a objekt zájmu a chlouby při výstavách a soutěžích, tolik vyhledávaným právě proto, že se významným podílem podílí na zvýšení osobní pohody lidí, kteří s ním do kontaktu přicházejí. Jenž pomáhá jedinci svou přítomností, ale i svými nároky utvářet životní styl. Jak píše Žumárová (Kraus, Poláčková et al., 2000, s. 153 -154), *v souvislosti se vztahem k práci, odpočinku a pohybové aktivitě, včetně zvládnání sociální interakce.*

H5 Předpokládám, že se majitel psa intenzivně zajímá o informace týkající se jeho chovu.

Pro formulaci této hypotézy byl autorkou vysloven předpoklad celoživotního učení člověka a rozvoje jedince v každém odvětví lidské činnosti, potřeba vzdělávat se v každém věku a naplňování odkazu tzv. „Učící se společnosti“, působení moderními technologiemi a využíváním sociálních sítí. Chov psa a vytvořený vztah k němu nutí majitele a chovatele zjišťovat informace, porovnávat je se svými poznatky a prožitky a na základě výsledků vytvářet přijatelná řešení pro zvýšení welfare psa nebo zvířete obecně. Pouze intenzivní snaha a kontakt se psem chovateli odhalí postupy ve psím myšlení. Desenský (2008, s. 31) píše: „*Jsou (psi...pozn.aut.) jako my. Když je někdo vidí, začnou se předvádět. Prostřednictvím webové kamery sledují jejich chování v době, kdy si myslí, že se na ně*

nikdo nedívá. Podle toho jsem schopen zjistit, jak myslí, jak uvažují a jak se k nim dostat komunikačně blíž“.

H6 Předpokládám, že majitelé považují svého pejska za člena rodiny.

Tato hypotéza byla formulována na základě vlastní zkušenosti a postoje dalších chovatelů, se kterými je autorka v dlouholetém kontaktu. Na dokázání platnosti hypotézy se bude mimo jiné podílet i oblast odchodu psa ze života chovatele a jeho rodiny, poslední rozloučení s ním, místo jeho posledního odpočinku a postoj chovatele k tomuto tématu.

4.2 Zvolené výzkumné metody

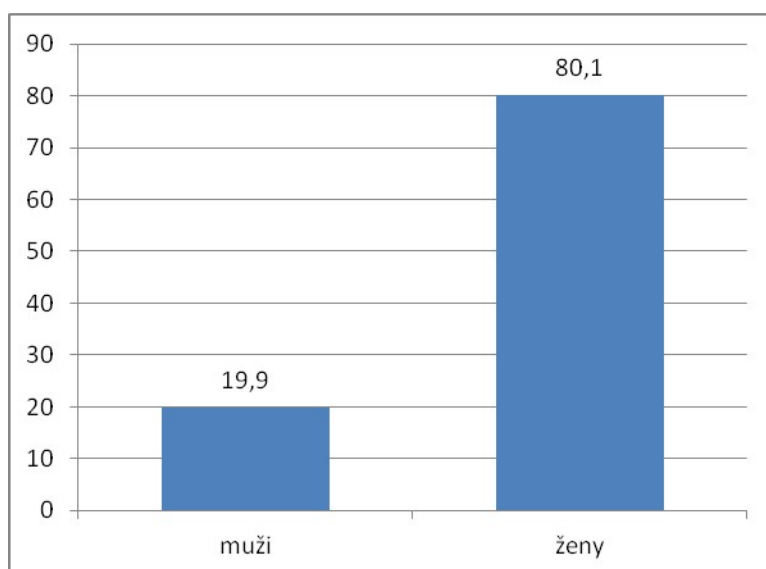
K výzkumnému šetření byla zvolena kombinace výzkumných metod. Byl zvolen dotazník jako metoda kvantitativní a strukturovaný rozhovor jako metoda kvalitativní. Gavora (2008, s. 122) uvádí, že: *„Dotazník je určen především pro hromadné získávání údajů. Myslí se tím získávání údajů ve velkém počtu odpovídajících. Proto se dotazník považuje za ekonomický výzkumný nástroj. Můžeme s ním získat velké množství informací při malé časové investici“.* V případě našeho šetření se jednalo o dotazník, který obsahoval 36 otázek a byl určen pro chovatele a majitele psů na celém území České republiky. Dotazník byl respondenty vyplněn elektronicky s celkovou návratností 74,8%. Celkově se navrátilo 336 dotazníků, ze kterých byla vyhodnocena data. V rámci předvýzkumu byl dotazník předložen vzorku šesti respondentů a dle jejich připomínek bylo přistoupeno k drobným změnám ve znění otázek. Vzor dotazníku je k nahlédnutí v příloze **B**.

Kvalitativní výzkum ve formě strukturovaných rozhovorů byl zvolen k doplnění dotazníkového šetření coby kvantitativního. Rozhovory umožnily sociální skupinu chovatelů psů blíže specifikovat, jev charakterizovat, hlouběji mu porozumět. Rozhovory byly provedeny se třemi respondenty v přímém kontaktu *“tváří v tvář“* a právě tento způsob vnesl do výzkumného šetření další rozměr, hloubku citu, který se odrážel ve tvářích, hlase a dokonce se projevoval i slzami. Švaříček a Šedřová (2007, s. 159) uvádí, že prostřednictvím hloubkového rozhovoru jsou: *„zkoumání členové určitého prostředí, určité specifické sociální skupiny s cílem získat stejné pochopení jednání událostí, jakým disponují členové dané skupiny“.* Přesto, že se jedná o malý výzkumný vzorek, získané informace jsou hlubší a detailnější. Rozhovory byly provedeny u tří chovatelů v jejich domácím prostředí. Jednalo se o Prahu, Smiřice a Kosteleckou Lhotu. Otázky, které byly respondentům kladeny, monitorovaly jednotlivé oblasti šetření sociální skupiny chovatelů

psů. Rozhovory byly nahrávány na záznamník na mobilním telefonu. Každý rozhovor trval v průměru 40 minut. Vzor otázek a přepis jednoho z rozhovorů je k nahlédnutí v příloze C.

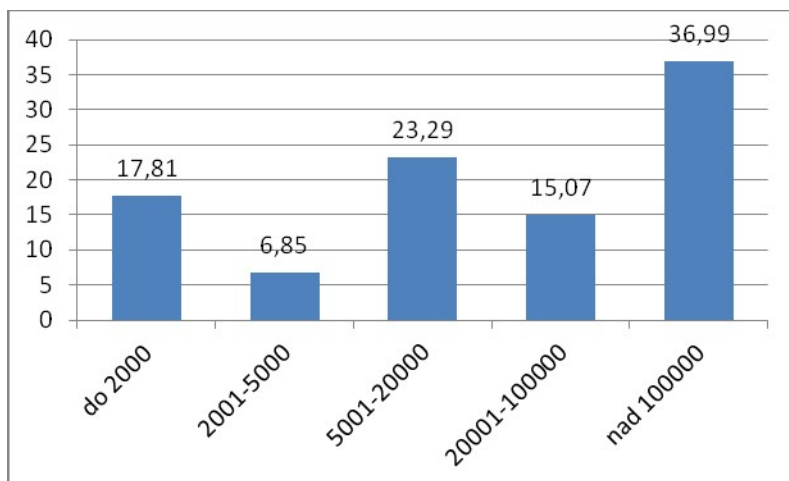
4.3 Výzkumný soubor, charakteristika respondentů

Dotazník byl umístěn v elektronické podobě na webových stránkách vyplnto.cz a prosba o spolupráci do emailových schránek náhodně vybraných majitelů a chovatelů psů. Žádost o vyplnění byla umístěna také na sociální síť Facebook do skupin sdružující jedince chovající jednotlivá plemena psů včetně kříženců. Před dotazník byl vložen text s uvedením důvodu, prosbou k vyplnění dotazníku a ujištění respondentů o přísné anonymitě dotazníku. Jak je uvedeno v předcházející kapitole, dotazník obsahuje celkem 36 otázek, z nichž tři otázky zjišťují sociodemografické údaje (pohlaví, věk, bydliště). Další otázky sytí jednotlivé hypotézy. Návratnost dotazníků byla 74,8%.

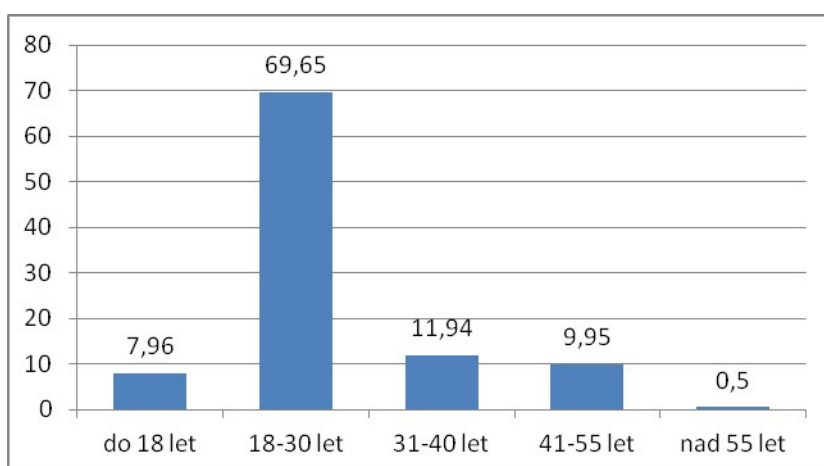
Graf č. 5: Pohlaví respondentů

Z celkového počtu 336 respondentů se účastnilo 67 mužů (19,9%) a 269 žen (80,1%). Na grafu č. 5 můžeme vidět znázornění počtu respondentů podle pohlaví v procentech. Je zřejmé, že rozložení respondentů podle pohlaví nebylo vyrovnané, výrazně mezi respondenty převažují ženy a to téměř o 60%.

Graf č. 6: Bydliště respondentů

Z navrácených 336 dotazníků bylo celkem 60 respondentů z obce do 2 000 obyvatel, 24 respondentů z obcí od 2 001 do 5 000 obyvatel, dalších 77 od 5 001 do 20 001 obyvatel, 50 od 20 001 do 100 000 obyvatel a nejvíce 125 respondentů se průzkumu zúčastnilo z největších měst s počtem obyvatel nad 100 000 osob.

Graf č. 7: Věk respondentů

Z grafu č. 7 je patrné procentuální zastoupení respondentů podle věku. Vidíme, že nejsilněji zastoupenou skupinou jsou mladí dospělí ve věku 18 – 30 let 234 respondenty. Další tři skupiny respondentů jsou početně podobné. Do 18 let 40 osob, od 31 do 40 let 26 osob, od 41 do 55 let 34 osob. Pouze skupina nad 55 let je zastoupena minimálně, pouze 2 respondenty.

K rozhovorům byli vybráni dva muži a jedna žena ve věkovém rozmezí 41 až 57 let. Všechny tři rozhovory se uskutečnily v místě bydliště respondentů. Před rozhovorem byli

respondenti seznámeni s jeho účelem a s cílem diplomové práce. Byli požádáni o souhlas k zaznamenání rozhovoru na záznamové zařízení a ujištění o jeho anonymitě. U všech rozhovorů byli i rodinní příslušníci respondentů. Vzhledem k tomu, že k rozhovorům byli vybráni dlouhodobí chovatelé, všichni tři dotazovaní přistupovali k rozhovorům velmi vstřícně.

Tabulka č. 1: Charakteristika respondentů pro rozhovory

	<i>Pohlaví</i>	<i>Věk</i>	<i>Bydliště</i>	<i>Počet psů</i>
<i>Rozhovorč.1</i>	<i>žena</i>	<i>50</i>	<i>Kostelecká Lhota</i>	<i>4</i>
<i>Rozhovorč.2</i>	<i>muž</i>	<i>57</i>	<i>Smiřice</i>	<i>8</i>
<i>Rozhovorč.3</i>	<i>muž</i>	<i>41</i>	<i>Praha</i>	<i>3</i>

4.4 Interpretace a vyhodnocení výzkumného šetření

Výzkumné šetření bylo rozděleno do jednotlivých oblastí, odpovídajících vždy jedné formulované hypotéze. Oblasti byly zvoleny tak, aby mohl být zodpovězen cíl diplomové práce: *charakterizovat sociální skupinu chovatelů psů, vymezit specifika jejich životního stylu a objasnit důvody, které vedou k obrovské oblibě psa bez ohledu na to, zda je pes v roli společníka, terapeuta či pomocníka, ale i dílčí cíle vztahující se k jednotlivým oblastem průzkumu a k nim formulovaným hypotézám.*

4.4.1 Vliv psa na životní styl chovatele – oblast č. 1

V této první oblasti jsme si vytyčili zjistit, zda je životní styl ovlivněn chovem psa. Pro oblast č. 1 byla formulována hypotéza H1: ***Životní styl chovatelů psů je ovlivněn vztahem ke svému psu.***

Tuto hypotézu sytí položky 1, 2, 3, 4, 5 a 6. Na dokreslení dotazníkového šetření sloužila část rozhovoru, která obsahovala tři otázky k doplnění výsledků. První otázka dotazníku byla zaměřena na organizaci volného času chovatele, protože trávení volného času je významnou složkou životního stylu (podrobněji v kapitole 2.2). Druhou otázkou jsme zjišťovali, zda chovatel umožní svému psu sdílet tak intimní místo jako je sedací souprava v bytě nebo vlastní postel. Třetí otázka byla zaměřena zaměření chovatele účastnit se se psem kynologických a turistických akcí. Čtvrtá otázka zjišťovala snahu o zviditelnění sebe a svého psa přes sociální sítě. Pátou otázkou byly hledány souvislosti životního stylu s projevy „pejskaře“ a tvorby jeho image. Jako doplňující byla položena

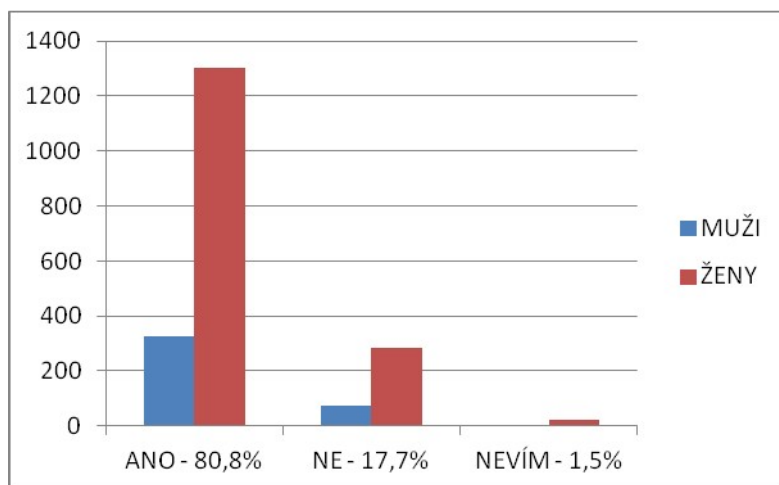
šestá otázka ke zjištění názoru chovatelů na dostatečnost výše trestů, které jsou udělovány za týrání zvířat.

Uskutečněné rozhovory byly provedeny jako doplnění a prohloubení zejména pocitové stránky odpovídající osobnosti a dokládají dokonce velmi významnou změnu životního stylu, pokud má člověk psa. Viz část rozhovoru vztahující se k oblasti č. 1, kdy na otázku: „*Jak si plánujete volný čas a dovolenou?*“, zazněla odpověď: „*no, my celou tu dobu, co máme pejsky, tak máme i rozdělené dovolené, jen tak jim můžeme zajistit to, na co jsou zvyklí po ostatní dobu a nemáme o ně starost, jinak bychom si to ani nemohli užít, furt bychom mysleli na to, co psi doma...na dovolený se prostě vystřídáme, Heluš jezdí vždycky každoročně v září nebo říjnu, když jsou slevy na poslední chvíli a já si nejvíc odpočinu sám doma jen s pejskama, něco doma pospravím, většinou máme i nějaký štěňátek, tak jsem s nima a hlídám, zajdu ke známým, normálně na to nemám čas, tak si to užiju, když mám volno a jsem doma sám...*“

Tabulka č. 2: Vliv psa na životní styl chovatele

Vliv psa na životní styl chovatele													
	Muži					Ženy					Celkem počet		
	Ano		Ne		Nevím	Ano		Ne		Nevím			
	Počet	%	Počet	%	Počet	Počet	%	Počet	%	Počet	A	Ne	Nevím
<i>Otázka č.1</i>	60	17,8	6	1,8	1	239	71,1	24	7,1	6	299	30	7
<i>Otázka č.2</i>	54	16,0	13	3,9	1	217	64,5	51	15,2	0	271	64	1
<i>Otázka č.3</i>	55	16,4	11	3,3	1	222	66,0	42	12,5	5	277	53	6
<i>Otázka č.4</i>	57	16,9	10	2,9	1	226	67,3	39	11,6	3	283	49	4
<i>Otázka č.5</i>	34	10,1	31	9,2	2	136	40,4	126	37,5	7	170	157	9
<i>Otázka č.6</i>	66	19,6	4	1,2	0	263	78,2	0	-	3	329	4	3
Celkem odpovědí	326	-	75	-	6	1303	-	282	-	24	2016		

V tabulce č. 2 vidíme počty respondentů, kteří odpovídali v dotazníku na otázky vztahující se k oblasti šetření č. 1. Jednalo se o průzkum, zda je životní styl ovlivněn chovem psa. Na všechny otázky odpovědělo 336 respondentů. Na první otázku, zda chovatel plánuje svůj volný čas dle potřeb psa, odpovědělo kladně 239 žen a 60 mužů, celkem 88,9 % respondentů. Zápornou odpověď uvedlo 24 žen a 6 mužů, 8,9 % dotazovaných. Na druhou otázku, která zjišťovala, jestli je chovatel ochoten nechat svého psa spát doma na sedačce nebo mu dokonce půjčí své lůžko k odpočinku, odpovědělo kladně 217 žen a 54 mužů, celkem 80,5 % respondentů. Třetí otázka, která zjišťovala, zda majitel se psem navštěvuje kynologické akce, byla zodpovězena kladně 222 ženami a 55 muži, dohromady 82,4 % respondenty, pouze 15,8 % dotazovaných není v tomto směru aktivních. Čtvrtá otázka se týkala prezentace svého psa na sociálních sítích. Zde odpovědělo kladně 226 žen a 56 mužů, to je 84,2 % účastníků. Záporně 14,5 % dotazovaných. Na pátou otázku, kde jsme zjišťovali stylizaci do image „pejskaře“ ve formě zdobení motivy psa, se kladně vyjádřilo 136 žen a 34 mužů. Vyjádřeno v procentech je to 50,5% respondentů. Záporně na tuto otázku odpovědělo 46,7% dotazovaných. V šesté otázce byl zjišťován názor chovatelů na výši trestu, který je ukládán za týrání psů a zvířat obecně. Zde se téměř všichni dotazovaní vyjádřili ke zpřísnění v této problematice. Názor žen byl 263x kladný a u mužů 66x kladný. Celkem je pro vyšší tresty za týrání zvířat 97,8% dotazovaných.

Graf č.8: Suma odpovědí pro oblast šetření č.1

Na grafu č. 8 vidíme celkový počet odpovědí všech respondentů zjištěných v první oblasti průzkumu. Ten obsahuje celkem šest otázek, vztahujících se k oblasti vlivu psa na životní styl chovatele a tím i H1. Každou z otázek zodpovědělo 336 respondentů. Celkem bylo v této části vyhodnoceno 2016 odpovědí. Kladných bylo 1629 odpovědí, záporných 357 odpovědí. Celkem bylo 80,8% kladných a pouze 17,7% záporných odpovědí.

Poměr kladných odpovědí k záporným, ke kterému jsme došli v této první oblasti výzkumu, nám jasně dává najevo, že **hypotéza H1 je potvrzena**.

Závěr k H1: Životní styl chovatelů psů je ovlivněn vztahem ke svému psu.

4.4.2 Předávání záliby v chovu psa mezi generacemi – oblast č. 2

Oblast č. 2 měla za úkol zjistit, chtějí-li chovatelé předat tuto zálibu mladším generacím v rodině. Pro oblast byla formulována hypotéza **H2: Předpokládám, že chovatelé psů vedou k této zálibě i své děti.**

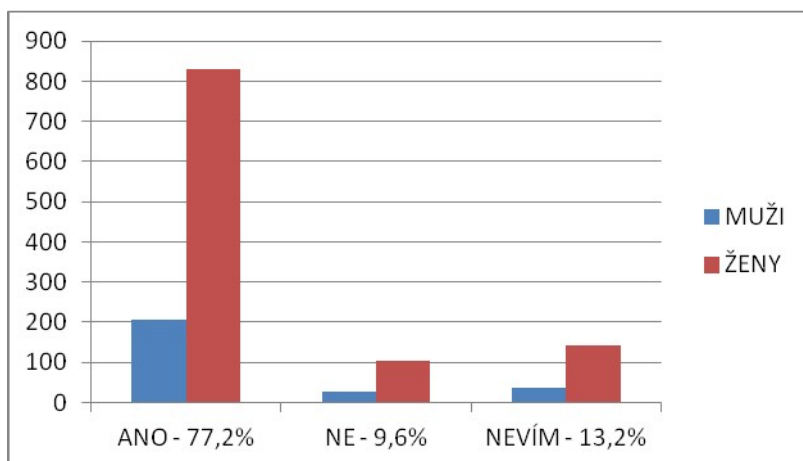
K této oblasti se vztahují otázky v dotazníku číslo 7, 8, 9, 10. Rozhovory z oblasti č. 2. doplňovaly dotazníkové šetření.

Otázka číslo sedm se zajímala o to, zda chovatel při pořízení psa uvažoval o vhodnosti vybraného plemene pro jeho dítě. Otázka osmá zjišťuje, jestli je přáním chovatele, aby si jeho dítě vybudovalo ke psu kladný vztah. V deváté byla položena otázka, může-li pes ve vlastnictví chovatele odpočívat v objetí s jeho dítětem. A v desáté jsme se ptali, zda by byl chovatel ochoten svému dítěti pořídit psa, pokud by projevil toto přání.

Tabulka č. 3: Předávání záliby v chovu psa mezi generacemi

	<i>Předávání záliby v chovu psa mezi generacemi</i>												
	<i>Muži</i>					<i>Ženy</i>					<i>Celkem počet</i>		
	<i>Ano</i>		<i>Ne</i>		<i>Nevím</i>	<i>Ano</i>		<i>Ne</i>		<i>Nevím</i>			
	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>A</i>	<i>Ne</i>	<i>Nevím</i>
<i>Otázka č.7</i>	43	12,7	19	5,6	6	171	50,8	75	22,3	22	214	94	28
<i>Otázka č.8</i>	64	19,0	1	0,2	2	259	77,0	3	0,9	7	323	4	9
<i>Otázka č.9</i>	53	15,7	4	1,2	10	215	63,9	14	4,1	40	268	18	50
<i>Otázka č.10</i>	46	13,6	3	0,9	18	186	55,3	11	3,3	72	232	14	90
<i>Celkem odpovědí</i>	206	-	27	-	36	831	-	103	-	141	1344		

Tabulka č. 3 ukazuje, jak odpovídali dotazovaní v druhé zkoumané oblasti. Všechny jednotlivé otázky byly zodpovězeny 336 respondenty. Otázka sedmá byla zodpovězena kladně 171 ženami a 43 muži. Je to celkem 63,5% kladných odpovědí. Záporně odpovědělo 75 žen a 19 mužů. To je 27,9%. 8,6% neví. Osmá otázka byla v dotazníku zodpovězena přesvědčivě jednoznačně. 96% respondentů odpovědělo kladně, chtějí, aby si jejich dítě vybuchovalo ke psu kladný vztah. Dle pohlaví je to 259 žen a 64 mužů. Zápornou odpověď uvedli pouze 4 respondenti, 3 ženy a jeden muž. Na devátou otázku odpovědělo ano 215 žen a 53 mužů, 79,6% respondentů, ne 14 žen a 4 muži, 5,3% odpovídajících. Desátá otázka byla zodpovězena 186 ženami kladně, stejně tak i 46 muži. Celkově byla kladná odpověď uvedena v 68,9% odpovědí. Zápornou odpověď si vybralo 11 žen a 3 muži, 4,4% respondentů. Celkem 90 respondentů nemá jasno v tom, zda by dítěti pořídilo pejska, pokud by to bylo jeho přání. Stejně tak jako v předcházející oblasti, jsou na všechny dílčí otázky převažující kladné odpovědi, které potvrzují snahu chovatele o získání mladší generace v rodině ke stejné zálibě – chovu psa. Celkový poměr odpovědí na sledovanou oblast průzkumu je zachycen v grafu č. 9.

Graf č. 9: Suma odpovědí pro oblast šetření č.2

Graf č. 9 je sumarizací získaných dat na otázky v dotazníku patřící do druhé oblasti průzkumu vztahující se k předávání záliby v chovu psa mezi generacemi a tím i k H2. Tato oblast byla v dotazníku sycena čtyřmi otázkami. Každou z otázek zodpovědělo 336 respondentů. Celkem bylo v této části vyhodnoceno 1344 odpovědí. Kladných bylo 1037 odpovědí, záporných odpovědí bylo 130. Celkem bylo 77,2% kladných a pouze 9,6% záporných odpovědí a 13,2% respondentů se vyjádřilo tak, že nevědí.

V jednom ze tří uskutečněných rozhovorů sdělila respondentka: „*Já to už napsala do dotazníku. Mám to celý život, nepřemýšlím o tom, spíš je mi divný, že někteří lidé psa nemají, je to asi takový životní styl. Je to o disciplíně, zodpovědnosti, odříkání, radosti, bolesti... děti vyrůstající v psí smečce, když je všechno dobře nastavený, tak je to pro ně obrovský přínos do života. Mám už dospělé děti, co zase mají svého psa, a doufám, že se to bude zase všechno opakovat jednou s jejich dětmi.*“

Poměr kladných odpovědí k záporným, ke kterému jsme došli v této druhé oblasti výzkumu, nám jasně dává najevo, že **hypotézu H2 můžeme přijmout, je potvrzena.**

Závěr k H2: Chovatelé psů vedou k zálibě v chovu psa i své děti.

4.4.2 Odpovědnosti chovatelů při kontaktu psa a dítěte - oblast č. 3

Oblast č. 3 má za úkol zjistit, zda jsou chovatelé odpovědní při kontaktu psa a dítěte v rodině. Pro oblast byla formulována hypotéza **H3: Odpovědní chovatelé dodržují pravidla bezpečnosti při styku psa a dítěte**

K této oblasti se vztahují otázky v dotazníku číslo 11, 12, 13 a 14. Rozhovory vztahující se k oblasti č. 3. doplňovaly dotazníkové šetření.

Otázka číslo jedenáct se zajímala o to, zda chovatel nechává svého psa s dítětem bez dozoru. Otázka dvanáct zjišťuje, jestli chovatel nechává pobíhat psa volně v místech, kde si hrají děti. Třináctá se ptá, zda respondent souhlasí s tvrzením, že pes musí být dobře zajištěn nebo dokonale ovladatelný. Čtrnáctá otázka se také ptá na souhlas či nesouhlas s tvrzením, že se dítě musí hlídat, aby psovi neublížovalo. Tato oblast průzkumu byla rozdělena do dvou částí, na otázku 11 + 12 (I.) a otázku 13 + 14 (II.). Každá část je zpracována graficky samostatně.

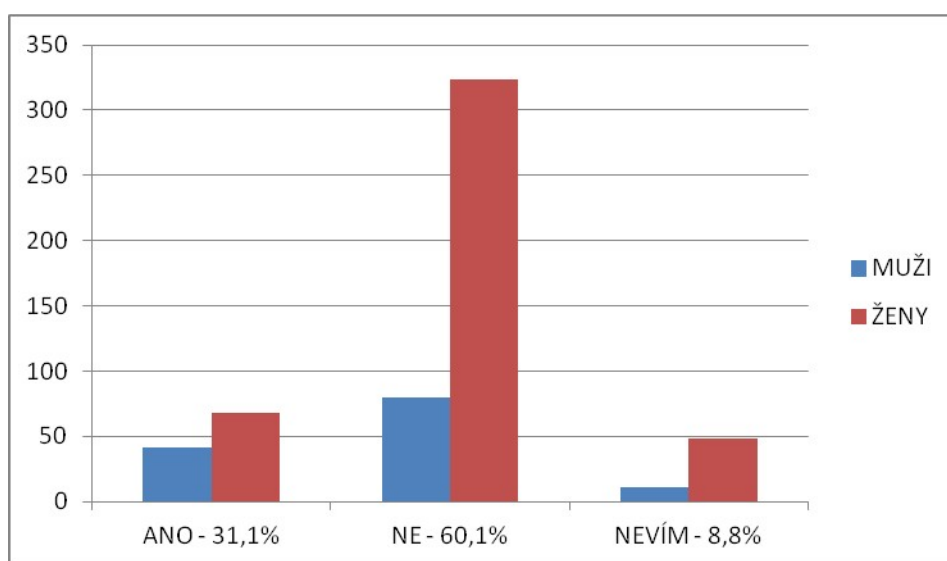
Tabulka č. 4: Odpovědnost chovatelů při kontaktu psa a dítěte (I.)

Odpovědnost chovatelů při kontaktu psa a dítěte I.													
	Muži					Ženy					Celkem počet		
	Ano		Ne		Nevím	Ano		Ne		Nevím			
	Počet	%	Počet	%	Počet	Počet	%	Počet	%	Počet	A	Ne	Neví m
Otázka č.11	19	5,7	39	11,6	8	78	23,2	158	17,3	34	97	197	42
Otázka č.12	22	6,5	41	12,2	3	90	26,8	166	49,4	14	112	207	17
Celkem odpovědí	41	-	80	-	11	168	-	324	-	48	672		

Tabulka č. 4 zachycuje odpovědi v oblasti č. 3 na první dvě otázky, číslo 11 a 12. Na otázku jedenáctou, zda nechávají dítě se psem bez dozoru, odpovědělo kladně 19 mužů a 78 žen, záporně 39 mužů a 166 žen. Na tyto otázky jsme získali 672 odpovědí celkem. Procentuelně vyjádřeno bylo kladných odpovědí 31,1%, bez dozoru nechává psa s dítětem stejné množství chovatelů. Že dítě se psem bez dozoru nenechávají, potvrdilo v dotazníku

60,1% chovatelů. 8,8% chovatelů se nepřiklonilo na žádnou stranu a napsalo, že neví (viz. Graf č. 10). Jako zodpovědní chovatelé se projeví ti, kteří do dotazníku napsali, že nenechávají svého psa s dítětem bez dozoru a nenechávají psa volně pobíhat v místech, kde si hrají děti. Takových chovatelů je dle odpovědí v dotazníku většina, v našem případě je to 60,1% . Pouze 8,8% respondentů do dotazníku napsalo, že neví.

Rozhovory, které byly provedeny ke zjištění emoční stránky v chovatelově myšlení, nám potvrdily, že povědomí o dodržování pravidel kontaktu psa a dítěte, je v této sociální skupině velmi rozšířené. Otázka: Jaký je Váš názor na útok psa na dítě? Vzbudila poměrně značné emoce: „ No, to se mě ani neptejte, to je vždycky chyba a nepozornost rodičů. Já nevím, co si ty lidi myslěj, nechat malý dítě se psem o samotě. To dítě dokáže udělat psouj takový věci, že by to člověk nevydržel, tahaj pejska za uši, píchaj ho do očí nebo do něj mlátěj hračkami...vždycky to je nepozornost rodičů...“

Graf č. 10: Suma odpovědí k otázce 11+12.

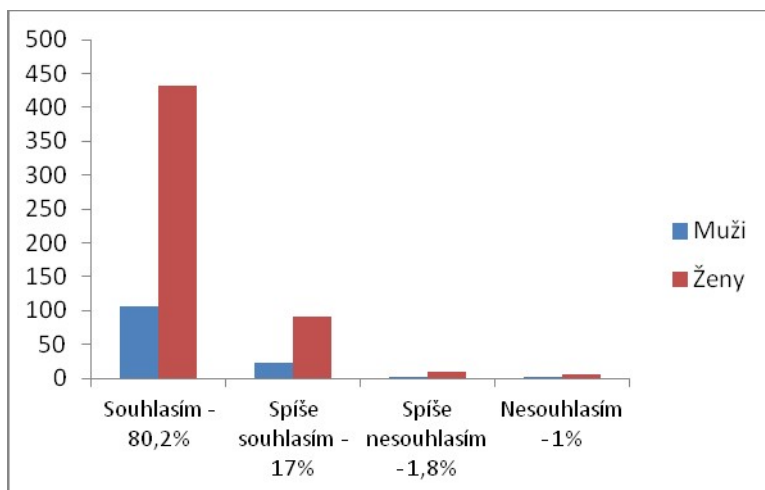
„Nebo si vemte, že pes je doma tři, čtyři, pět let a najednou si panička donese domů mimino. Do té doby byl opečovávaným miminem pes... a rázem je konec, mimino je na prvním místě, to je furt, nečuchej k němu, nelízej ho, nelehej si do jeho postýlky, padaj z tebe chlupy, běž si na místo... no, a to taky pes někdy neunes, jeho nejmilovanější panička ho odhání, jen kvůli něčemu mrňavému a uřvanému...tak si řekne, že když se toho zbaví, bude zase na prvním místě ... stačí chvíle nepozornosti a je neštěstí na světě ... neříkám, že je to omluvitelný, to ne, ale je to pochopitelný!

Tato oblast zkoumání má ještě další dvě otázky, jejichž odpovědi jsou zpracované v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Odpovědnost chovatelů při kontaktu psa a dítěte (II.)

	Odpovědnost chovatelů při kontaktu psa a dítěte II.									
	Otázka č.13				Otázka č.14				Celkem odpovědí	%
	Ženy		Muži		Ženy		Muži			
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%		
<i>Souhlasím</i>	197	58,6	49	14,6	235	69,9	58	17,3	539	80,2
<i>Spíše souhlasím</i>	65	19,3	16	4,8	26	7,7	7	2,1	114	17,0
<i>Spíše nesouhlasím</i>	3	0,9	1	0,3	6	1,8	2	0,6	12	1,8
<i>Nesouhlasím</i>	4	1,2	1	0,3	2	0,6	0	-	7	1,0
<i>Celkem dle pohlaví</i>	269	80,0	67	20,0	267	80,0	67	20,0	672	100,0
Celkem	336				336				672	

Tabulka č. 5 nám ukazuje, že na otázky č. 13 a 14 odpověděl stejný počet respondentů 336. Celkem jsme získali 672 odpovědí. S oběma položenými otázkami, zda je nutné mít psa dobře zajištěného a ovladatelného a zda je třeba dítě hlídat, aby psovi neublížovalo, souhlasilo 539 respondentů, což je 80,2% dotazovaných, spíše souhlasilo 114 respondentů, což je 17%, spíše nesouhlasilo 12 respondentů (1,8%) a nesouhlas vyslovilo 7 respondentů. Odpovědnými chovateli se projevilo celkem 97,2% dotazovaných. Ti všichni potvrdili, že přesto, že pes je s dítětem v soustavném kontaktu, je nutné předcházet krizovým situacím a jejich soužití je třeba důsledně kontrolovat a tím snižovat počet poranění psem.

Graf č. 11: Suma odpovědí k otázce 13+14.

Třetí oblast průzkumu, vztahující se k odpovědnosti chovatelů při kontaktu psa a dítěte, byla podložena čtyřmi otázkami. Ve všech otázkách se chovatelé psů projeví jako odpovědní, kteří se snaží dodržovat a respektovat zásady odpovědnosti při styku psa a dítěte. V první části této oblasti se projevilo jako odpovědných 60,1% respondentů a ve druhé až 97% respondentů.

Celkovým zhodnocením můžeme potvrdit, že **hypotézu H3 můžeme přijmout, je potvrzena.**

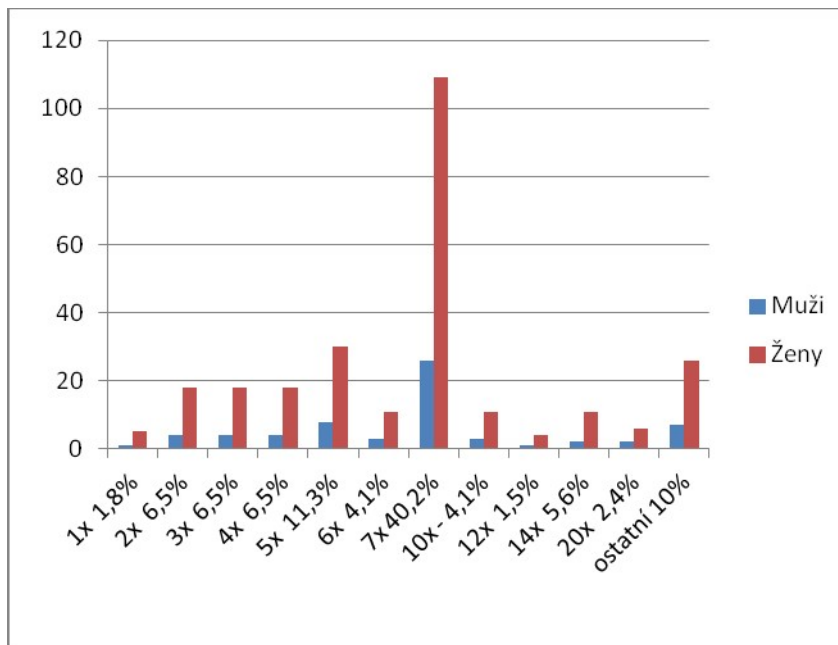
Závěr k H3: Odpovědní chovatelé dodržují pravidla bezpečnosti při styku psa a dítěte

4.4.3 Vliv psa na osobnost chovatele - oblast č.4

V oblasti šetření č. 4, jsme sledovali, zda má přítomnost psa vliv na osobnost chovatele po stránce psychické pohody, fyzické aktivity a množství kontaktů v stejné sociální skupině. Pro tuto oblast byla formulována hypotéza **H4: Chov psa má vliv především na majitelovu psychickou pohodu, fyzickou aktivitu a množství kontaktů ve stejné sociální skupině**

K této oblasti se vztahují otázky v dotazníku číslo 15, 16, 17, 18, 19, 20 a 21. Části rozhovorů vztahujících se k oblasti č. 4. doplňovaly dotazníkové šetření.

Otázka patnáctá se zajímala o to, jak často chovatel sdílí se psem některou pohybovou aktivitu, včetně procházek delších než 30 minut. V šestnácté měl kynolog vyjmenovat, jakých se účastní se psem kynologických akcí, sedmnáctá se ptala na kontakty chovatele s jinými chovateli. Osmnáctá otázka zjišťovala, zda je kontakt se psem pro chovatele radostí. Deváctá otázka zkoumala, zda si chovatel myslí, že pes dokáže rozvinout schopnost empatie a zlepšit sociální vztahy. Ve dvacáté měl respondent sdělit, zda je pohled na malé štěně dokáže rozněžnit. A v poslední, v této oblasti, dvacáté první, měl chovatel vyjmenovat důvody, proč psa vlastní.

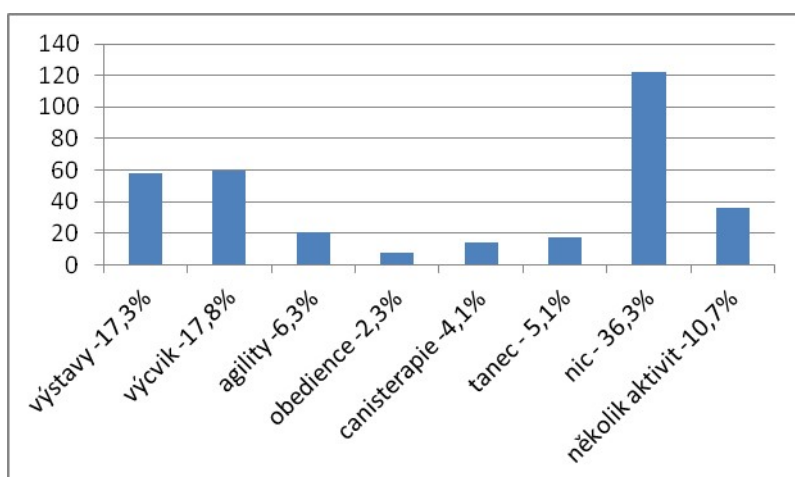

Graf č. 12: Týdenní pohybová aktivita chovatelů (delší než 30 minut)

Ve výše uvedeném grafu č. 12 vidíme týdenní aktivitu chovatelů mimo běžných procházek trvajících do 30 minut. Graf se týká otázky č. 15. Otázku zodpovědělo 336 respondentů. Nejvíce dotazovaných, 135 respondentů, 40,2%, vykonává se psem jednu aktivitu denně, která trvá více než 30 minut. 11,3% , to je 38 respondentů je takto aktivních 5x týdně. 4x týdně vykonává delší pohybovou aktivitu 6,5% odpovídajících. Ke stejnému počtu dotazovaných jsme mohli přiřadit i aktivitu 3x a 2x týdně. 12x za týden uvedlo pohybovou aktivitu 1,5% dotazovaných, 14x týdně je takto aktivních

5,6% dotazovaných. Až 20x týdně je se psem sportovně aktivních 2,4% dotázaných. Ostatních 10% odpovědí bylo velmi různých.

Další otázka navazovala v dotazníku na výše popsanou sportovní aktivitu, pouze měli respondenti uvést, jaké kynologické činnosti se věnují. Z výsledků vyplynulo, že 10,7% respondentů se věnuje několika aktivitám, nejčastěji bylo uváděno: výstavy, výcvik, agility. Samostatně výstavám se věnuje 17,3% respondentů, výcviku 17,8% respondentů, agility 6,3%, obedienci provozuje 2,3%, canisterapii 4,1% a tanci se psem se věnuje 5,1% odpovídajících. Žádnou sportovní aktivitu ani účast na kynologických akcích neudává 36,3% dotazovaných. Nejčastěji bylo uváděno z důvodu buď velmi nízkého věku štěněte nebo naopak vysokého stáří a špatného zdravotního stavu psa, ale i vlastního. Tito chovatelé se spokojují s pravidelnými delšími procházkami. Odpovědi na tuto část šetření byly zpracovány do grafu č. 13.

Graf č. 13: Účast chovatelů na kynologických akcích

Tato část šetření byla podpořena rozhovory s respondenty, částí vztahující se k tomuto tématu. Na otázku tazatele: „Ovlivňuje Vás přítomnost psa, jak?“, byla zaznamenána odpověď: *Bez našeho Gasíčka si už volné chvílky nedokážu představit. Chodíme spolu ven, na procházky, třikrát týdně i na cvičák. On se tolik snaží, aby udělal všechno, co po něm chci správně. Takovýho pejska jsem ještě neměl, měl jsem ovčáka a křížence – fenku, měl jsem je moc rád, ale Gasíček, to je naše dítě. Možná je to taky tím, že s námi všichni bydlí doma, nechci, aby byli venku sami, moc se o ně všichni bojíme. Ty dvě naše holky (2 fenky...pozn.aut.), jsou taky velká radost, ale tak chytrý, jako Gasíček, to teda*

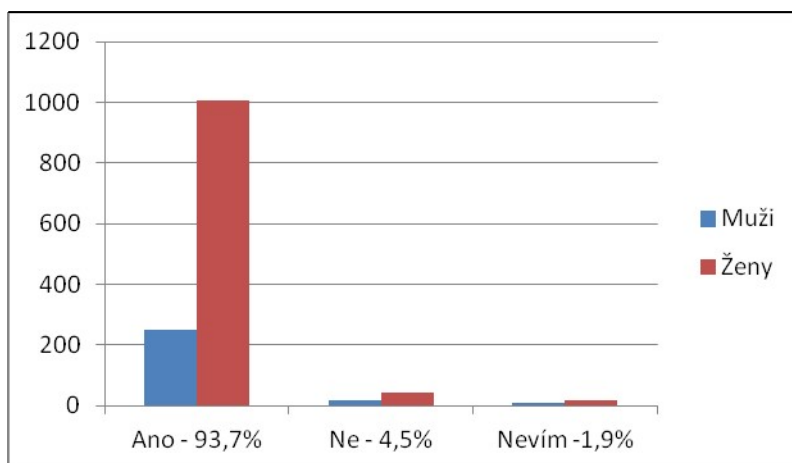
nejsou. Dohromady si krásně hrají, ale jak se jde na cvičák, tak jen s Gasíkem, holky jsou trošku blbý...“

A na druhou otázku na rozvoj empatie v kontaktu se psem: „Když byla Hapynka nemocná, museli jsme ji nechat vykastrovat, tak celá rodina i naše dospělé děti ji chodily povzbuzovat a utěšovat, bylo to hrozný, málem jsme o ni přišli, měla strašně těžkej zánět, ale dobře to dopadlo. Syn mi každý den volal, jak to s ní vypadá a když tady byla vnoučata, tak nikdo z nich neječel ani nelítal, hlavně, aby měla Hapynka klid, chtěly ji furt hladit a dokonce číst pohádky...Bylo to takový hodně dojemný. Jeníček mi povídal, že když on je nemocnej, tak maminka mu taky čte pohádky, aby zapomněl, že ho něco bolí...“.

Tabulka č. 6: Vliv psa na stránku psychickou, fyzickou a sociální

	<i>Vliv psa na stránku psychickou, fyzickou a sociální</i>												
	<i>Muži</i>					<i>Ženy</i>					<i>Celkem počet</i>		
	<i>Ano</i>		<i>Ne</i>		<i>Nevím</i>	<i>Ano</i>		<i>Ne</i>		<i>Nevím</i>			
	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>A</i>	<i>Ne</i>	<i>Nevím</i>
<i>Otázka č.17</i>	57	17	9	2,7	1	227	67,6	38	11,3	4	284	47	5
<i>Otázka č.18</i>	66	13,1	2	0,6	1	265	78,9	0	0	3	331	2	3
<i>Otázka č.19</i>	64	12,7	3	0,9	4	258	76,8	0	0	7	322	3	11
<i>Otázka č.20</i>	64	12,7	2	0,6	3	259	77	6	1,8	2	323	8	5
<i>Celkem odpovědí</i>	251	-	16	-	9	1008	-	44	-	16	1344		

Oblast šetření č.4, je otázkami 17+18+19+20 zpracována do tabulky č 6. Zde je možné si povšimnout, že celkový počet odpovědí na tyto čtyři otázky je 1344. Ženy na otázku kontaktů s jinými chovateli odpověděly 227x kladně a pouze 38x záporně, u mužů to bylo kladně 57x a záporně jen 9 odpovědí. Na otázku zda, chovatel pocítuje radost při kontaktu se psem odpovědělo 265 žen, že radost pocítují a pouze 38, že ne. Muži odpověděli v poměru 66 ano a pouze 2 ne. I na další dvě otázky jsme dostali velmi shodná čísla. Na devatenáctou otázku odpovědělo kladně 258 žen a 64 mužů a na dvacátou 259 žen a 64 mužů. Záporné odpovědi byly na tyto otázky žádná u žen a 3 u mužů a 6 žen a 2 muži.

Graf č. 14: Suma odpovědí k oblasti č. 4, otázky 17-20.

K odpovědím na otázky 17+18+19+20 se vztahuje i graf č. 14. Ten zachycuje poměr odpovědí kladných a záporných v procentech. Můžeme vidět, že v oblasti číslo 4, která zjišťuje vliv psa na chovatele po stránce psychické, fyzické a sociální, odpovědělo 93,7% respondentů, že pes na ně vliv má a pouze 4,5% dotazovaných tvrdí, že pes žádný takový vliv nemá a 1,9% chovatelů neví.

Do této oblasti spadala ještě otázka č. 21, která zjišťovala, proč si respondenti psa vlastně pořídili. Odpovědi je na tuto otázku 336. Všechny tyto odpovědi, které je možné najít v nezkrácené podobě v příloze **D**, by mohly být a jsou odpovědi na tuto diplomové práci, která si dala za cíl charakterizovat sociální skupinu chovatelů psů, vymezit specifika jejich životního stylu a objasnit důvody, které vedou k obrovské oblibě psa bez ohledu na to, zda je pes v roli společníka, terapeuta či pomocníka.

Namátkou několik z nich: *„nejlepší kamarád, partak pro všechno, vždy tu je a nezmizí jen tak, zahrívá když spí, dělá mě lepším člověkem; miluju pejsky, super společník, nikdy se s ním nenudím, vždy mi vykouzlí úsměv na tváři, je to antidepressivní zvířátko, život je s ním lehčí; mám to celý život, nepřemýšlím o tom, spíš je mi divný, že někteří lidé psa nemají, je to asi takový životní styl; je to o disciplíně, zodpovědnosti, odříkání, radosti, bolesti... děti vyrůstající v psí smečce, když je všechno dobře nastavený, tak je to pro ně obrovský přínos do života; mám už dospělé děti, co zase mají svého psa, a doufám, že se to bude zase všechno opakovat jednou s jejich dětmi...“*

Spolu s číselnými výsledky z oblasti č. 4 a faktem 93,7 % chovatelů, kteří se vyjádřili ke

vlivu psa na jejich osobnost, včetně doplňujících rozhovorů k tomuto tématu, jsme dosáhli k dostatečné argumentaci, k **přijetí hypotézy H4 za platnou**.

Závěr k H4: Chov psa má vliv především na majitelovu psychickou pohodu, fyzickou aktivitu a množství kontaktů ve stejné sociální skupině

4.4.4 Vlastní vzdělávání chovatelů v oboru zájmu- oblast č.5

V oblasti šetření č. 5, jsme sledovali, zda má chovatel snahu o sebevzdělávání ve svém oboru chovatelství psa. Pro tuto oblast byla formulována hypotéza **H5: Předpokládám, že se majitel psa zajímá o informace týkající se jeho chovu**

Ke sledované oblasti se vztahují otázky v dotazníku číslo 22, 23, 24, 25 a 26. Části rozhovorů vztahujících se k oblasti č. 5. doplňovaly dotazníkové šetření.

Otázka číslo dvacet dva se ptala, zda je chovatel přesvědčen o tom, že pes dokáže logicky uvažovat. Dvacátá třetí zjišťovala, zda chovatel shání informace, potřebné a důležité k úspěšnému chovu psa. Otázka číslo dvacet čtyři vybídla chovatele k přiznání, zda potřebuje rady zkušenějších chovatelů. Ve dvacáté páté jsme pátrali, jestli vyřešení nějaké situace jejich psem bylo pro chovatele udivující. A dvacátá šestá, poslední mapující tuto oblast šetření, zjišťovala názor chovatelů na euthanasii u psa.

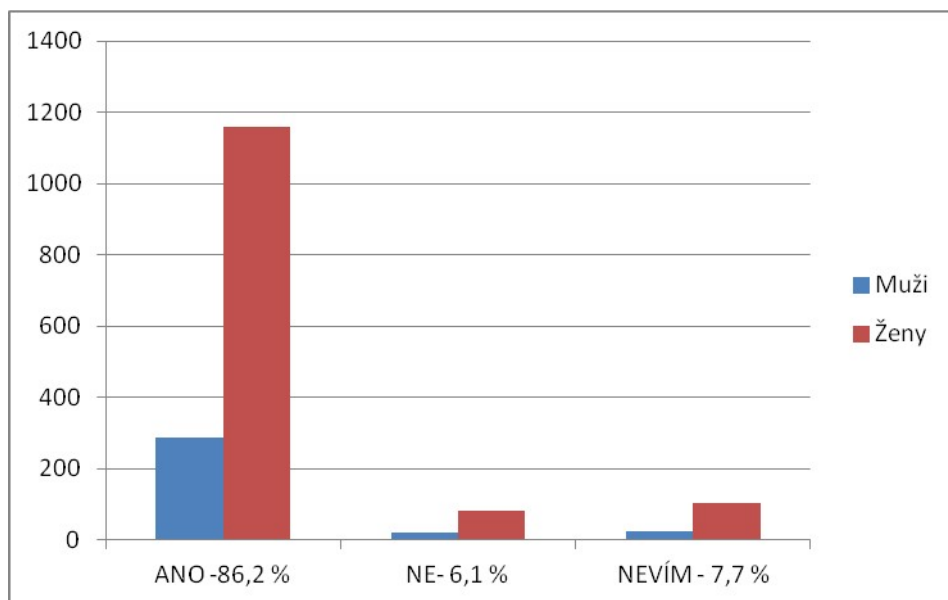
Tabulka č. 7: *Vlastní vzdělávání chovatelů v oboru chovatelství*

	<i>Vlastní vzdělávání chovatelů v oboru chovatelství</i>												
	<i>Muži</i>						<i>Ženy</i>					<i>Celkem počet</i>	
	<i>Ano</i>		<i>Ne</i>		<i>Nevím</i>	<i>Ano</i>		<i>Ne</i>		<i>Nevím</i>			
	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>%</i>	<i>Počet</i>	<i>A</i>	<i>Ne</i>	<i>Nevím</i>
<i>Otázka č.22</i>	52	15,4	6	1,8	8	212	63	24	7,1	34	264	30	42
<i>Otázka č.23</i>	59	17,5	6	1,8	1	238	70,8	26	7,7	6	297	32	7
<i>Otázka č.24</i>	63	18,7	3	0,9	2	250	74,4	10	3	8	313	13	10
<i>Otázka č.25</i>	51	15,1	5	1,5	10	207	61,6	22	6,5	41	258	27	51
<i>Otázka č.26</i>	62	18,5	1	0,3	4	253	75,3	0	-	16	315	1	20
<i>Celkem odpovědi</i>	287	-	21	-	25	1160	-	82	-	105	1680		

Oblast šetření č. 5, která v sobě zahrnovala celkem pět otázek, je početně znázorněna v tabulce číslo 7. Dozvídáme se z ní, že otázku dvacátou druhou zodpovědělo kladně 264 respondentů, z toho 52 mužů a 212 žen. Zápornou odpověď poskytlo pouze 6 mužů a 24 žen. Celkem jsme získali 336 odpovědi na tuto otázku. Stejný počet odpovědí jsme získali i na všechny další otázky v této oblasti šetření. Dvacátá třetí otázka získala 238 kladných odpovědí od žen a 59 od mužů. Záporných odpovědí bylo celkem pouze 32 a váhajících 7. Další otázka, dvacátá čtvrtá, zjišťující, zda chovatel získává rady od zkušenějších, dosáhla až na číslo 313 kladných odpovědí a pouze jedinou zápornou. 250 žen a 63 mužů tvrdilo, že ano, získávají rady od zkušenějších. Otázka dvacet pět získala 258 kladných odpovědí, z toho 51 mužů a 207 žen, a záporných odpovědí bylo 27. Poslední otázkou v této oblasti, zabývající se inteligencí psů a jejich schopnosti řešit složité situace, odpovídalo kladně 253 žen a 62 mužů. Pouze jedna záporná odpověď a 20 odpovědí, které se nepřiklonily ani k jedné straně.

V rozhovoru, který byl proveden k podpoře této páté oblasti, jsme na otázku: Jaký máte názor na sebevzdělávání v oblasti kynologie?, dostali odpověď: „ Víte, já si myslím, že pokud chce dělat člověk něco na určitý úrovni, musí se pořád vzdělávat, pro mě je to důležitý, abych věděl, co je v chovu novýho, kdo dovezl jakou novou krev z ciziny (nového,

nepříbuzného psa na chov u nás...pozn.aut.), jak vypadají vodchovy po určitých psech, jaký jsou po nich nestandardy...potřebuju poradit na cvičáku,nebo když jsou naši čumáci nemocný, ale nejhorší je jít hledat radu na face (Facebook...pozn.aut), tam chodí tolik blbců, který si myslí, že jsou nejchytřejší...já zvednu telefon, zavolám chovatele, co mám od ní psy a vím, že je chová 30 let a většinou vždycky dobře poradí...“

Graf č. 15: Suma odpovědí k oblasti šetření č.5

Ve výše uvedeném grafu je patrný procentuální poměr chovatelů, kteří se snaží vzdělávat v oblasti chovu tak, aby se dobře orientovali ve všech ohledech chovatelství. Celkové množství odpovědí jsme získali 1680. Z toho bylo 86,2 % odpovědí kladných, 6,1 % záporných a 7,7% respondentů se nepřiklonilo k žádné straně. S ohledem na uvedených 86,2% procenta kladných odpovědí, zjištěná z výsledků šetření a podložená rozhovory, můžeme tvrdit, že v páté oblasti průzkumu, ve kterém jsme sledovali, zda má chovatel snahu o sebevzdělávání ve svém oboru a pro níž byla formulována hypotéza **H5, byla tato potvrzena.**

Závěr k H5: Majitel psa se zajímá o informace týkající se jeho chovu

4.4.5 Význam vztahu vytvořeného mezi chovatelem a psem - oblast č.6

V poslední oblasti šetření (č. 6), jsme zjišťovali, zda vztah, který si chovatel se svým psem během života vytvoří, pokládá za významný. Tuto oblast mapujeme z hlediska odchodu psa z rodiny a strádání, kterému je jeho chovatel v této situaci vystaven. I tato poslední oblast je podpořena rozhovorem, dokreslující citovou stránku vztahu chovatele ke psu. Pro tuto oblast byla formulována hypotéza **H6 : Předpokládám, že majitelé považují svého pejska za člena rodiny**

Ke sledované oblasti se vztahují otázky v dotazníku číslo 28, 29, 30, 31 a 32. Otázka dvacet osm zjišťovala, jestli si chovatelé fotí svého psa „na památku“, tak, jak je to běžné při focení dětí a rodiny. Další (č. 29) se ptala, jestli se chovatel bojí chvíle, kdy ho jeho pes opustí. Třicátá otázka pátrala po souhlasu nebo nesouhlasu k tvrzení, že po odchodu psa zůstane prázdné místo. Třicátá první sondovala, jestli chce chovatel svého psa uložit na místo, které může po jeho smrti navštívit. Otázka číslo třicet dva odhalovala, zda chovatel vzpomíná na psa, který již zemřel. Důležitou otázkou byla i poslední třicátá druhá, ptající se, zda má pes duši. Tato jediná byla nepovinná. Doplnující byla otázka č. 27, která zjišťovala, kolik jedinců z řad chovatelů by chtělo strávit život po boku partnera, který by psa zakázal. Části rozhovorů vztahujících se k oblasti č. 6. doplňovaly dotazníkové šetření.

Tabulka č. 8: Význam vztahu vytvořeného mezi chovatelem a psem

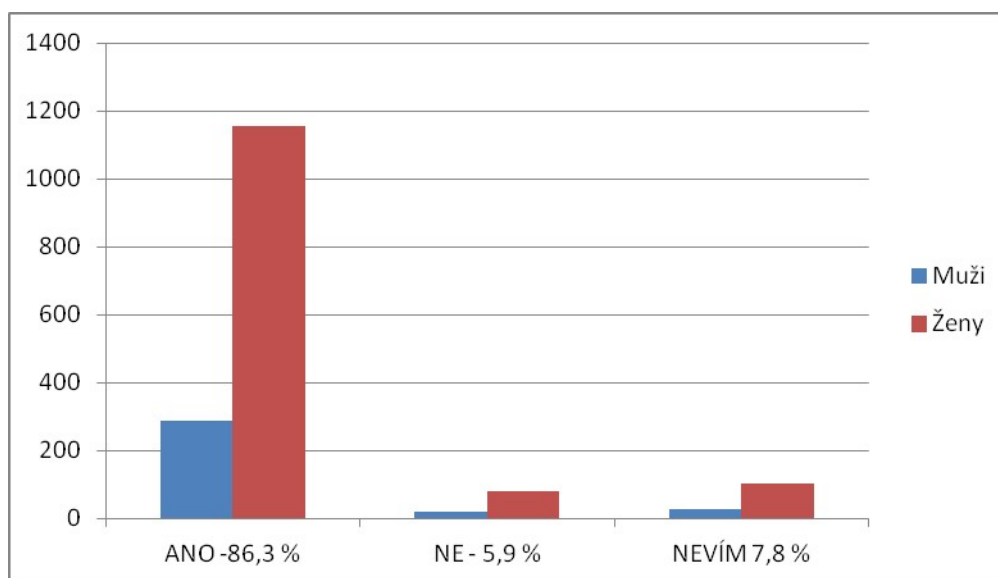
	Význam vztahu vytvořeného mezi chovatelem a psem												
	Muži						Ženy					Celkem počet	
	Ano		Ne		Nevím	Ano		Ne		Nevím			
	Počet	%	Počet	%	Počet	Počet	%	Počet	%	Počet	A	Ne	Nevím
Otázka č.28	64	19	3	0,9	0	256	76	13	3,9	0	320	16	0
Otázka č.29	60	17,8	4	1,2	3	240	71,4	18	5,4	11	300	22	14
Otázka č.31	48	14,3	5	1,5	14	194	57,7	19	5,7	56	242	24	70
Otázka č.32	58	17,3	5	1,5	4	232	69	21	6,3	16	290	26	20
Otázka č.33	59	17,6	2	0,6	5	234	69,6	9	2,7	21	293	11	26
Celkem odpovědí	289	-	19	-	26	1156	-	80	-	104	1674		

Tabulka č. 8 nám ukazuje, že na otázky 28+29+31+32+33 jsme dostali celkem 1674 odpovědí. Kladných u mužů 289 a záporných 19. Ženy odpovídaly kladně v 1156 případech a záporně pouze v 80. V otázce dvacet osm odpovědělo 256 žen kladně a 13 podalo zápornou odpověď, mužů vyplnilo 64 kladných a 3 záporné odpovědi. Ve dvacáté deváté zaškrtny ženy ano 240x, ne 18x, muži 60x ano a 4x ne. Třicátá první otázka byla kladně zodpovězena 194 ženami a 48 muži, záporně 19 ženami a 5 muži. Otázka třicet dva dostala 232 odpovědí kladných od žen a 58 od mužů, 21 záporných od žen a 2 od mužů. Poslední otázka nebyla zodpovězena všemi respondenty (nebyla povinná). Kladných odpovědí jí bylo přiřazeno 234 ženami a 59 muži, záporných odpovědí bylo 11. V uskutečněných rozhovorech byla otázka na to, zda má pes duši, také pokládána. Ve dvou rozhovorech odpovídali respondenti shodně, určitě ano. Dokonce si oba odpovídající respondenti myslí, že se ještě se svými psy, kteří již odešli, zase znovu setkají. Ve třetím případě jsme dostali odpověď: „*Já nevím, nemůžu říct, jestli mají duši, nevím ani, jestli ji máme my, lidi, ale moc bych chtěl, abychom se ještě mohli setkat, jejich odchod by byl potom o něco lehčí...s tím vědomím, že to není definitivní...*“

Tabulka č. 9: Prázdné místo po odchodu psa (odpovědi k otázce č. 30)

	: Prázdné místo po odchodu psa					
	Otázka č. 30					
	Ženy	%	Muži	%	Celkem odpovědi	%
Souhlasím	209	62,2	52	15,5	261	77,7
Spíše souhlasím	47	14,0	12	2,6	59	17,6
Spíše nesouhlasím	10	3,0	2	0,6	12	3,5
Nesouhlasím	3	0,9	1	0,3	4	1,2
Celkem dle pohlaví	269	80,0	67	20,0	336	100,0
Celkem	336					

Otázka č. 30 si vyžádala samostatné znázornění. V tabulce č. 9 vidíme, že souhlasilo 209 a spíše souhlasilo 47 respondentů z řad žen. Z řad mužů souhlasilo 52 a spíše souhlasilo 12 respondentů. I v této otázce jsou respondenti přesvědčeni ze 77,7%, že odchod psa vytvoří prázdné místo. Spíše je o tom přesvědčeno 17,6% respondentů.

Graf č. 16: Suma odpovědí k oblasti šetření č. 6

Poslední šestá oblast šetření a data k ní získaná z dotazníků jsou zpracována v grafu č. 16. Zde je patrné, že kladně se v této oblasti vyjádřilo 86,3 % respondentů, záporně pouze 5,9 % respondentů a 7,8% dotazovaných není rozhodnuto.

Spolu s výsledky odpovědí na otázku 30, kde 77,7%, respondentů vyjádřilo obavu, že odchod psa vytvoří prázdné místo, a doplňující otázky 27, v níž 78,9 % dotazovaných sdělilo, že by nechtělo žít v trvalém vztahu s partnerem, který by psa odmítal, můžeme hypotézu **H6 prohlásit za potvrzenou**. Rozhovory s respondenty, především jejich částí vztahujících se k oblasti č. 6, jsme strohá čísla podpořili i o stránku pocitovou, hlubší, kterou může přinést pouze osobní kontakt s respondentem a možnost vyhodnocení toho, jak se při rozhovoru cítí. Na otázku: „Vzpomínáte na svého psa, kterého již nemáte?“, jsme dostali odpověď: „ *Můj první stafík se jmenoval Amorek, měli jsme ho skoro patnáct let.*

Byl na mě strašně fixovanej, rozuměl mi každý slovo. Byl jako naše další dítě. Když už byl nemocnej a starej, vyzdvihoval jsem ho na jeho místo na gauč v obýváku, vždycky mě z vděčnosti oblíznul. Ten konec pro nás strašně těžkej, dlouho jsme to oddalovali, ale pak už to nešlo, pak i doktor říkal, že by to bylo jen trápení, tak jsme ho nechali uspat...doma, na jeho zamilovaným místě, nemůžu o tom mluvit, ani na to myslet, vždycky začnu brečet...dali jsme ho spinkat na zahradu, každý den jdu kolem něho a říkám mu ahoj Amičku... “a začal plakat. Toto téma bylo pro respondenta zcela jasně velmi citlivé a trvalo chvíli, než byl schopen pokračovat v rozhovoru.

Závěr k H6: Majitelé považují svého psa za člena rodiny

4.5 Diskuse k výzkumnému šetření

Cílem empirického šetření pomocí dotazníků a rozhovorů mezi majiteli a chovateli psů bylo objasnit důvody, které vedou k obrovské oblibě psa bez ohledu na to, zda je pes v roli společníka, terapeuta či pomocníka.

Ve všech oblastech průzkumného šetření jsme zjistili, že celý život chovatele je psem ovlivněn ve velmi značné míře. Chovatelství jako volnočasová aktivita a životní styl je v podstatě nepřetržitý proces, trvající 12 -15, ale mnohdy i více let a po celou dobu pes v mnoha ohledech ovlivňuje svého majitele. Jeho životní styl začne měnit ihned, jak si ho chovatel coby malé štěně přinese domů. Náročnost výchovy a chovu psa od chovatele očekává sebevzdělávání v takové míře a rozsahu, aby štěněti a později dospělému psovi zajistil nutné welfare. Evidentní je i snaha vést ke stejné zálibě další generace v rodině. S tím souvisí i odpovědnost a dodržování zásad při kontaktu psa s dětmi, ať již vlastními nebo i cizími, ale stejně tak i s jinými dospělými. Pozitivní vliv psa na majitelovu osobnost a pohodu psychickou, zvýšení fyzické aktivity a navýšení sociálních kontaktů, hlavně „tváří v tvář“ při společných setkáních chovatelů na kynologických akcích, ale stejně tak i dnes moderními cestami přes sociální sítě. Všechny tyto zmíněné důvody vedou ke obrovské oblibě psa jako společníka, terapeuta či pomocníka. Po zmíněných radostných prožitcích po boku psa je bohužel každý chovatel postaven i před fakt posledního rozloučení se psem. V mnoha případech jsou to velmi těžké chvíle, které jsou po citové

stránce srovnatelné s odchodem člověka. Závislost na tomto životním stylu je, pokud to věk a zdraví chovatele dovoluje, tak velká, že jediným možným řešením je opět si pejska pořídit.

Všechny oblasti průzkumu a formulované hypotézy potvrdily předpoklady většinového chování chovatelů psů. Je samozřejmé, že v případě výzkumu, který by mohl získaná data v této diplomové práci podepřít, potvrdit či zásadně změnit, by bylo nutné získat vzorek respondentů, kteří by jak počtem, tak bydlištěm i pohlavím odpovídali rozvrstvení obyvatel na celém území České republiky. V našem případě se průzkumného šetření zúčastnilo ve formě dotazníkového šetření a strukturovaných rozhovorů pouze 339 respondentů, a to v převážné většině žen.

Závěr

Diplomová práce se zabývá tématem životního stylu sociální skupiny chovatelů psů. Životní styl, který se u většiny populace může projevat zejména v čase volném, mimopracovním, je u chovatelů psů ve značné míře podmíněn držením psa, péčí o něj a zajištěním jeho welfare. Za to chovatel dostává ve vrchovaté míře lásku, porozumění, věrnost i radost z kontaktu společníka, který má vždy dostatek času, chuť vyrazit na procházku nebo na výlet. Vždy je ochoten vyslechnout všechny radosti a strasti a můžeme si být jisti, že naše tajemství zůstanou tajemstvími. Pomáhá lovit, střežit, stopovat, dohledávat, vyhledává drogy, zachraňuje v sutinách, již po tisíce let hlídá naše domovy, pase naše stáda. Hlavně je to ale společník, kamarád a partner, bez nějž by byl život pro celou sociální skupinu, o které pojednává tato diplomová práce, chudší a méně radostný.

Cílem diplomové práce bylo charakterizovat sociální skupinu chovatelů psů a vymezit specifika jejich životního stylu. Cílem teoretické části bylo zmapovat oblast vývoje vztahu člověka a psa z pohledu historického až po současnost, životní styl a jeho specifika u chovatelů psů, projevující se především ve volném čase. Empirické šetření pomocí dotazníků a rozhovorů mezi majiteli a chovateli psů si kladlo za cíl objasnit důvody, které vedou k obrovské oblibě psa bez ohledu na to, zda je pes v roli společníka, terapeuta či pomocníka.

Pro dosažení jednotlivých cílů diplomové práce, byla tato členěna v části teoretické do tří kapitol k seznámení se s jednotlivými stěžejními tématy, jako je charakteristika sociálních skupin, životního stylu a chovatelů psů jako velké sociální skupiny, včetně jejich specifík, kterými se prezentují a vymezují vůči okolí. Zásadní ukotvení témat bylo zpracováno pomocí odborné literatury. Celek pojednávající o životním stylu chovatelů je z velké části osobní zkušenost autorky diplomové práce, která se chovatelské práci věnuje více než třicet let. Empirické šetření v jednotlivých vytyčených oblastí průzkumu dokázalo pomocí kvantitativního dotazníkového šetření a doplňujícího kvalitativního šetření ve formě strukturovaných rozhovorů specifika v myšlení i chování osob, patřících do sociální skupiny chovatelů psů. Potvrzením formulovaných hypotéz jsme dokázali, že životní styl jedince se po pořízení psa a změny stavu na chovatele a majitele zvířete radikálně promění. Celá struktura budoucího života je provázána přítomností psa a s ním se musí počítat při plánování všech činností včetně dovolených, ale i případných hospitalizací. Pes vrostle do rodinné struktury podobně jako nově přichozí miminko a je třeba s tím kalkulovat. Po

celou společnou cestu musí chovatel respektovat zásady bezpečnosti při kontaktu psa a okolí, ať již dětí nebo dospělých. Sdílením společného zájmu v oblasti chovu s mladšími generacemi v rodině, dětmi nebo vnoučaty, dochází k naplnění potřeby předávání zkušeností a znalostí a tím uzavření pomyslného kruhu při předávání „žezla“ z generace na generaci, odrazu sama sebe v jejich očích. S tím souvisí i schopnost psa jako terapeuta zvýšit pohodu člověka i po stránce psychické, donutit chovatele k aktivitě fyzické a jako téma je pes nekonečným námětem rozhovorů a sociálních kontaktů. Stává se i celoživotním studijním námětem a podporuje tak nutnost celoživotního vzdělávání u svého chovatele a jeho rodiny. Bohužel, život psa je podstatně kratší než život lidský, proto je chovatel okolnostmi nucen i několikrát v životě postavit se na startovní čáru s novým psem, po odchodu toho předcházejícího a po překonání zármutku, který byl jeho odchodem způsoben. Vždy znova a znova si uvědomuje, že prázdné místo opět nejlépe zaplní čtyřnohý kamarád.

Právě specifika životního stylu jsou mnohdy „trnem v oku“, často údivu, někdy až úsměškům, ze strany ostatní populace, která lásce ke psu nepropadla. Toto téma rozděluje populaci na téměř dvě ideální poloviny. Polovina, která se psem žije v kontaktu těsnějším nebo vzdálenějším, a ve většině případů si jiný způsob života nepřeje a polovina, která se cítí být množstvím psů omezována a snad i utlačována.

Odpověď, proč je pes vůbec nejoblíbenějším domácím zvířetem, nacházíme v mnoha odpovědích respondentů na otázku: *proč máte psa*. Důvodů je mnoho. Snad nejdůležitějšími jsou vlastnosti, které v sobě každý pes nese a kumuluje je ve svém charakteru. Vlastnosti jako je věrnost, statečnost, odvaha, inteligence, oddanost a láska ke svému pánovi, která nezná hranice. To jsou ty atributy, které jsou pro chovatele a majitele příjemné a žádané, které jen s obtížemi hledáme u jiných tvorů sloužících člověku v míře, kterou nabízí právě pes. Všechny tyto skvělé vlastnosti, patřící do charakterové výbavy psa, jsou ceněny z historického hlediska i u člověka až po současnost. Každý chce mít po svém boku přítele statečného, věrného, odvážného a partnera milujícího. Navíc pes dokáže svou přítomností ihned zlepšit náladu, dotyk psa je příjemný, jeho srst je hebká a tělo je teplé, teplejší než lidské o 1,5°C, takže dokáže uvolnit ztuhlé svaly hendikepovaných. Se psem si člověk nepřipadá sám. Rodiny, které z různých důvodů nemají vlastní dítě, volí psa jako náhradní řešení a svou láskou obdařují právě jej. Tam, kde děti již opustily rodinný krb, pes nahradí jejich místo. Nenechá rodinu propadat do letargie a aktivizuje ji svou přítomností. Láska ke psu je životní styl.

Práce jako celek by mohla být použita jako výchozí text pro studii uveřejněnou v některém z odborných periodik a také jako výchozí materiál pro částečné pochopení důvodů, proč si tak velká část populace psa zamilovala. Zvláště odpovědi na otázku „proč máte psa“ objasňují hloubku citu, kterou pes v člověku dokáže vyvolat. Pro chovatele a majitele psů by mohla být zrcadlem k pochopení toho, že přesto, že svého psa milují a preferují ho jako člena své vlastní rodiny, je třeba si uvědomit, že je nutné zachovávat neutrální a respektující postoj k lidem, kteří psa ve své přítomnosti nechtějí nebo nesnášejí.

Respekt a dodržování pravidel soužití mezi sociálními skupinami je základ, bez kterého vzájemná dohoda není možná. Pokud by tato diplomová práce pomohla udělat byť i jen malý krůček ke vzájemnému pochopení a respektu, splnila by další cíl, prospěšný velké části populace.

Seznam použitých zdrojů

- CUSHMAN, G., VEAL, A. J. a ZUZANEK, J. *Free Time and Leisure Participation: International Perspectives*. Wallingford, Oxfordshire, UK: CABI Publishing, 2008, 320 pp. ISBN 978-1845934538.
- DUFFKOVÁ, J., URBAN, L., DUBSKÝ, J. *Sociologie životního stylu*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008, 237 s. ISBN 978-80-7380-123-6
- DESENSKÝ, R. *Jak poznat psí duši*. XYZ, 1.vyd. 2008, 301 s. ISBN 978-7388-073-6
- GALAJDOVÁ, L. *Pes lékařem lidské duše aneb...* 1.vyd. Praha: Portál, 1999. 160 s. ISBN 80-716-9789-3.
- GALAJDOVÁ, L., GALAJDOVÁ, Z. *Canisterapie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2011. 167 s. ISBN 978-80-7367-879-1.
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Vyd. 4. Bratislava: Universita Komenského Bratislava, 2008, 272 s. ISBN 978-80-.223-2391-8
- GEIST, B. *Psychologický slovník*. Praha: Vodnář, 2000, 55 s. ISBN 80-86226-07-7
- HARTL, K. *Člověk a pes*. 2.vyd. Praha: Naše vojsko, 1989. 92 s. ISBN 28-003-89.
- HARTL, P., HARTLOVÁ, M. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-736-7040-2.
- HENDRY, L. B. et al. *Young people and leisure lifestyles*. London : Routledge. 1996.
- HODAŇ, B. *Tělesná kultura – sociokulturní fenomén: východiska a vztahy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000, 235 s. ISBN: 80-24402-0-17

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5

HOFBAUER, B. *Kapitoly z pedagogiky volného času: soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*. 1. vyd. České Budějovice, 2010, 164 s. ISBN

HULÁKOVÁ, M. *Životní způsob a problém hodnot*. Praha: Academia, 1980, 265 s. ISBN 509-21-826

KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008, 216 s. ISBN 978-80-7367-383-3.

KRAUS, Blahoslav, POLÁČKOVÁ, Věra et al. *Člověk – prostředí - výchova. K otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. 199 s.

KRATOCHVÍL, S. *Skupinová psychoterapie v praxi*. Praha: Galén, 2005, 297 s. ISBN 80-7262-347-8

KUBÁTOVÁ, H. *Sociologie životního způsobu*. 1.vyd.Praha: Grada Publishing, 2010, 272 s. ISBN 978-80-247-2456-0.

LACINOVÁ a kol. *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. České Budějovice: Dona, 2007. 335 s. ISBN 978-80-732-2-109-6.

MACHOVÁ, J. *Životní styl*. In MACHOVÁ, J., KUBÁTOVÁ, D. *Výchova ke zdraví*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, s. ISBN 978-80-247-27-15-8

MACHOVÁ, J.; KUBÁTOVÁ, D. et al. *Výchova ke zdraví*. Praha: Grada, 2009, 296 s. ISBN 978-80-247-2715-8.

MATĚJČEK, Z. *Domácí zvířata jako vychovatelé*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-085-5.

NERANDŽIČ, Z. *Animoterapie aneb Jak nás zvířata léčí*. Praha: Albatros, 2006. 156 s. ISBN 80-000-1809-8.

PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008, 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6.

NĚMEC, J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002, 119 s. ISBN 80-731-5012-3.

NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál, 2011, 176 S. ISBN 978-80-7367-908-8

PEŠEK, R., PRAŠKO, J., ŠTÍPEK, P. *Kognitivně-behaviorální terapie v praxi*. Praha: Portál, 2013, 232 s. ISBN 978-80-262-0501-2

PROCHÁZKA, Z. *Chov psů*. 1.vyd.Paseka, 2005, 332 s. ISBN: 80-7185-768-8

ŘEZÁČ, J. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998, 268 s. ISBN 80-85931-48-6

SLEPIČKOVÁ, I. *Sport a volný čas adolescentů*. UK – FTVS, 2001, 127 s. ISBN 80-86317-13-7

SLEPIČKOVÁ, I. *Sociology of lifestyle. In Slepíčka (Ed.) Sport and life style*. Praha: Karolinum, 2008, 194 s. ISBN 978-80-246-1624-7.

STANGOR, Ch. *Social Groups in Action and Interaction*. Abingdon, UK: Psychology Press, 2004, 440 pp. ISBN 978-1841694078.

ŠMÍDOVÁ, O. *Životní styl a styl života*. Praha: Karolinum, 1992, 187 s. ISBN 80-7066-660-9.

ŠVARÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

VELEMÍNSKÝ, M. *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. České Budějovice: Dona, 2007, 335 s. ISBN 978-80-7322-109-6.

ŽUMÁROVÁ, M. *Životní styl a jeho utváření*. In KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. *Člověk – prostředí – výchova: K otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001, 199 s. ISBN 80-7315-004-2

ŠVARÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. a kol. Praha: Portál, 2007. 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

Internetové zdroje:

BROULÍK, P. *Mladá fronta Dnes*. [online]. 2009 [cit. 28. 12. 2014]. Dostupné na: <http://www.pohrebiste.cz/stranky/archiv/monitor/2009/090327a.htm>

Česká republika v číslech. ČSÚ. [online]. 2010 [cit. 21. 12. 2014]. Dostupné na: <http://www.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/publ/1409-10-2010>

Domácí zvířata v českých domácnostech. *Focus, Marketing & Social Research*. [online]. 2010 [cit. 12.12.2014]. Dostupné na: http://www.focus-agency.cz/press-centrum/?dl_page=2

Každý druhý člověk ve městě má psa. *Novinky.cz*. [online]. 2014 [cit. 22.12.2014]. Dostupné na: <http://www.novinky.cz/finance/349602-kazdy-druhy-clovek-ve-meste-ma-psa-mesicne-za-nej-utrati-tisice-korun.html>

Kvůli domácím mazlíčkům Češi klidně investují do bydlení desetitisíce navíc. *Novinky.cz*. [online]. 2013 [cit. 22.2.2015]. Dostupné na: <http://www.novinky.cz/finance/317298-kvuli-domacim-mazlickum-cesi-klidne-investuji-do-bydleni-desetitisice-navic.html>

Kynologie v České republice. *ČMKU*. [online]. 2014 [cit. 26.12. 2014]. Dostupné na: <http://www.cmku.cz/index2.php?stranka=historie>

PETS. The Nest. [online]. 2014 [cit. 23.12.2014]. Dostupné na: <http://pets.thenest.com/number-dogs-cats-households-worldwide-8973.html>

Plemena – standardy. *ČMKU*. [online]. 2014 [cit. 26.12. 2014]. Dostupné na: <http://www.cmku.cz/index2.php?stranka=plemena>

Psí aktivity. *ČMKU*. [online]. 2014 [cit. 26.12. 2014]. Dostupné na: http://www.cmku.cz/index2.php?stranka=psi_aktivity

SALMON, J., TIMPERIO, A., CHU, B. a VEITCH, J. *Dog ownership, dog walking and children's and parents' physical activity. Research quarterly for exercise and sport*. Washington, D.C.: American Alliance for Health, Physical Education, Recreation, and Dance, September 2010, Volume 81, Issue 3, Pages 264 - 271. Dostupné z: <http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30031407/salmon-dogownership-post-2010.pdf>

Sčítání lidí domů a bytů 2011. *ČSÚ*. [online]. 2013 [cit. 21. 12. 2014]. Dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/kapitola/24000-13-n_2013-031020

ŠEDIVÁČKŮV LONG. *Fotogalerie*. [online]. 2010 [cit. 28.12. 2014]. Dostupné na: http://www.sedivackuv-long.cz/?page_id=128

Zákon č. 359/2012 SB. Zakony pro lidi. [online]. 2012 [cit. 23. 12. 2014]. Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-359>

Seznam příloh

Příloha A: Seznam zkratk

Příloha B: Vzor dotazníku

Příloha C: Vzor otázek strukturovaného rozhovoru

Příloha D: Odpovědi na otázku č. 21

Seznam zkratek:

FCI - Fédération Cynologique Internationale – Mezinárodní kynologická organizace

ČR – Česká republika

CHK STAB – chovatelský klub plemene stafordšírský bulterier

CRUFTS – prestižní výstava psů v UK

s PP – s průkazem původu

bez PP – bez průkazu původu

ICT - je vzdělávací systém informační společnosti.

ČSÚ – Český statistický úřad

ČMKU – Českomoravská kynologická unie

PSP ČR – Poslanecká sněmovna České republiky

SZBK ČR – Svaz záchranných brigád kynologů ČR

ČKS – Český kynologický svaz

MSKS – Moravskoslezský kynologický svaz

ZKO – základní kynologická organizace

KTP – Klub tance se psem

NOZ – Nový občanská zákoník

EU – Evropská unie

Vzor dotazníku:

Dobrý den. Jmenuji se Zdeňka Stejskalová a studuji obor Sociální pedagogika na UHK - Pedagogická fakulta. Tématem mojí závěrečné DP je "životní styl chovatelů psů". Velmi Vás prosím o vyplnění dotazníku, který bude základem ke zpracování mého výzkumného šetření. Dotazník, je naprosto anonymní, týká se Vašeho vztahu k Všemu pejskovi a zabere Vám 5-7 minut Vašeho času. Velmi si vážím Vaší pomoci. Děkuji.

1. Plánujete svůj volný čas, víkendy, dovolené dle potřeb pejska?
 ANO NEVÍM NE

2. Může Váš pejsek spát na sedačce nebo v posteli?
 ANO NEVÍM NE

3. Chodíte s pejskem na výlety, na výstavy psů, na sportovní akce?
 ANO NEVÍM NE

4. Prezentujete svého pejska na sociálních sítích (FB, Twitter...)?
 ANO NEVÍM NE

5. Zdobíte sebe (tetování, přívěsky, náramky...), svůj byt, své auto, své věci motivy pejsků?
 ANO NEVÍM NE

6. Myslíte si, že by se měly podstatně zpřísnit tresty za týrání pejsků (a zvířátek všeobecně)?
 ANO NEVÍM NE

7. Vybírali jste plemeno pejska vhodné i pro Vaše dítě?
 ANO NEVÍM NE

8. Chcete, aby si Vaše dítě vybuchovalo k pejskům kladný vztah?
 ANO NEVÍM NE
9. Může Váš pejsek odpočívat v objetí s Vaším dítětem?
 ANO NEVÍM NE
10. Pokud by si Vaše dítě přálo pejska, jste ochotni mu toto přání splnit?
 ANO NEVÍM NE
11. Necháváte Vašeho pejska s dítětem bez dozoru?
 ANO NEVÍM NE
12. Necháte pejska pobíhat volně v místech, kde si hrají děti?
 ANO NEVÍM NE
13. Souhlasíte s tvrzením, že pes musí být dobře zajištěn nebo dokonale ovladatelný?
 SOUHLASÍM SPÍŠE SOUHLASÍM SPÍŠE NEOUHLASÍM NESOUHLASÍM
14. Souhlasíte s tvrzením, že dítě se musí hlídat, aby pejskovi neublížovalo?
 SOUHLASÍM SPÍŠE SOUHLASÍM SPÍŠE NEOUHLASÍM NESOUHLASÍM
15. Jak často sdílíte s pejskem pohybové aktivity?
- vlastní odpověď
16. Účastníte se psích akcí, jako jsou výstavy, výcvik, canisterapie, bull-akce, obediencie, tanec se psem atd... (vyjmenujte).
 ANO NEVÍM NE
17. Stýkáte se ve volném čase s jinými chovateli psů (osobně nebo prostřednictvím sociálních sítí)?
 ANO NEVÍM NE

18. Pociťujete při kontaktu s pejskem radost?
 ANO NEVÍM NE
19. Myslíte si, že chovaný pejsek rozvíjí u dětí i dospělých schopnost empatie a zlepšuje jejich sociální vztahy?
 ANO NEVÍM NE
20. Rozněžní Vás pohled na malé štěňátko?
 ANO NEVÍM NE
21. Vyjmenujte prosím důvody, proč máte pejska.
- vlastní odpověď
22. Myslíte si, že pejsek dokáže logicky uvažovat?
 ANO NEVÍM NE
23. Sháníte informace k chovu pejska?
 ANO NEVÍM NE
24. Necháte si poradit od zkušenějších chovatelů?
 ANO NEVÍM NE
25. Udivil Vás někdy Váš pejsek vyřešením složité situace?
 ANO NEVÍM NE
26. Umožníte svému pejskovi důstojný odchod, pokud to jeho zdravotní stav bude vyžadovat?
 ANO NEVÍM NE
27. Plánoval(a) byste trvalý vztah s partnerem, který by vám pejska zakázal?
 ANO NEVÍM NE

28. Fotíte si svého pejska „na památku“?

- ANO NEVÍM NE

29. Bojíte se chvíle, kdy Vás pejsek opustí?

- ANO NEVÍM NE

30. Souhlasíte s tvrzením, že po odchodu Vašeho pejska bude ve Vašem životě prázdné místo?

- SOUHLASÍM SPÍŠE SOUHLASÍM SPÍŠE NEOUHLASÍM NESOUHLASÍM

31. Chcete, aby byl Váš pejsek k poslednímu odpočinku uložen na místě, které můžete navštívit?

- ANO NEVÍM NE

32. Vzpomínáte na pejska, kterého jste měl(a), a který Vám již odešel?

- ANO NEVÍM NE

33. Myslíte si, že má pejsek duši

- ANO NEVÍM NE

34. Uveďte vaše pohlaví

- Muž Žena

35. Věk:

- do 18 18 - 30 31 – 40 41 – 50 nad 50

36. Bydlíte v místě s počtem obyvatel:

- do 2000 2001-5000 5001-20000 20001-100000 nad 100000

Použití zdrobněliny (pes-pejsek) bylo v dotazníku použito záměrně, pro získání větší ochoty respondenta k účasti na průzkumném šetření.

Vzor otázek k strukturovaného rozhovoru:

Otázky:

Místo bydliště?

Věk?

Oblast č.1

Jak si plánujete volný čas a dovolenou?

Myslíte si, že „pejskaři“ mají specifické projevy?

Oblast č.2

Jaký je Váš názor na držení psa v rodině s dětmi?

Jaký by měly mít Vaše děti vztah ke psům?

Oblast č.3

Jsou nějaká specifika bezpečnosti při kontaktu psa a dětí, vlastních nebo cizích?

Jaký je Váš názor na útok psa na dítě?

Oblast č.4

Ovlivňuje Vás přítomnost psa, jak?

Myslíte si, že kontakt se psem rozvíjí u dětí i dospělých schopnost empatie a zlepšuje jejich sociální vztahy?

Oblast č.5

Jaký máte názor na sebevzdělávání v oblasti kynologie?

Oblast č.6

Jaký máte názor na hřbitovy psů?

Vzpomínáte na svého psa, kterého již nemáte?

Má pes duši?

Příloha D

Odpovědi (bez úpravy) na otázku č. 21: *Vyjmenujte prosím důvody, proč máte pejska*
(respondent musel napsat odpověď vlastními slovy)

- dlouholeté přání dětí - na psi jsme oba zvyklí od rodičů a měli jsme pocit, že domácnost bez pejska není kompletní - oživení domácnosti - terapie doporučená manželskou poradnou :-)
- rozesměje mě 2. neumím si bez něj život představit, nechápu, že jsem žila bez něj 3. je to moje druhá půlka 4. mám více pohybu 5. nikdy se nenudím a když on mě přijde zabavit 6. krásně hřeje :)
- ani nevím
- Baví mě aktivity s pejskem, je mi příjemná jeho blízkost.
- bez pejska by byl život prázdný, všichni v rodině, včetně dětí se naučí zodpovědnosti a péči o živého tvora. Ten, kdo má doma pejska, si nikdy nemůže stěžovat na nedostatek lásky.
- bez psa (v mém případě 3 psů) bych pomalu nevěděla, co s volným časem, neměla bych si jak odpočinou, tím myslím aktivní odpočinek. Tohle je docela těžká otázka... Protože chci! :-D
- bez psa to nejde
- Bez psů by byl život neuvěřitelně prázdný. Potřebuji společníky, partáky, kamarády a potřebuji něco dělat..to vše mi umožňují právě psi. Bez nich bych nepotkala spoustu skvělých lidí (stejně tak křiváků).. formují můj život, bez nich bych byla ničím.
- Dela mi radost ucít ji novým věcem a jsem šťastná že se je kamarádka mám se ke komu tulin s kým si popovídat a dcera má kamarádku je to prostě moje další dítě
- Dělá mi radost, dává pocit milovanosti, je to čistá láska, vděk. A já mu veškerou jeho lásku oplácím, jak jen můžu, donutil mě chodit pravidelně ven v "počítačové" době, baví mě (a nejen mě), každým dnem něčím překvapí. No, prostě bych neměnila, v žádném případě.
- dělá můj život šťastnější
- Dobrý kamarád pro mě a mou rodinu...
- dobrý přítel, skvělý domácí společník, protože psi jsou pro mě tím pravým

- dokonalý společník
- Donutí me jít ven, rad se o něj staram
- hlídač domu, přítel, člen rodiny, návod na dobrou náladu
- chovatelství je můj koníček, psy mám ráda
- Chtěl ho můj bratr
- chtěla jsem ho
- chtěla jsem ho
- Chtěla jsem partáka na procházky - společné aktivity dlouho jsem si psa přála, avšak až teď mám vytvořené podmínky pro psa
- chtěli jsme dalšího člena rodiny.....jsou to naše děti.....
- Chtěli jsme kamaráda a donutit se k pohybu
- je jich strašně moc :)
- je to člen rodiny
- je to kamarád, parták, společník pro volný čas, zlepšuje náladu...prostě moje všechno
- je to kámoš
- Je to moje láska a velký koníček už od dětství. Psi mají v mém životě pevné místo.
- je to můj koníček a naplňuje mě to
- Je to muj nejlepší přítel a nikdy nezradí
- Je to můj přítel, bez kterého si to nedovedu představit, díky němu se udržuji v kondici a v psychické pohodě.
- Je to naše dítě, naše radost.
- Je to něco nepopsatelného, je to nejlepší přítel, určitý druh nepopsatelný lásky, užíváme si spolu radosti i starosti.
- je to nejlepší a nejuvěrnější přítel do života bez nich si to nedokážu představit!!!
- je to nejlepší přítel člověka, spřízněná duše, vždycky bude svého pána oddaně milovat a doprovázet, nikdy vás nezradí, nepodrazí, zahřívá postel :-), pokaždé dokáže zlepšit náladu, rozveselit kohokoli, život je s ním zkrátka plnohodnotnější
- Je to nejlepší tvor na světě,kterému absolutně věřím.Pomáhá mi překonávat těžké chvíle a celkově dělá můj život krásným. Nedovedu si život bez psa představit. Je to můj parták.
- je to nejlepší zvíře

- Je to parták na volné chvíle. Kvůli pocitu osamění. Zlepšení nálady a zmírnění depresí.
- Je to parták pro život. Narozdíl od lidí je to „čistá duše,, (nepodrazí, nepomlouvá, vždy stojí věrně po mém boku a miluje mě za všech okolností. Vytáhne mě ven a přinutí k pohybu, i když se mi sakra nechce :-) Hlavní důvod je ale již zmíněná bezmezná láska, kterou mi mí psi dávají, aniž by očekávali cokoli na oplátku.
- Je to přítel rodiny, mazlík, společník, parták... Pro lepší náladu...
- Je to přítel, bez kterého si život neumím představit.. Vytáhne mě ráno z postele oblizováním, abychom šli ven, dobíjí mi energii tím,jak je akční.. Prostě bez psa už nikdy ani krok :)
- Je to přítel, člen rodiny
- Je to skvělý parták, je s ním veselo (i když mnohdy je náročné přizpůsobit rozvrh tomu, aby byl pejsek venčený), "rozumí" mi, dokáže potěšit přítulením, dává lásku bez výhrad :)
- Je to skvělý společník a navíc člověka stimuluje k aktivnějšímu životnímu stylu.
- Je to skvělý společník, dobrá kamarádka a především jedno z mála, co mi vykouzlí úsměv když mi zrovna není nejlépe.. Jsem za ni vděčná.
- Je to společník Přináší do rodiny harmonii
- Je to společník a kamarád který vnáší člověku do života radost :)
- je to styl meho zivota
- je to výborný společník, který mě vždy rozveselí a nikdy se s ním necítím sama
- Jediný opravdový přítel, nechci být sama
- Jednoznačně nejlepší přítel cloveka,dokáže vas vždycky potěšit ,při odchodu s košem vas přivítá jako byste byl pryč cely den. Je to radost,šťěstí ,láska,člen rodiny♥️☐
- Jsem odmala zvyklá na zvěřinec, bez zvířete bych se necítila dobře.
- jsou to partáci, navíc mě baví chovatelství, genetika
- Kamarád
- kamarád
- kamarád, ochránce rodiny a majetku. Aby děti získaly vztah ke zvířatům. Účast na výstavách
- Kamarád, parták na výlety, člen rodiny. dělá obrovskou radost
- kamarád, pomocník, hlídač, nejsem sama

- Kamarád, společné trávení volného času
- kamarád, společník pro volný čas, baví mě se o něj starat, pomoc opuštěnému tvorů z útulku
- Kamarád,parták na procházky
- Kamarád.
- kamarát, společník,
- láska
- láska
- láska
- láska ku psom, chcel som priateľa :)
- láska, smysluplně trávení volného času, smysl života
- Líbí se Vždy uvítá Mazlí se Je přítelem a hlídačem
- Líbí se mi
- líbí se mi,pro dcery,mám ho ráda
- Mám ho pro radost, to obsahuje v podstatě vše
- mam ho rad
- Mám je ráda, baví mě práce s nimi
- mám je ráda, hlídače, partáka, salašníka ke koním
- Mám pejsky celý život,protože je miluji a teď na stará kolena mne udržují aktivní
- mám psy již od dětství a život bez mazlíka (čtyřnohého) si nedokážu představit.Mám i pět dětí tak k vůli nim taky aby se naučily se zvířaty zacházet a jednat s nimi
- mám ráda zvířata nabudí člověka pozitivní energii nejsem líná chodit na procházky
- mám ráda zvířata, dobrý společník
- Mám SBT a kdo má SBT není nikdy sám
- mám to celý život,nepřemýšlím o tom,spíš je mi divný, že někteří lidé psa nemají,je to asi takový životní styl. je to o disciplíně, zodpovědnosti, odříkání, radosti, bolesti...děti vyrůstající v psí smečce,když je všechno dobře nastavený, tak je to pro ně obrovský přínos do života.mám už dospělé děti,co zase mají svého psa a doufám, že se to bude zase všechno opakovat jednou s jejich dětmi.
- Mám zvířata ráda :)
- mazel, antidepressivum, společník
- me love

- Milá společnost, radost, koníček, kamarád
- Miluji je, jsou vdecni
- miluji je:-)
- Miluji pejsky.
- Miluji psi jsou přátelští ..a hlavně jsou lepší jak člověk
- miluji psy
- miluji psy, dostala jsem se k pejskovi shodou náhod, žítí s pejsky je radost
- miluji psy, ráda dělám sporty se psem, nechci být nikdy sama
- Miluji psy...život, vřelost, inteligence. přátelství = pes
- miluji zvířata
- miluji zvířata, sport
- miluju je
- Miluju je celým svým srdcem . Bez psů si život neumím představit
- Miluju je, je to poslední tvor na zemi, který se rozhodl milovat a věřit člověku :-/
- Miluju je! Ciste duse!
- Miluju pejsky :) je to clen rodiny
- miluju pejsky, aby syn nebyl sám, aby jsme měli doma pořád veselo :D
- miluju pejsky, super společník, nikdy se s ním nenudím, vždy mi vykouzlí úsměv na tváři, je to antidepresivní zvířátko, život je s ním lehčí
- Miluju psy a nedokážu si představit život bez nich
- Miluju psy od jakziva, jsou to nejlepší pratele a rada jsem s nimi venku, rada se o ne staram
- Můj přítel, radost, relaxace, realizace sebe sama (ve výcviku), cit k němu.
- nedokážu bez nich žít, jsou mi nejlepšími přáteli i rodinou
- Nedokážu si to bez něj představit...
- nedovedu si to představit bez psa
- Nejlepší kamarad, partak pro vsechno, vzdy tu je a nezmizi jen tak, zahriva kdyz spi :)), dela me lepsim clovekem
- Nejlepší spolecnik, prinasi do zivota radost
- nejlepší parták do života
- nejlepší přítel
- Nejlepší přítel

- Nejlepší přítel
- nejlepší přítel
- nejlepší přítel člověka, člověk není nikdy sám
- nejlepší přítel člověka, radost, smysl života, potěšení, věrnost, drží rodinu pohromadě
- Nejlepší přítel člověka.
- nejlepší přítel, dobrý společník
- nejlepší přítel, vytáhne nás do přírody..With my pet..I am complete :)
- nejlepší společník
- Nejsou falešní, nezradí, super společník, vždy dobrá nálada, bez psa by to nebylo prostě ono ono :)
- Nejspíš ho někdo vyhodil z auta, pár dnů se potuloval po okolí a bylo nám ho prostě líto, tak jsme si ho k sobě dočasně vzali a čekali jsme, jestli se nenajde původní majitel. Nakonec jsme si ho všichni zamilovali a už bychom ho pryč nedali :) Dodnes nepochopím, jak se takhle někdo k zvířeti dokáže zachovat
- Nemá nikdy špatnou náladu.
- nemuzu bez psa žít
- Není nic lepšího, než když přijdu domů a vítají mě rozradostněné oči mých dvou pejsků. Vždycky mi odpustí, když nemám zrovna dobrou náladu, naopak se mi ji snaží zvednout. Starší z pejsků rozumí otázkám typu: "Copak by jsi chtěla?", což mi přijde krásný, když vám ta čistá duše rozumí a ukáže si. Samozřejmě máme pejsky taky kvůli hlídání domu a hlídači jsou to perfektní. Taky máme na koho svádět všechny podivný zvuky, co se doma po setmění stávají. Je to uklidňující vědět, že vás někdo hlídá, navíc s láskou.
- Nepřežila bych bez něj.
- Neuvažovala jsem nad důvodem proč? Prostě bez pejsků by to nebylo ono!
- od malička jsem měla pejska, život bez psa si neumím představit
- od malička vyrůstám mezi psy(nedokážu si představit život bez psa), chci se věnovat kynologii
- ochrana majetku
- parták
- Partak co nezklame ;)

- parták do nepohody, "vrba" , vyburcování k pravidelnému pohybu, psy prostě miluju
- Parták ke sportovním aktivitám,nejsem sama
- partak na vylety, partak na doma, se psy jsem vyrustala, takže mi to přijde přirozené. navíc dobrý skutek - pejsek má domov a nezůstal v útulku
- Parták na výlety, vandry a na běžné procházky. Protože miluju zvířata a hlavně pejsky
- Parták pro sport a život
- parták v životě, oboustranná věrnost
- Parták, společník
- Parták,kamarád,láska, musím se hýbat,nešňuju. Vždycky jsem měla okolo sebe pacičky.
- Pejsek je můj sen od mala. Je to nejlepší kamarád a společník, vždy doma přivítá a na to se těším celou dobu co jsem pryč. Trávíme s ním veškerý volný čas a on se nám za to odvděčí upřímnou láskou.
- Pejska jsem si pořizovala jako partáka a společníka, který se mnou bude žít aktivním stylem života.
- pes-přítel člověka, a pokud vyrůstáte se psem od dětství/naši měli bully/ tak to prostě v nás přetrvává.... já mám stafiky, brácha pitbulku.... bez psů je to divný život...
- pomocník do lesa, důvod k pohybu, dělá radost.
- pořízení dalšího člena rodiny
- přítel člověka
- prima parták
- Přítel
- pro radost
- pro radost i starost,
- pro radost,mám je ráda,pro pocit že nejsem sama,pro pomazlení,pro procházky,
- prostě je miluju a neumím si život bez nich představit
- Prostě je to nejlepší přítel člověka ;-). Bez pejska není domov domovem...
- Prostě jsem dospěla k tomu, že ke dvěma dětem (11 a 6 let) si pořídím svého prvního psa, chtěla jsem ho já, ne děti. Po jeho odchodu jsem do týdne věděla, že musí přijít druhý.
- Protože je prostě miluju....více než některé lidi!!!

- Protože je to můj partak do ne/pohody, protože udává měmu životu směr a smysl
- protože miluju tyto zvířata, protože jsou to nejlepší přátelé
- protože mírumilovnějšího a lepšího kamaráda mezi lidmi nenajdete. Je to součástí rodiny.
- Protože bez psů by bylo doma hrozně prázdně. Nikdy se nepřetvařují. Miluju psy :)
- protože chci
- protože je můj sen mít plemeno, který mám.
- protože je chlupatý
- protože je miluji
- protože je miluju
- Protože je prostě miluji
- protože je to hlídač, kamarád, milující tvor, bez něj bychom neměli pocit kompletní rodiny
- protože je to můj přítel, společník a když je mi nejhůř vždycky mi spraví náladu. Donutí mě k pohybu a častým výletům.
- **PROTOŽE JE TO SKVĚLÝ SPOLEČNÍK, DOBRÝ PŘÍTEL, NIKDY VÁS NEZRADÍ**
- protože jsem ho dostala, mám za něj zodpovědnost, je důkazem čisté lásky, důvěry a přátelství
- Protože jsem ho chtěl a teď jej miluji a nedokážu bez něj být.
- Protože jsem si ho vždy přála :-P
- Protože jsou úžasní a obzvláště SBT
- Protože mi dělá radost, společnost, je to něco jako moje dítě. Baví mě s ním trávit čas, učit ho nové věci. Je to pro mě prostě parťák a kamarád.
- Protože mi do života vnáší radost.
- protože mi první zemřel a byla jsem osamělá. Bez psa si život představit nemůžu
- Protože mi vždy zvedne náladu, miluji ho. Chov psa je můj koníček.
- protože pes je nejlepší přítel člověka a nikdy vás nezradí.
- protože psi miluji
- přátelství, láska, radost
- Převážně z důvodu sportovních aktivit. Jako společník. Kamarád pro netař a na výcvik s ní.
- přináší radost optimismus do života

- přítel
- Psy mám ráda odmalička a pes je opravdu nejlepší přítel
- Psy miluji je to způsob relaxace a cítění lásky
- Původně to byla záplata na nepovedený vztah, ale ve výsledku je to jedno z nejlepších rozhodnutí, co jsem kdy udělala. Pes stojí při mě, ať jsem jakákoliv. Je to parťák na procházky, hlídá mě večer v práci (pracuji v čajovně), doprovází nočním městem na cestě domů. I když musím svůj volný čas podřizovat ní, nedala bych ji.
- Radost
- Radost
- Radost v domě, možnost věnovat lásku
- radost z jeho přítomnosti doma je veselo mám se o koho starat a ke komu se přitulit
- radost, láska ke zvířatům, hlídání majetku,
- radost, pohyb, koníček, kamarád
- Radost, přítel, skvělý parťák
- radost,smysluplné trávení volného času,láska ke zvířatům, parťák pro celou rodinu
- relax, antistres, mají kožíšek, jsou upřímný, kamarádi, nezradí, mám více pohybu díky nim,
- Rozveselení, zvýšení pohybové aktivity,je to nejlepší přítel
- skvělý parťák, je v bytě veselo, člověk si nepřijde sám, člověk se těší domů až ho pejsek s radostí přivítá a hlavně je to srdcová záležitost, která ani slovy nelze popsat :-)
- skvělý parťák, který nikdy nezklame, pro neutuchající lásku psa k člověku, pro radost a taky pro ochranu své rodiny
- Skvělý společník Možnost sportovat se psem
- Skvělý společník, mazlíček, pro zábavu, aby mě vytáhnul ven
- splnění snu parťák zábava
- splněný sen z dětství, vytáhne mě ven
- společník a kamarád
- společník, kamarád, radost
- společník
- Společník
- Společník do nepohody a parťák na sporty.

- Společník pro život.; Miluji jejich oddanost, chování aj.; začala jsem s pořízením pejska pravidelně sportovat; jsem zastáncem pořekadla 'pes-nejlepší přítel člověka'
- Společník, radost, nikdy nejsem sama, nejlepší přítel
- společník, empatický tvor, mám rád psy
- společník, hlídač, kamarád
- společník, kamarád, důvod chodit ven, do přírody na túry...
- společník, parták do nepohody, výhoda pohybu na čerstvém vzduchu, člověk se nikdy nenudí
- společník, příležitost k setkávání se zajímavými lidmi
- společník, pohyb za každého počasí, odreagování z práce, kamarádi, známí kolem psů, věčné téma rozhovorů, společná činnost-lov, canisterapie- radost, že pes pomůže postiženým, nejlepší přítel
- společnost, kladný vztah ke psům, obranář
- spoločník, relax,
- Sport, práce, potesení
- Těch důvodů by byla spousta, ale soužití se psem obohacuje můj život.
- To je moc těžké. Miluji psy od dítěte a když jsem se dostal do současného stadia svého života (finančně zajištěn, se zázemím, dostatkem času atd), tak jsem se rozhodl, že chci mít znovu psa, tentokrát psa přesně dle svých představ a takového, se kterým si budu rozumět, který bude nekonfliktní a budu mu moct poskytnout veškerou péči... no a proč? Abych měl kamaráda, partáka, na kterého se mohu spolehnout stejně, nebo ještě víc než sám na sebe.
- to pochopí jen pejskař
- trapnej dotazník, tady je někdo ujetej zoofil
- Už od mala jsme ho chtěli, máme rádi procházky, milujeme psi
- Věrná společnice, ráda se o ní starám. Mám pocit, že pro ni něco dělám. Nikdy nejsem sama. Vítání když přijdu domu, nebo se ráno vzbudím. Vidět tu spokojenost když si lehne do postele a blahem si oddechne, hřeje to na srdci.
- věrnost, přátelství, oddanost
- věrný přítel
- výborný přítel do nepohody, bez pejska bych nechtěla žít
- Vztah ke zvířatům, obdiv lásky psa k lidem, citová záležitost

- Vždy jsme si celá rodina přáli pejska, ale v bytě to nebylo možné, až po přestěhování do domu. Chodíme na procházky, sportujeme spolu, běháme, jsme s ním šťastnější a v neposlední řadě nám hlídá dům.
- Vždy se u nás chovali psi, je to nejlepší zvířecí společník, dodává psychickou i fyzickou pohodu, je to rodinný miláček, vždy rozveselí, ať je nálada sebesmutnější
- je to radost
- Zábava, více sportuji a hýbu se, Radost z malé černé kuličky co běh po zahradě
- Život bez pejska není kompletní. Pes přináší radost do života každý den a je věrným společníkem.
- Životní styl, je to nejlepší partak při cestě životem.
- zvyk od malička
- Život bez pejska si nedokážu představit. Už od dětství jsme vždy měla doma psy
- Život s pejskem je lepší - je to takový životní styl, koníček. Mít doma pejska je radost a také se sama dostanu víc na čerstvý vzduch.
- životní potřeba

